Poštnina plačana v gotovini.

Leto XVII., št. 107

Ljubljana, sobota 9. maja 1936

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan, razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Radio in politika

»Slovencu« ne da spati spomenica, ki so jo ob priliki nameravane reorganizacije naše radijske službe naslovile nacionalne in kulturne organizacije iz Slovenije na predsednika vlade, na poštnega in prosvetnega ministra ter na finančna odbora narodne skupščine in senata. Dan za dnevom se zaletava v podpisnike te spomenice, dosledno pa se previdno izogiblje stvarne razprave o gotovo zelo važnem problemu ljubljanskega radia. Zaradi tega tudi o vsebini spomenice ne razpravlja nič podrobneje, pač pa jo kar na splošno označuje za strankarsko politični akt. Brez vsake utemeljitve ji pridaje smisel in namen, ki ju ni imela. Za vsako ceno hoče zadevo naslikati tako, kakor da gre za borbo proti Prosvetni zvezi in za njeno izločitev od vpliva na ljubljanski radio. Čeprav je v svojih prvih poročilih spomenico omalovaževal in celo smešil, je iz njegovega nadaljnjega pisanja razvidno, da mu gre zelo na živce. Saj obdeluje v svojih člankih podpisnika za podpisnikom in vsakemu posebej več ali manj prikrito grozi, če podpisa ne prekliče. Pritisk se vrši tudi drugače, ne samo po časopisju, pri tem pa se slika cela zadeva še bolj izkrivljeno kakor v časopisnih člankih. Zato se nam zdi potrebno, da v informacijo javnosti o tej stvari še enkrat izpregovorimo.

V § 69. novega finančnega zakona se pooblašča poštni minister, da »more v soglasju s finančnima odboroma narodnega predstavništva skleniti z Radio a. d. Beograd, Radio d. d. Zagreb in **Radio d. z o. z. Ljuljana,** z vsako družbo posebej, pogodbe o izgraditvi in eksploataciji novih radijskih postaj v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani z relejskimi postajami v Skoplju, Sarajevu, Splitu in Mariboru.« V tem pooblastilu torej **ni niti govora o Prosvetni zvezi,** marveč le o neki novi družbi, ki naj se osnuje. Samo tej družbi sme minister dati v eksploatacijo ljubljansko radijsko postajo. Po tem pooblastilu ne gre za podaljšanje koncesije Prosvetni zvezi, marveč za **novo** koncesijo **novi** organizaciji.

Takšno je dejansko stanje. In zaradi tega dejanskega stanja, ko naj se **na novo** uredi vprašanje eksploatacije ljubljanskega radia, so nacionalne in kulturne organizacije poslale svojo spomenico, v kateri prosijo, naj se sklene eksploatacijska pogodba le s »tako zasnovano organizacijo, ki bo dala možnost in jamstvo za nepristransko udejstvovanje nacionalne kulture na severozapadu naše države«. Obenem prosijo podpisane organizacije, »da se jih pritegne k sodelovanju in vodstvu tako važne splošne kulturne institucije«. Temu stališču se pač oporekati ne da. Politično tendenco more v njem videti le oni, ki sam zasleduje z radiem politične cilje in mu ni mar za splošne koristi Slovencev in njihove kulture.

To stališče in ta zahteva nacionalnih in kulturnih organizacij iz Slovenije nista novi. Na enakem stališču so stale te organizacije že vsa leta in so mu zlasti dale izraza tudi, ko je bila Prosvetna zveza razpuščena in je s tem ljubljanski radio obvisel v zraku. Že takrat so zahtevale od vlade, naj se eksploatacija ljubljanskega radia uredi na način, ki bo izločal možnost kulturno ali politično enostranske eksploatacije, tako da bo radio postal splošno narodna zadeva. Njihova prizadevanja so pri mnogih merodajnih činiteljih naletela na polno razumevanje, rešitev pa se je zavlačevala in zavlačevala, ker je postalo med tem akutno že tudi vprašanje reorganizacije beograjskega in zagrebškega radia, ki pa zaradi raznih, v deloma direktno si nasprotujočih smereh se uveljavljajočih vplivov ni prišlo z mrtve točke. Zaradi tega je radijski komisariat v Ljubljani, ki bi bil moral biti le provizorij, postal trajen. Pojavljale so se takrat iz Beograda tudi zahteve po centralizaciji naše radiofonije. Ko smo v »Jutru« to misel odklonili, smo obenem poudarili potrebo, naj bo radio v službi vsega naroda in da se ne sme niti v Sloveniji niti drugod v državi upravljati po načelih privatnega gospodarskega podjetja.

Vsa ta načela smatramo tudi danes za edino pravilna, pravilna ne le s splošno slovenskega stališča, marveč tudi z ozirom na čim lepši razmah našega radia, ki ga štejemo med najvažnejše kulturne institucije. Opozorimo naj v tem pogledu le na veliki porast, ki ga je v kratkem času zabeležilo število radijskih naročnikov, ko je ljubljanski radio v rokah državnega komisariata prenehal biti tako enostranski in ozkosrčen, kakor je bil poprej. To stališče ni prav nič in v nobenem oziru naperjeno proti sodelovanju Prosvetne zveze. Tudi njej in drugim kulturnim organizacijam njene orientacije priznavamo pravico do sorazmernega vpliva na upravo in eksploatacijo naše radijske institucije. Kakor smo gori dokazali, poštni minister v finančnem zakonu nima pooblastila, da sklene pogodbo s Prosvetno zvezo, marveč le pooblastilo, da izroči eksploatacijo novi družbi. Zato je tudi v interesu Prosvetne zveze zahteva, naj bodo pri tej družbi udeležene pred vsem prosvetne organizacije in naj družba ne bo nikako privatno podjetje.

Enako stališče so v svoji spomenici zavzele nacionalne in kulturne organizacije iz Slovenije. Res ne vemo, kako je mogoče taki akciji pripisati političen značaj. Ali je morda politikum to, da važne vsenarodne organizacije podčrtavajo korist in potrebo svojega sodelovanja pri upravi radia, pri čemer se v nobenem pogledu ne omejuje sodelovanje Prosvetne zveze? Ali je politikum želja, da bodi nova radijska družba »predstavnik naše kulturne celokupnosti«, kakor je to napisano v spomenici? Ne, prav nobene strankarske politike ni v vsem tem, pač pa je mnogo, zelo mnogo politike v »Slovenčevih« polemikah in mnogo prav ozkosrčne in nestrpne politike v stremljenju, da bi ne z izigravanjem Prosvetne zveze radio spravil v roke enostranske skupine, ki bi izključevala vsak drug vpliv in onemogočala vsako splošno narodno udejstvovanje naše emisijske postaje. Komur je pri srcu splošna narodna stvar, zlasti naš kulturni napredek, mora zato iskreno pozdraviti in podpreti akcije naših nacionalnih in kulturnih organizacij, ki ji je polno upravičenost javno priznal tudi poštni minister g. dr. Kaludjerčić.

Osem vprašanj Nemčiji

Včeraj so bila objavljena vprašanja, ki v njih zahteva Anglija točna pojasnila o Hitlerjevih mirovnih predlogih

Berlin, 8. maja. AA. Dopoldne so objavili seznam vprašanj britanske vlade, ki jih je izročil njen poslanik Phipps nemški vladi. Besedilo vprašanj se glasi:

Angleška vlada je proučila spomenico o ponovni zasedbi demilitariziranega pasu in predloge nemške vlade za mir, ki sta jih 7. marca izročila pokojni nemški poslanik v Londonu Hoesch in izredni nemški odposlanec Ribbentrop 24. in 31. marca. Proučevanje spomenice in predlogov je bilo potrebno, ker gre za dosego pravega miru, ki naj se ustvari na enakopravnosti in neodvisnosti vsake države in na tem, da bo vsaka država izpolnjevala prevzete obveznosti. **Angleška vlada pooblašča zato svojega poslanika v Berlinu, da stopi v osebne stike z nemškim kancelarjem Hitlerjem glede otvoritve pogajanj. Angleški vladi ni do tega, da bi v svoji noti razpravljala o novih predlogih v zvezi z začasnimi ukrepi, ki jih je Nemčija izvedla v demilitariziranem pasu. Obžaluje, ker nemška vlada ni mogla dati vidnega dokaza za vzpostavitev zaupanja, ki je važen pogoj za nameravana splošna pogajanja.** Predlogi nemške vlade so vredni proučitve, vendar pa je pred tem potrebno raztolmačiti razne točke nemške spomenice od 24. in 31. marca. Potrebna je namreč popolna jasnost v teh točkah še pred samimi pogajanji.

Vsebina vprašanj

Točke, ki jih je treba proučiti, so naslednje:

1) Ali je Nemčija sedaj v stanju skleniti »prave pogodbe«? Po nemški spomenici od 24. marca se angleški vladi zdi, da je po mnenju nemške vlade nastalo to stanje z vkorakanjem Nemčije v demilitarizirani pas ob Renu. Da bi se pojavile v tem pogledu nejasnosti, bo angleški vladi ustreženo, če pojasni nemška vlada svoje stališče o tem.

2) Kakšno je stališče nemške vlade do določb verzajske pogodbe, ki še niso odpovedane? Angleški vladi ni do tega, da bi o tem vprašanju razpravljala, jasno pa je, da ji ni mogoče soglašati s stališčem Nemčije v tej točki.

3) Četrto poglavje spomenice od 31. marca opravičuje te dvome. Vse kaže, da dela razliko med nemško državo in nemškim narodom. Gre za to, ali smatra Nemčija, da je dosegla stopnjo, da lahko prizna sedanje teritorialno stanje in politično ustrojstvo v Evropi in da se bo po njem ravnala, razen, če bi prišlo kasneje potom pogajanj in sporazumov do kakšnih izprememb.

4) Angleška vlada želi pojasnila o predlogu nemške vlade glede sklenitve letalskega pakta. Po njenem mnenju je treba letalski pakt združiti z omejitvijo letalskega oboroževanja.

5) Angleška vlada pozdravlja zlasti predlagani pakt o nenapadanju med Francijo, Nemčijo in Belgijo in morebiti tudi z Nizozemsko. Posebno se raduje, da bodo ti pakti poglobljeni z garantnimi pogodbami. Mnenja je, da bi kazalo določiti podrobnosti šele s pogajanji. Sprejema na znanje tudi predlog točke 17 odst. 22 o nenapadalnih paktih med Nemčijo in državami na jugovzhodni in vzhodni nemški meji. Ali je Nemčija voljna podpreti te pakte še s posebnimi pogodbami o medsebojni pomoči? Angleška vlada upa, da bo Nemčija sklenila te nenapadalne pakte kot članica Društva narodov in v okviru Društva narodov.

6) Angleška vlada vprašuje, kaj pomenijo besede »države na jugovzhodni in severovzhodni meji Nemčije«? Ali so to samo sosedne države ali pa misli Nemčija z njimi tudi Rusijo. Letonsko in Estonsko? Ali je pripravljena tudi z njimi skleniti podobne pogodbe? Angleška vlada pozdravlja zlasti to, da je Nemčija pripravljena pristopiti k mednarodni pogodbi, ki bi izključevala možnost poseganja v notranja vprašanja drugih držav.

7) Nemčija predlaga v točki 22 in 19 svoje spomenice ustanovitev mednarodnega sodišča, ki bi skrbelo za točno izpolnjevanje bodočih pogodb. Angleška vlada vprašuje, kakšno bi bilo razmerje tega mednarodnega sodišča do sveta Društva narodov in stalnega mednarodnega sodišča v Haagu.

8) Angleška vlada naroča svojemu poslaniku v Berlinu, naj pove g. Hitlerju, da je treba urediti še nekatera druga vprašanja, preden bo mogoče razpravljati o povratku Nemčije v Društvo narodov. Nemčija naj pojasni tudi besede, »da Nemčija loči statut Društva narodov od njegovih verzajskih osnov«.

Ta vprašanja je treba urediti, še preden bi se pričela splošna pogajanja.

O vrnitvi kolonij ni govora

Pariz, 8. maja. d. Glede na vprašanja, ki jih je angleška vlada izročila nemški, poudarja diplomatski dopisnik Reuterjevega urada, da ne vsebujejo nobene izjave o nemških zahtevah po vrnitvi kolonij Nemčiji.

Hitler bo pripravil temeljit odgovor

Berlin, 8. maja. d. V diplomatskih in političnih krogih prevladuje mnenje, da nemška vlada ne bo tako kmalu odgovorila na angleška vprašanja. Listi za sedaj še ne objavljajo nobenih komentarjev, uradni krogi pa izjavljajo samo, da so angleška vprašanja zelo zamotana in da se bo Hitler najbrže umaknil za nekaj tednov v svojo bavarsko vilo, kjer hoče svoj odgovor temeljito premisliti.

Male države proti velesilam

Močen odpor malih držav proti hegemoniji velesil v Društvu narodov

Pariz, 8. maja. o. V tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih z veliko pozornostjo zasledujejo akcijo malih držav, članic Društva narodov, ki vedno bolj očitno kažejo svoje nezadovoljstvo nad neodločnostjo Društva narodov, ki se je tako jasno pokazala v italijansko-abesinskem sporu. Male države izgubljajo zaupanje v ženevsko institucijo in kažejo voljo, da same poskrbe za svojo varnost, da ne bi bile v danem primeru izpostavljene samovolji velesil, kakor se je to zgodilo Abesiniji.

Sestanek zunanjih ministrov severnih držav

Na pobudo Švedske se bodo tik pred zasedanjem sveta DN sestali v nedeljo v Ženevi zunanji ministri Švedske, Danske, Nizozemske, Norveške in Finske, da se posvetujejo o nadaljnjem stališču do Društva narodov. Glavni predmet tega posvetovanja bo vprašanje, ali malim državam sploh še kaže ostati v Društvu narodov, ki jim ne nudi nobene zaščite in ki naj bi se po načrtu velesil pretvorilo v diktaturo velesil. Posvetovali se bodo o tem, ali ne bi kazalo, da kolektivno izstopijo iz Društva narodov ter si z medsebojnimi pogodbami zagotove svojo varnost. Tej akciji se bodo po sodbi pariških krogov po vsej priliki pridružile tudi baltiške države, države Male antante in Balkanske zveze ter Švica in Španija. **Male države so odločene le tedaj ostati v Društvu narodov, če dobe polne garancije, da bo njihova enakopravnost zagotovljena v večji meri, kakor pa je sedaj. Če tega jamstva ne dobe, potem se more smatrati izstop vseh malih držav iz DN skoro že za izvršeno dejstvo.**

Kako si zamišljajo velesile preosnovo DN

Velesile se dobro zavedajo, da bi pomenil tak korak konec Društva narodov in si zaradi tega prizadevajo doseči preosnovo ženevske institucije. Francija se slej ko prej zavzema za to, da se Društvo narodov okrepi ter dobi uspešnejšo eksekutivo, kakor jo ima sedaj. Toda Francija je v tem pogledu docela osamljena. Italija zastopa slej ko prej stališče, da so male države le balast za razvoj velikih držav ter da je treba zaradi tega uvesti v Društvu narodov tak režim, da bodo imele velesile Anglija, Francija, Italija in Nemčija v duhu svoječasno prediaganega četvornega pakta odločilno besedo.

Anglija s svoje strani stremi po tem, da se čim bolj otrese obveznosti, ki jih nalaga sedanji pakt Društva narodov ter e ogreva za preosnovo Društva narodov tako, da bi se glavne določbe sedanjega pakta DN, vsebovane v členih 10, 11, 15 in 16 ukinile, namesto tega pa sklenili regionalni pakti in sicer: zapadni pakt, ki bi obsegal Anglijo, Francijo, Nizozemsko in Nemčijo; srednjeevropski pakt, ki bi ga sklenile države Male antante, Italija, Avstrija in Madžarska; vzhodnoevropski pakt, ki bi obsegal Rusijo, Poljsko, baltiške in skandinavske države ter Nemčijo; balkanski pakt, ki bi ga tvorile Jugoslavija, Bolgarija, Rumunija, Grčija in Turčija ter končno sredozemski pakt, ki bi ga sklenile Anglija, Francija, Italija in vse države na obalah Sredozemskega morja. Anglija bi se na ta način odkrižala vseh obveznosti v pogledu jamstva za varnost in neodvisnost Avstrije, Češkoslovaške in balkanskih držav, ter bi priskočila v primeru napada s strani Nemčije na pomoč le Franciji in Belgiji.

Na eni strani se sedaj vodijo razgovori med malimi državami, da bi zavzele skupno stališče do Društva narodov, na drugi strani pa se vrše pogajanja med velesilami glede reorganizacije DN.

Volitve v egiptski senat

Kairo, 8. maja. a. Tudi pri volitvah v senat so vafdisti zmagali z veliko večino. Dobili so 62 mandatov izmed 79. Volitve so potekle v popolnem redu. Jutri bosta imeli obe zbornici skupno sejo, na kateri bo prečitana oporoka pokojnega kralja Fuada.

Nemiri v Palestini

Jeruzalem, 8. maja AA. Na skupnem sestanku vseh krajevnih arabskih odborov za stavko so sklenili, pozvati vse arabsko prebivalstvo, naj s 15. majem ustavi nadaljnje plačevanje davkov če bi angleška mandatna oblast dotlej ne ugodila arabskim političnim zahtevam, v prvi vrsti zahtevi po prepovedi nadaljnjega priseljevanja Židov v Palestino.

London 8 maja b. Popoldanski listi objavljajo vest iz Kaira, da je bilo z letali odposlanih več angleških čet v Palestino ker pričakujejo tamkaj nove nemire arabskega prebivalstva.

Mussolini za reformo Društva narodov

Italija je pripravljena sodelovati tako pri delu za reorganizacijo DN, kakor tudi pri delu za zbližanje med zapadnimi velesilami

London, 8. maja. k. »Daily Mail« je objavil razgovor svojega rimskega korespondenta z Mussolinijem o položaju, ki je nastal po padcu Adis Abebe, o njegovih posledicah za Društvo narodov, o odnošajih med Italijo in Anglijo ter o nadaljnjem razvoju dogodkov. Mussolini je med drugim izjavil:

Sedaj je splošno priznano, da je treba Društvo narodov reorganizirati. Italija je pripravljena sodelovati pri tem delu. Po mojem mnenju Društvo narodov mora obstojati, postaviti pa si mora naloge, kakršnim bo kos, in izpolnjevati jih mora v duhu, ki je v skladu s potrebami in položajem posameznih narodov. Spričo sankcij je morala Italija ostati rezervirana, vendar pa je vselej pripravljena sodelovati pri iskrenem in konkretnem zbližanju velikih zapadnih sil, ki morajo končno spoznati, da se ne smejo boriti med seboj, če nočejo, da propade vsa evropska civilizacija.

Kar se tiče odnošajev Italije do Anglije, sem vedno bil in tudi vedno bom pripravljen potrditi, da moja politika nikoli nima namena škodovati interesom britanskega imperija. Italija nima nikakih aspiracij v Egiptu, ki ga smatra za samostojno državo in sicer bolj sredozemsko kakor afriško Italija nima nikakega političnega interesa v Sudanu niti v Palestini. Zato se ne sme zvračati nanjo odgovornost za nemire med Arabci in židi. Italijanski tisk je sicer polemiziral z angleškim, toda to je bilo neizogibno spričo stališča, ki so ga zavzeli angleški krogi in ki je Italijane zelo presenetilo. Angleških misij Rdečega križa italijanski letalci niso nikoli namenoma bombardirali, pač pa so Abesinci, ki so premalo civilizirani, da bi spoštovali mednarodne ustanove, ubili marsikaterega člana inozemskih misij te ustanove. O uporabljanju strupenih plinov je Aloisi dovolj jasno govoril v Ženevi, pač pa se niso izpremenile abesinske vojne metode, nad katerimi se je zgražal ves svet. Če bi bili Angleži videli fotografije poklanih in pohabljenih delavcev v delavnicah podjetja Gondrand, bi si bili na jasnem, kdo je bil v tej vojni okruten.

Mir bo narekovan v starem rimljanskem duhu. Etiopski problem smo enkrat za vselej rešili sami s svojimi žrtvami, svojo krvjo in svojim denarjem, ne da bi kogarkoli prosili pomoči.

Grandijev odhod v Rim

Rim, 8. maja. w. Italijanski poslanik v Londonu Grandi, je odpotoval v Rim, da se udeleži seje velikega fašističnega sveta.

Proglasitev drugega rimskega imperija

Pariz, 8. maja. o. Z veliko napetostjo pričakujejo v vseh tukajšnjih krogih uresničenje italijanskih napovedi, da bo na jutrišnji seji velikega fašističnega sveta sklenjena aneksija Abesinije in proklamirana ustanovitev rimskega imperija. Italijanski kralj bo dobil naslov »cesar.« Mussoliniju bo podeljen častni naslov »ustanovitelj drugega rimskega imperija«, maršal Badoglio pa bo v priznanje zaslug imenovan za abesinskega podkralja. V Parizu mislijo, da se Anglija tem načrtom Italije ne bo protivila in da bo na ta način abesinsko vprašanje najhitreje odstavljeno z dnevnega reda.

Abesinija odklanja diktiran mir

Rim, 8. maja. o. Listi poročajo, da je sklical abesinski cesar tik pred svojim odhodom iz Adis Abebe kronski svet, ki je sklenil, da ne sme niti neguš niti prestolonaslednik, ako bi prišel na abesinski prestol, niti nobena abesinska vlada skleniti miru z Italijo na način, ki bi predstavljal definitivno ureditev abesinskega vprašanja. Italijanski listi so že takoj po nenadnem odhodu abesinskega cesarja iz prestolnice in njegovem begu v inozemstvo sumili, da gre za angleški manever. Sedaj se ponovno bavijo s tem vprašanjem in opozarjajo, da bo Anglija, ako hoče na ta način diskreditirati in zmanjšati pomen zmage italijanskega orožja v vzhodni Afriki, napravila Društvu narodov kaj slabo usługo. V trenutku, ko bi se v Ženevi na seji sveta Društva narodov pojavil bodisi kak drugi predstavnik države, ki za Italijo ne obstoja več in ki torej tudi ne more biti več članica Društva narodov, bo italijanski zastopnik zapustil Ženevo in se ne bo nikdar več vrnil.

Abesinska vlada še vedno obstoja

London, 8. maja. o. Abesinski poslanik v Londonu je objavil danes v londonskih listih izjavo, v kateri opozarja, da abesinska vlada še vedno obstoja in v redu vrši jurisdikcijo nad tremi petinami abesinskega ozemlja, dočim so doslej Italijani zasedli samo dve petini Abesinije. Abesinska vlada, ki ji načeluje dosedanji guverner Adis Abebe, Džigaču, ima svoj sedež v začasni abesinski prestolnici, ki pa je ne more točneje označiti, da je ne bi izpostavil napadom italijanskih vojnih letal. Abesinska vlada je ukrenila vse potrebno, da na prihodnjem zasedanju sveta DN, ki se bo pričelo v ponedeljek, pojasni pravo stanje v Abesiniji in zastopa interese samostojne abesinske države, ki bi jo hotela Italija za vsako ceno spraviti s sveta.

Neguš v Palestini

Haifa, 8. maja. AA. Davi ob 9.30 je priplula pred Haifo angleška križarka »Entreprise« z abesinskim cesarjem in njegovim spremstvom. Križarko je spremljal rušilec »Volsele«. Neguš se je izkrcal ob 11.32. Na ladji je bil tudi abesinski konzul v Egiptu, ki je spremljal neguša od Port Saida do Haife. Izvedeni so bili obsežni policijski ukrepi in je bilo celo uglednim osebam prepovedano priti v cesarjevo bližino. Izkrcanje se je izvršilo v navzočnosti zastopnikov palestinske vlade. Prisotna je bila tudi četa krajevne policije, ki je s fanfaro načelu izkazala negušu čast. Cesarja, cesarico, rasa Kaso in ostalo spremstvo, oblečeno v narodno nošo, je pozdravil haifski župan. Takoj nato se je neguš odpravil s spremstvom na postajo, kjer ga je že čakal posebni vlak, da ga odpelje v Jeruzalem. Po negušovem odhodu s parnika so dve uri izkrcavali njegovo prtljago. Neguš je pripeljal s seboj v neštetih zabojih velikansko količino zlata.

Po sestanku Male antante

Včeraj so imeli zunanji ministri držav Male antante še gospodarska in kulturna posvetovanja

Beograd, 8. maja. p. Čeprav je bila konferenca stalnega sveta Male antante uradno zaključena že snoči, sta zunanja ministra dr. Kamil Krofta in Nikolaj Titulescu tudi še danes ostala v Beogradu in se ponovno sestala s predsednikom vlade dr. Stojadinovićem. Današnji razgovori so se nanašali na čisto gospodarska vprašanja.

Glede na poročila nekih inozemskih listov o velikih nasprotsvih med državami Male antante, je treba poudariti, da so nagla zaključitev razgovorov o političnih vprašanjih, popolno soglasje zunanjih ministrov, še posebno pa povsem enotne odredbe, ki so bile na konferenci sprejete, najboljši demanti omenjenih vesti neprijateljskega tiska. Vsa politična vprašanja so se uredila v najpopolnejši harmoniji. O tem ne priča samo uradni komunike, nego tudi izjave, ki so jih naknadno podali poedini ministri. Zato je treba že v naprej demantirati tudi vse mogoče zlonamerne verzije, ki bi se pojavile spričo današnjih razgovorov, ki jih je treba zaradi njih vsebine in značaja docela ločiti od politične konference saj so se nanašali v prvi vrsti na konkretna gospodarska vprašanja, ki se tičejo Jugoslavije in Češkoslovaške, odnosno Rumunije.

Zaključna posvetovanja

Zaključna formalna seja stalnega sveta zunanjih ministrov Male antante je bila danes ob 11. v kabinetu ministrskega predsednika dr. Milana Stojadinovića. Ministri so po kratkem posvetovanja sestavili ter sprejeli zapisnik o snoči zaključenem zasedanju stalnega sveta.

Takoj po seji se je minister dr. Krofta odpeljal na Avalo, kjer je položil venec na grob Neznanega junaka. Titulescu se je odpeljal popoldne na Oplenac, kjer se je poklonil zemskim ostankom pokojnega kralja Aleksandra in položil na grob lep venec, dr. Krofta pa je obiskal češkoslovaško šolo, beograjsko univerzo in druge kulturne ustanove v prestolnici. Nato se je sestal z ministrskim prdesednikom dr. Milanom Stojadinovićem. Njun razgovor se je nanašal v prvi vrsti na vprašanja o trgovinskih odnošajih med obema državama ter na splošne gospodarske probleme. Po svojem povratku z Oplenca se je tudi Titulescu sestal z dr. Stojadinovićem ter z njim govoril prav tako o gospodarskih odnošajih med Jugoslavijo in Rumunijo ter zlasti o prometnih vprašanjih, ki so baš sedaj aktualna.

Odhod dr. Krofte

Dr. Stojadinović je priredil zvečer svojima tovarišema iz Rumunije in Češkoslovaške na čast intimen banket, po katerem se je zunanji minister dr. Krofta ob 10.05 odpeljal iz Beograda v Prago Na postaji so se poslovili od njega dr. Stojadinović, Titulescu, poslaniki prijateljskih držav in druge ugledne osebnosti, češkoslovaški poslanik Girsa, nekateri višji uradniki našega zunanjega ministrstva pa so ga spremenili do meje.

Rumunski zunanji minister ostane v Beogradu še jutri.

Nova kulturna konvencija s Češkoslovaško

Beograd, 8. maja. p. Kakor se je nocoj izvedelo, je bil na popoldanskem sestanku dr. Stojadinoviča in dr. Krofte sklenjen sporazum o novi kulturni konvenciji med našo in češkoslovaško državo, za izmenjavanje kulturnih delavcev in znanstvenikov ter ojačenje zavezniških čustev med ljudstvom.

Danes popoldne sta se sestala tudi dr. Krofta in Titulescu, ki sta govorila o nekaterih aktualnih češkoslovaško-rumunskih vprašanjih.

Češkoslovaški tisk: Okrepitev malih držav

Praga, 8. maja. AA. Češkoslovaški listi razpravljajo o rezultatih konference Male antante v Beogradu in poudarjajo popolno soglasje vseh treh držav, njihovo slogo pri delu za mir in Društvo narodov kakor tudi njihovo zaupanje v lastno moč.

»Lidove Noviny« pravijo, da navdaja Malo antanto želja, naj bi ostala še nadalje glavna opora miru v srednji Evropi. Popolno soglasje vseh treh ministrov tako o osnovnih vprašanjih, kakor tudi o vseh podrobnostih, je izpodbilo tendenciozna poročila, ki so jih v tujini širili o Mali antanti. Uradni komunike potrjuje, kako napačne so bile vesti o izpremembi češkoslovaške zunanje politike. List ugotavlja odločnost Male antante, da prepreči povratek Habsburžanov v Avstrijo.

»Prager Tagblatt« pravi med drugim, da so zadnji dogodki okrepili vrste srednjih in malih držav, ki spoznavajo, da so v nevarnosti, če se ne združijo. Iz uradnega poročila o konferenci v Beogradu je razvidno, da je Mala antanta krepko odločena zavarovati svoje interese ne le s pomočjo Društva narodov, nego tudi z drugimi sredstvi.

Tudi v Italiji priznavajo

Rim, 8. maja. w. »Corriere della Sera« pravi, da vzbuja Mala antanta vtis, da je glede vseh mednarodnih problemov edina in enotna. Zaključni komunike je glasen demanti vseh govoric, da bi bila med državami Male antante nastala kakšna sporna vprašanja.

Prazen strah v Avstriji

Dunaj, 8. maja. p. »Korbiro« je snoči listom prepovedal objaviti celotni komunike o konferenci Male antante. Avstrijska vlada se je bala, da bo stalni Svet Male antante v komunikeju ostreje izrazil svoje stališče glede Habsburžanov, glede uvedbe splošne vojaške obveznosti v Avstriji in avstrijskega režima sploh. Listi so danes popoldne naknadno objavili tudi ta del komunikeja.

Italijani zasedli Harar

General Graziani je strl zadnji odpor Abesincev na ogadenski fronti in zasedel Harar

Mogadiscio, 8. maja. k. Kljub silnim nalivom, poplavam in drugim terenskim težavam je vojska generala Graziania takoj po zmagi pri Sasabani naglo prodirala dalje proti severu. Dne 5. maja zjutraj so italijanski pionirji naglo popravili podrti most čez reko Gerer pri Dagaburju in še istega dne so motorizirane kolone prebrzele razdaljo 160 km do Džidžige, ki so jo zasedle že ob 18. zvečer. Nasprotniki so se razbežali na vse strani. V Džidžigi so Italijani zaplenili velik vojni plen. Našli so dva topova, metalca min, 10 strojnic, 744 pušk, 15 sabelj, 20 sulic in 30 tovornih avtomobilov, velike količine živil, streljiva in drugega materijala. Hkratu so oddelki eritrejskih in somalskih čet parlustrirali ves teren vzdolž ceste od Dagaburja do Džidžige. Motorizirana kolona je naslednjega dne zjutraj nadaljevala pot proti Hararju, prodiranje proti centru ogadenske dežele pa je bilo nekoliko težje. Med potjo so se Italijanom upirali posamezni bežeči oddelki Abesincev, ki so sproti podirali na cesti vse mostove in škarpe. Do večjega spopada je prišlo med oddelkom dubatov in Abesinci na visokem prelazu Mari. Bitka na prelazu je bila odločena šele v sredo zvečer. S tem so bila odprta vrata v Harar, ki ga je zasedla italijanska motorizirana kolona snoči.

General Garibaldi — vojaški guverner Adis Abebe

Adis Abeba, 8. maja. d. Maršal Badoglio je imenoval generala Garibaldija, poveljnika sabaudske divizije, za vojaškega guvernerja Adis Abebe. General Garibaldi je takoj organiziral varnostno službo. Italijansko vrhovno poveljstvo se bavi sedaj s preiskavo, katere osebe so izvršile v prestolnici razna kazniva dela. Maršal Badoglio je izdal proglas o ustanovitvi vojnega sodišča, obenem je pa dal nalepiti lepake po mestu, ki opozarjajo prebivalstvo, da bo strogo kaznovan po italijanskem zakonu vsak poizkus upora, ropanja, tatvin in umorov oseb, ki so se podvrgle italijanski zaščiti.

Središče Adis Abebe, v katerem so stanovali ministri in drugi abesinski dostojanstveniki, je popolnoma opustošeno in požgano. V tem delu mesta so našli avtomobil, v katerem je bilo dvoje trupel Evropcev.

Predaja rasa Sejuma

Asmara, 8. maja. o. Ras Sejum, ki je izvojeval pomembne zmage proti Italijanom v področju Tembiena in ki je po porazu abesinskih čet ob začetku zaključne italijanske ofenzive brez sledu izginil, se je danes v spremstvu par svojih oficirjev predal poveljniku tretjega italijanskega armadnega zbora v Sokoti. Ras Sejum je docela izčrpan in vidi se mu, da je neizmerno trpel. Pripovedoval je, da se je po porazu svoje vojske zatekel v tembiensko gorovje, upajoč, da se bo Abesincem posrečilo ustaviti italijansko prodiranje. Ko se ta njegova nada ni izpolnila, je skušal s peščico svojih zvestih prebiti se preko tembienskega gorovja v Adis Abebo, med tem pa o Italijani že od vseh strani obkolili pogorje, tako da je bil docela odrezan. Ker mu je primanjkovalo hrane in vsega, je bil prisiljen, da se vda in sam javi italijanskim oblastem. Italijanske oblasti so dodelile rasu Sejumu primerno stanovanje in postopajo z njim kot z ujetim generalom, ki mu izkazujejo vse spoštovanje.

Obnova železniškega prometa

Adis Abeba, 8. maja A.A. Po dvodnevni prekinitvi je zopet obnovljen železniški promet med Adis Abebo in Džibutijem. Ob progi je preko Abesinije še vedno nevarnost napada razbojniških tolp, v nekaj dneh pa bo zavarovana z bataljoni eritrejskih askarov, ki bodo razvrščeni ob vsej železnici.

Samomor zaradi posledic Feniksove afere

Sušak, 8. maja o. V sredo je prispel na Sušak bivši izdajatelj znanega dunajskega lista »Sonn-und Montagszeitung« Ernest Kleebinder. Nastanil se je v hotelu »Jadran«. V sredo ponoči je naročil portirju hotela, naj naslednjega dne dopoldne pokliče reškega odvetnika dr. Sachsa-Gričkega. Ko je odvetnik dopoldne prispel v hotel, so mislili, da Kleebinder še spi. Nekaj časa so trkali na vrata, ker pa se ni odzval, so s silo vlomili in našli Kleebinderja v nezavesti. Prepeljali so ga z reševalnim avtomobilom takoj v bolnico, kjer so ugotovili, da se je zastrupil. Vbrizgnil si je tri ampule mortija in zavžil 10 tablet veronala. Med dokumenti so našli pismo naslovljeno na šefa avstrijskega Korbirioja, dvornega svetnika Josipa Leberja s pripombo, da vsebuje pismo pojasnilo njegovega koraka. Kakor znano, je avstrijska vlada Kleebinderju, ki je prejemal denar od »Phoenixa« pred dvema tednoma odvzela pravico nadaljnjega izdajanja lista, ki je sedaj prešel v last patriotske fronte Zato mislijo da ga je to pognalo v smrt. Kleebinder je v bolnici v hudih mukah podlegel zastrupljenju, ne da bi se zavedel. Danes so ga pokopali na židovskem pokopališču pri Trsatu.

Svojega revmatizma se iznebite v termalnem kopališču „Lipik“

Beležke

JRZ in hrvatsko vprašanje

Zagrebški »Obzor« komentira vsebino poslednjih govorov ministra za telesno vzgojo naroda, dr. Rogića, ki jih je imel na konferncah JRZ. Med drugim je namreč g. minister dejal, da se hrvatsko vprašanje ne da rešiti s kakim krparjenjem ali spekulativnimi kombinacijami za prevzem oblasti. Hrvatsko vprašanje je treba rešiti po svobodni volji vseh pravih Srbov, Hrvatov in Slovencev, da se bo država tako na znotraj učvrstila in se osigurala njena boljša bodočnost Izven diskusije sta samo nedeljiva Jugoslavija in dinastija Karadjordjevićev, dočim je o vseh drugih vprašanjih mogoče razpravljati, med drugim tudi o notranji preureditve države.

Po mišljenju »Obzora« znači govor dr. Rogića priznanje, da se hrvatsko vprašanje ne sme reševati s stališča strankarskih pogledov in koristi, nego s stališča splošnih državnih interesov. Spričo tega ne bi smele sodelovati pri reševanju hrvatskega vprašanja samo poedine stranke, nego vsi glavni politični činitelji v državi. Isto velja tudi za reševanje vseh ostalih perečih notranjih vprašanj.

Kakor je znano, izvaja dalje »Obzor« ni načenjala izvenparlamentarna opozicija nikoli vprašanja skupnih državnih mej in dinastije Karadjordjevićev. O teh vprašanjih predstavniki izvenparlamentarne opozicije sploh niso nikoli razpravljali, kar znači priznanje, da sploh nista predmet diskusije. Potrebno bi bilo čuti podrobnejše mišljenje vlade o vsem tem, kar je govoril minister dr Rogić, ki je, kakor je znano, tudi član JRZ Ako stoji JRZ na stališču, da se je mogoče pogajati o vseh vprašanjih razen o državnih mejah in dinastiji Karadjordjevićev, potem ni nobenih načelnih težkoč, da prične izvenparlamentarna opozicija pogajanja z JRZ o rešitvi notranjega vprašanja. To razčiščenje je zelo važno, ker bi načelni pristanek JRZ na izjave ministra dr. Rogića pomenil, da ni več nobene važne politične skupine v državi, ki ne bi priznala, da se lahko pogaja in razgovarja o vseh perečih notranjepolitičnih vprašanjih, vključivši tudi notranjo preureditev države.

»Obzor« je končno mnenja, da se bo vodstvo JRZ definitivno izjavilo o tem važnem vprašanju, ki ga je načel minister dr. Rogić, najbrž šele po strankinem kongresu, ki bo po dosedanjih dispozicijah prihodnji mesec.

„Samouprava“ in srbijanska združena opozicija

Glavno glasilo JRZ »Samouprava« piše o neslogi v vrstah združene opozicije ter pravi, da je znano, da se drži vsaj srbijanski del združene opozicije samo zato skupaj, ker želi zrušiti vlado dr. Stojadinovića in jo zamenjati s svojimi predstavniki. Zavoljo tega se ta gospoda vozi v Zagreb, kjer se razgovarja in pogaja ter nudi razne ponudbe in amandmane. Preteklo je že 40 dni od dne, ko so predložili dr. Mačku »ultimat«, ki so ga pozneje proglasili za »pogajanja« nato za »razgovore« in končno samo še za »predloge«. Prosili so dr. Mačka, naj jih pokliče v Zagreb, ter že celo omenjali dan sestanka. Sprva so pisali, da se bo vršil sestanek takoj po veliki noči, pozneje so ga preložili na 24. aprila in končno na prve dni v maju. Iz vsega pa do danes še vedno ni nič.

Ljudje so se naveličali čakanja. In tako sprejema Davidović dnevno kopo pisem v katerih ljudje obsojajo njegovo delo. Mlajši ljudje v stranki so vse boli nestrpni in nervozni. O navdušenju po povratku g. Trifunovića iz Zagreba pa za sedaj niti ne govorimo.

Odkritja „Slovenskega gospodarja“ o framazonih

»Slovenski gospodar«, mariborski pobratim ljubljanskega »Domoljuba«, razpravlja na dolgo in široko o zvezah med framazoni in boljševiki ter prihaja pri tem do čudovitih zaključkov. Še bolj zanimiva pa so njegova odkritja o delovanju jugoslovenskih framazonov. O njih pravi med drugim:

»Tudi v Jugoslaviji obstoja framazonska organizacija, ki zasleduje pri nas iste cilje kakor svetovno framazonstvo. Zveže se z vsakomur, tudi s hudičem, kadar gre proti veri in cerkvi. Iz nekaterih znakov se da sklepati, da se framazoni v svoji strupeno strastni borbi proti takozvanemu klerikalizmu (v resnici: proti katoličizmu) poslužujejo tudi pri nas komunistov. Poklicani voditelji, ki morajo voditi borbo proti komunizmu, naj obrnejo nekaj pozornosti tudi zvezi framazonstva s komunizmom«.

Vsekakor so to zelo dalekosežna odkritja in čitatelji pobožnega »Slovenskega gospodarja« se samo vprašujejo, kako je potem mogoče, da dobivajo framazoni meni tebi nič za svoje kongrese polovično vožnjo na državnih železnicah in da so člani jugoslovenskih framazonskih lož ne le zelo visoki javni funkcionarji, nego tudi zelo odlični pristaši in celo med voditelji JRZ. Morda bi kazalo »Slovenskemu gospodarju«, da malo prerešetari tudi to stvar Lahko mu že v naprej povemo, da bo prišel do zelo zanimivih odkritij.

Poslanik Fotić med ameriškimi izseljenci

San Francisco, 8. maja. o. Jugoslovenski poslanik v Washingtonu dr. Fotić, ki je nedavno prevzel svoje posle, je sedaj na potovanju po jugoslovenskih izseljeniških kolonijah. Doslej je posetil San Diego, Los Angeles, San Francisco in nekatere druge večje jugoslovenske kolonije. Povsod so ga prisrčno sprejeli ter ga poučili o razmerah, v katerih žive naši izseljenci.

Herriot proti Blumu

Težave levičarske fronte v Franciji — Napetost med meščanskim in marksističnim delom ljudske fronte

Pariz, 8. maja. o. Kakor zatrjujejo v dobro poučenih krogih, so se pojavile pri pogajanjih za sestavo levičarske vlade velike težkoče. Med radikali in marksisti se pojavljajo vedno večja nasprotja glede programa bodoče levičarske vlade. Napetost med meščanskim in marksističnim delom ljudske fronte postaja vsak dan hujša, največja nasprotnika pa sta Leon Blum in Herriot. Herriot je proti vsakemu marksističnemu eksperimentiranju, ker se boji, da bi mogli taki eksperimenti dovesti Francijo v najhujšo krizo v dobi, ko ji je potrebna sloga in moč na znotraj in zunaj. Blum se ogreva za razne utopistične načrte in pušča po sodbi radikalov v nemar pereče notranje probleme. Glavna skrb Leona Bluma je sedaj obnova razorožitvene konference. V to svrho je povabil v Pariz voditelja angleških socialistov majorja Attleeja, ki ga želi pridobiti za to, da bi skupno nastopili za sklicanje nove razorožitvene konference. O tem naj bi že pričela razgovore tudi Paul Boncour in Eden med zasedanjem sveta DN v Ženevi. Radikali so proti takim zunanje-političnim poizkusom ter zahtevajo, da se najprej razčisti položaj na znotraj nakar bo šele mogoče voditi uspešno zunanjo politiko. Herriot je zagrozil celo z izstopom radikalov iz ljudske fronte, če socialisti ne bodo opustili svojih prenapetih programov.

Strah pred finančno krizo

Pariz, 8. maja. o. Zaradi naglega padca tečajev raznih rent in bega zlata iz Francoske narodne banke je zavladala v vseh finančnih krogih in v široki javnosti velika bojazen. Voditelji ljudske fronte nameravajo zaradi tega pospešiti pogajanja za sestavo svoje vlade, da bi mogli čimprej prevzeti oblast v državi, boječ se, da bodo sicer našli nevzdržno stanje, če prevzamejo vlado šele v začetku junija. V finančnih krogih računajo s splošno paniko, ki jo izzivajo napovedi levičarjev. Danes so se že širile vesti, da bodo vse borze za tri dni zaprte, da bi se na ta način preprečile spekulacije.

Ukinitev ali poostritev sankcij

London, 8. maja. o. Glede vprašanja sankcij proti Italiji je zavladala sedaj v angleški javnosti popolna zmeda. Eni se zavzemajo za takojšnjo ukinitev sankcij in sklenitev sporazuma z Italijo, drugi pa zahtevajo, naj se sankcije ne samo nadaljujejo, nego še poostre. Snoči je imel sejo zunanjepolitični odbor vladnih strank, ki je obširno razpravljal o tem vprašanju. Večina se je izjavila za ukinitev sankcij in sporazum z Italijo, manjšina, ki se ji je pridružil tudi zunanji minister Eden, pa zastopa mnenje, da se morajo sankcije nadaljevati, dokler ne pride v okviru Društva narodov do kakega drugega sporazuma, ker bi ukinitev sankcij v sedanjem trenutku pomenila priznanje italijanske zmage in aneksije Abesinije, kar bi Italijo še bolj ohrabrilo. Pri tej priliki je Eden tudi obvestil člane tega odbora, da je včeraj italijanski poslanik v Londonu Grandi izročil angleški vladi noto italijanske vlade, v kateri sporoča, da je pripravljena pogajati se z Anglijo glede Tanskega jezera in koncesij, ki jih je doslej uživala Anglija na tem področju Abesinije, zahteva pa, da se zgraditev velikega jeza, ki si ga je že pred leti zamislila Anglija, prepusti Italiji. V ostalem pravi italijanska vlada, da je pripravljena pogajati se z Anglijo le s pogojem, da tako Anglija, kakor Francija brezpogojno priznata aneksijo Abesinije po Italiji.

Diplomatski poročevalec »Daily Telegrapha« smatra kot malo verjetno, da bi Anglija v vprašanju ukinitve sankcij prevzela vodilno vlogo. Vlada je mnenja, da naj bi ostal položaj nespremenjen, dokler Mussolini ne bo jasno in podrobno povedal, kaj namerava z Abesinijo. Kakor zatrjujejo, je večina angleških ministrov zoper neomejeno nadaljevanje sankcij. Včerajšnja konferenca zunanjega odbora konzervativne stranke je napravila na vlado močan vtis, ker se je večina govornikov izrekla za postopno ukinitev sankcij obenem pa zahtevala, da je treba ta korak izvesti zelo previdno in da naj bi dale pobudo za ukinitev sankcij ostale vlade.

Odločitev odvisna od koordinacijskega odbora

Ženeva, 8. maja. AA. V krogih DN prevladuje vtis, da ne bo prišlo do ukinitve sankcij niti do odgoditve zasedanja sveta DN, ki se bo pričelo v ponedeljek. Glede sankcij pripominjajo, da to vprašanje ne spada v pristojnost sveta DN, temveč, da je to zadeva koordinacijskega odbora za sankcije, v katerem je zbranih 52 članov Društva narodov, ki so sodelovali pri sankcijah; njihova stvar je, da izpremene sistem sankcij, če se jim zdi potrebno.

Isti krogi ne prikrivajo, da bo italijanski proglas o aneksiji Abesinije, ki je napovedan za jutri, povzročil ogorčenje velikega števila držav članic, ki bi moglo dati povod za poostritev sankcij.

Italijanski krogi v Ženevi smatrajo aneksijo že za gotovo stvar, dodajajo pa, da je rimska vlada sklenila, da ne bo jutri objavila tega proglasa, ker hoče preprečiti mednarodne manevre, ki bi nameravali zmanjšati pomen italijanske zmage.

Zbiranje državnikov v Ženevi

London, 8. maja. w. Državni tajnik za zunanje zadeve Eden in državni podtajnik lord Cramborne bosta jutri odpotovala v Ženevo. Čuvar pečatov lord Halifax topot ne pojde v Ženevo.

Predsednik belgijske vlade Van Zeeland se bo osebno udeležil zasedanih sveta Društva narodov, ki se bo pričelo v ponedeljek.

Varšava, 8. maja. g. Zunanji minister polkovnik Beck bo jutri odpotoval v Ženevo. Potrjuje se, da bo po končanem zasedanju okoli 20. maja oficielno obiskal Beograd.

Občni zbor Akademske akcije

Ob živahnem zanimanju se je danes popoldne na dvorišču univerze nadaljeval občni zbor Akademske akcije za zgradbo vseučiliške knjižnice, ki je bil lani decembra prekinjen, ker se posamezne skupine visokošolcev niso mogle sporazumeti o sostavi novega odbora. Klerikalna akademska mladina, ki je stala do takrat vsej akciji precej rezervirano ob strani, je v najnovejšem času, ko je sklenjena volja vseh slušateljev univerze dosegla nekaj vidnih uspehov, pričela kazati zopet vneto zanimanje za to organizacijo. Razvila je med svojimi somišljeniki nad vse živahno propagando in niti starejši študentje ne pomnijo, da bi bilo že kdaj prisostvovalo kakšnemu zborovanju na univerzi tolikšno število teologov, frančiškanov in redovnic, kakor se jih je zbralo na današnjem.

Predsednik jurist Ravnihar je v svojem govoru orisal križe in težave, na katere je akcija naletela na vseh koncih in krajih, a je kljub vsemu privedla do končnega uspeha. Pred kratkim je odbor pričel že drugo fazo svojega dela v stremljenju, da se z uredbo izpremeni dosedanja študijska biblioteka v narodno in univerzitetno. Bodočemu odboru pa bo daloženo, da se poleg izvedbe te akcije loti predvsem nabave knjig. V svojih nadaljnjih izvajanjih se je predsednik dotaknil še vprašanj o obstoju naše tehnične fakultete, o skupni akademski menzi, o štipendijah in o zgraditvi moderne klinike. Predložil je resolucijo, ki apelira na vlado, da se takoj loti temeljitega reševanja vprašanja javne bolnišnice v Ljubljani in v najkrijšem času zgradi v Ljubljani novo moderno kliniko.

Poročilo in resolucija sta bili sprejeti brez debate, nato pa so se pričele volitve, ki so po pravilih tajne z listki, rezultati pa se računajo po proporcu. Vložene so bile tri liste: »Slovenska lista« (klerikalna) z nosilcem Pavlom Verbicem, »Neodvisna« z Borisom Fakinom in »Lista nacionalnih in neorganiziranih akademikov« z nosilcem Francem Kutinom.

Štetje glasov je bilo zaključeno nekoliko po 21. uri. Klerikalno orientirani akademiki, med katerimi je volilo tudi okrog 150 teologov redovnic in redovnikov, so dobili 344 glasov, neodvisni 238, nacionalisti in neorganizirani pa 118.

V predsedstvo so bili izvoljeni: Verbic Pavle, Fakin Boris in Škofic Franc. Odborniki so: Kutin Franc, Modic Leo, Pavlič Peter, Strancar Tone Nemec Draga, Plajh Avgust namestniki: Arko Ljudevit, Pleterski Miro in Golob Melhior. Nadzorniki pa: Žebot Ciril, Ravnihar Evgen in Fajc Rudolf.

Povratek Nj. Vel. kraljice Marije

Beograd, 8. maja. AA. Snoči ob 18. se je vrnila v Beograd iz Rumunije Nj. Vel. kraljica Marija. V njenem spremstvu sta bila polkovnik g. Pogačnik in kapetan korvete g. Vuković.

Maršal d'Esperey pride v Beograd

Beograd, 8. maja. p. Prihodnji četrtek bo prispel v Beograd veliki prijatelj Jugoslavije, francoski maršal in jugoslovenski vojvoda Franchet d'Esperey. Nastanil se bo v hotelu »Srpski kralj«.

Imenovanje na univerzi

Beograd, 8. maja. p. Za izrednega profesorja za enciklopedijo in pravno filozofijo na pravni fakulteti v Ljubljani v I. razredu 4. položajne skupine je imenovan prof. dr. Boris Furlan, odvetnik in privatni docent.

Iz sodne službe

Beograd, 8. maja. AA. Upokojen je predsednik okrožnega sodišča v Zagrebu Antun Fantunović.

Ljubljanska opera v Šibeniku

Šibenik, 8. maja. p. Člani ljubljanskega opernega gledališča, ki se sedaj nudijo v Dalmaciji, bodo nastopili tudi v Šibeniku. Priredili bodo v mestnem gledališču štiri opere in bo nastopilo celokupno osobje ljubljanskega gledališča.

Dvodnevna stavka v Westnovi tovarni v Celju

Celje, 7. maja

V torek sta bili dve delavki v tovarni Westen v Gaberju kaznovani z dvema dnevoma neplačanega dopusta z motivacijo, da sta slabo emajlirali neko količino posode. Obe delavki sta prišli v sredo opoldne kljub kazni spet na delo. Ko ju je nadrejeni mojster vprašal, čemu sta prišli delat, ko imata vendar kazen, so se ostale delavke zavzele za svoji tovarišici in zapustile delo. Ker so se na prigovarjanje delavk pridružili stavki tudi nekateri delavci, je vodstvo podjetja v sredo ob 14. ustavilo ves obrat. V četrtek dopoldne so se pričela med vodstvom tovarne in zastopniki delavstva pogajanja, ki so bila ob 18. zaključena s sporazumom in bo tovarna začela spet obratovati.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Ponekod močno oblačno sem in tja tudi padavine. Temperatura krajevno zelo različna.

Naši kraji in ljudje

Dr. Ante Biankini bo pokopan doma

Najsrčnejša želja se bo izpolnila zaslužnemu rodoljubu

Pokopan bo slovesno v Starem gradu

Split, 8. maja.

V Gruž bodo 15. t. m. prepeljani posmrtni ostanki zaslužnega rodoljuba in rojaka dr. Ante Biankinija iz Chicaga ter preko Splita preneseni v njegov rojstni kraj Stari grad na Hvaru, kjer bo slovesno opravljen pogreb v rodbinski grobnici. Dr. Ante bo počival poleg svojega brata Jurija Biankinija. »Jutro« je kratko že poročalo o prevozu trupla zaslužnega nacionalnega voditelja dr. Ante Biankinija iz Amerike v njegov kraj in tudi o tem, da se je v Splitu ustanovil poseben odbor, ki bo izkazal čast zaslužnemu rojaku. Kakor Juraj, tako je bil tudi dr. Ante bard našega morja in, ker je toliko sinov našega primorja moralo v tuji svet, je on šel za njimi in je med njimi ravno tako zaslužno in požrtvovalno deloval, kakor brat Jurij v stari domovini.

Dr. Ante Biankini se je rodil v Starem gradu na Hvaru leta 1860. Gimnazijo je študiral v Splitu, Zadru in na Dunaju, kjer se je vpisal na medicinsko fakulteto. Ko je njegov starejši brat Jurij v Zadru ustanovil in vodil »Narodni list« in tako stopil v osredje politične borbe našega življa v Dalmaciji, se je Ante udejstvoval v vrstah vseučiliške mladine na Dunaju in je bil ustanovitelj hrvatskega akademskega društva »Zvonimir«, kateremu je posvetil vso svojo mladeniško aktivnost. Zdravniško prakso je izvrševal v raznih krajih, naposled pa v Zagrebu, od koder se je izselil v Ameriko. V vrstah naših izseljencev, si je pridobil velik ugled zaradi svojega vestnega poklicnega udejstvovanja in zaradi svoje nacionalne bodrilnosti. Sledeč prepričanju, da se mora naš živelj uveljaviti v javnem življenju nove domovine Amerike z največjo odločnostjo, je tako napredoval, da so najuglednejše znanstvene revije Amerike objavile njegove razprave. Spisal je mnogo medicinskih razprav, a še več takih, v katerih je bilo na način, ki ga je Amerika razumela, obrazloženo tudi življenjsko vprašanje zatiranih Jugoslovenov pod tujo oblastjo. Med svetovno vojno je kot znanstvenik in predstavnik našega življa prišel celo v prijateljske stike s predsednikom USA Wilsonom in so njegova mišljenja v marsičem prispevala k zgodovinskim akcijam predsednika USA Wilsona v pogledu zaščite zatiranih narodov sploh in posebej še našega rodu. Dr. Ante Biankini je od leta 1915 do 1918 v Chicagu izdajal in urejeval list »Hrvatsko zastavo«, od leta 1918 do 1920 pa isti list pod imenom »Jugoslovenska zastava«. Uresničile so se njegove velike sanje in nade jugoslovenskega narodnega in državnega združenja. Zdaj pa bo uresničena njegova zadnja želja, da bo počival v svojem rojstnem kraju.

Nedavno so se v Chicagu zbrali mnogoštevilni predstavniki vseh naših izseljenskih organizacij z zastopniki naše države ter priredili v tamošnjih cerkvah svečano zadušnico dr. Antu Biankiniju. Zadušnici je prisostvoval tudi naš poslanik g. Fotić, ki je nalašč zato prispel iz Washingtona v Chicago. O zadušnici so pisali tudi ameriški listi.

Egidij Čeh †

Ljubljana, 8. maja.

Upokojeni profesor na dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani g. Egidij Čeh je umrl. Rodil se je v Roču v naši tužni Istri leta 1881 kot sin uglednega, premožnega in narodno zavednega posestnika. Njegov brat dr. Joso Čeh je živinozdravnik pri banski upravi, sestra Draga pa je soproga uglednega zdravnika dr. Vojavška. Doma čuva rodno hišo brat Ivan, žalujoča soproga Štefanija je učiteljica v Ljubljani, sin Egidij pa orožniški poročnik.

Pokojnik je kot mlad učitelj nastopil svojo službo na domačih tleh na Barki, v Šlivju, v Sežani, pred vojno pa je služboval na državni šoli v Trstu. Moral je na vojsko in po preobratu je ostal v Jugoslaviji, katero je pomagal graditi vse svoje življenje. Bil je zgleden učitelj državne trgovske šole in sploh je ves čas svojega udejstvovanja kazal vse vrline naprednega vzgojitelja naroda in idealnega jugoslovenskega nacionalista. Vsi zavedni narodni delavci, stari in mladi, so upoštevali njegove dobro premišljene nasvete. V zadnjih letih je otvoril in samostojno vodil avtomobilsko šolo, iz katere je izšlo mnogo izprašanih šoferjev in spretnih avtomobilistov.

Ob njegovi poti k zadnjemu počitku v svobodni zemlji pri Sv. Križu se bodo gotovo mnogi prijatelji v žalosti spominjali pobratima Egidija ter ta spomin združili z zaobljubo, da bodo ravno tako iskreno hrepeneli po svobodi in napredku vseh Jugoslovenov. Zlasti bežigrajski Sokol bo častil pokojnikov spomin ter vsem priporočal pokojnikove lepe zglede. Slava njegovemu spominu in sožalje njegovi rodbini.

Slovenska fotografija v Egiptu

Ljubljana, 8. maja

V času, ko doživlja organizirana slovenska fotografija s prireditvijo krasne mednarodne razstave v ljubljanskem Jakopičevem paviljonu nov višek svojega delovanja, je njene prireditelje presenetila vest, ki jih mora navdati z velikim ponosom in ž njimi tudi vso našo javnost. Baš te dni se je vršila mednarodna fotografska razstava v Aleksandriji v Egiptu, ki se je je z večjim številom del svojih članov korporativno udeležil tudi ljubljanski fotoklub. Razstava je bila razdeljena v več oddelkov, tako v oddelek za pokrajinske fotografije, za portrete, genre i. t. d. Naši amaterji, Franc Bazelj, Janko Branc, Ivo Gogala, Peter Kocjančič, Ante Kornič in Marijan Pfeifer so poslali skoraj same posnetke slovenskih pokrajinskih lepot in so tu v konkurenci s številnimi priznanimi mojstri svetovne fotografije ter elitnimi amaterskimi organizacijami inostranstva dosegli popolno zmago.

Razstavna žirija je prisodila prvo nagrado za pokrajinske fotografije, zlato kolajno, članom našega fotokluba, in sicer skupno Francu Bazlju s posebnim ozirom na njegova »Obdelana polja«, Janku Brancu za »Zimski dan« (objavljen v zborniku »Slovenska fotografija«) in Ivu Gogali za prekrasno »Delo na polju«, ki zbuja občudovanje na sedanji razstavi v Jakopičevem paviljonu. Dela ostalih slovenskih razstavljalcev niso mogla zavoljo posebnih razstavnih pogojev priti v poštev za nagrade, ker so bila že prej nagrajena na drugih razstavah, toda kako močno so učinkovala na Egipčane, je razvidno najbolje iz tega, da je žirija sklenila podeliti slovenskemu klubu kot celoti in kot edinemu izmed vseh še dodatno odlikovanje v obliki posebne častne diplome in zlate kolajne! Zapisnik te seje žirije ugotavlja izrečno, da je bilo to odlikovanje podeljeno soglasno. Razen tega je razstavni odbor objavil v katalogu Petra Kocjančiča krasno delo »Pomladna prebujenje«, ki krasi kot naslovna vinjeta zbornik »Slovenske fotografije« in ki je bilo že večkrat odlikovano. Žirija je bila izbrala 400 del 135 avtorjev, naši avtorji so bili razstavljeni vsi in z vsemi deli, ki so jih poslali.

Omeniti še moramo, da so se poleg našega kluba korporativno udeležili razstave Photo Sezession z Dunaja, jelgavski klub (Lotška), graški amaterski klub, društvo amaterjev iz Aleksandrije, češkoslovaška zveza fotografov amaterjev, chateaurouški klub (Francija) ter mnogi člani najbolj ekskluzivne amaterske organizacije na svetu, Velikobritanske kraljeve fotografske družbe. In v tej močni tovarišiji, ki se ponaša z imeni, kakor Milcovich, dr. Thorek, Unwalla Lauschmann, Krupka, Schaepman, Fraprie, Liu Shu Chong (da imenujemo samo nekatere, ki jih lahko vidite na naši mednarodni razstavi), so si mogli ljubljančani pridobiti priznanje najboljših pokrajinskih fotografov, njih klub pa sloves stilno in vsebinsko najodličnejše organizacije! Aleksandrija je eno izmed prav velikih oken v svet, uspeh, ki smo si ga pridobili tam, pomeni vse kaj več nego zgolj fotografski uspeh. Ljubljanski fotoklub moramo postaviti spet enkrat za vzgled, kako je mogoče tudi v najbolj skromnih razmerah, toda z navdušenjem za stvar storiti veliko za čast in ugled svojega naroda. Čestitamo in priporočamo!

Promet knjižnic DZ

Ljubljana, 6. maja.

Knjižnica Delavske zbornice objavlja bilanco o svojem prometu v prvih štirih mesecih tekočega leta, ki beleži nekaj prav zanimivih podatkov o tem, v kakšnih živih odnosih je naše širše občinstvo do literature. Knjižnica DZ v Ljubljani je v tem času izposodila 20.766 zvezkov, med njimi 9741 v slovenščini, 500 v srbohrvaščini, 10.356 v nemščini in 169 v drugih jezikih. V celoti je 9860 obiskovalcem zaupala 607 knjig več kakor lani v istem razdobju. V primeri s temi številkami lahko rečemo, da je imela knjižnica DZ v Mariboru z ozirom na manjši okoliš precej velik promet. Izposodila, je vsega skupaj 14.524 knjig, med njimi 5764 v slovenščini, 527 v srbohrvaščini, 8076 v nemščini in 167 drugih.

V splošnem se opaža, da konzum v javnih knjižnicah po malem pada saj sta obe knjižnici v prvih štirih mesecih izdali 1125 knjig manj kakor v istem času lani. Zanimivo je razmerje med številom slovenskih in nemških del, ki prehajajo po knjižnicah DZ med občinstvo. Celo v Ljubljani beleži izposojanje nemških knjig za dobršno spoznanje večjo frekvenco kakor izposojanje slovenskih, v Mariboru pa je ta relacija še večja, kar priča predvsem, da naši čitajoči publiki zlasti svetovno literaturo posreduje pretežno nemški prevod. Hkratu pa je prav značilno, da je mariborska knjižnica pri manjšem celotnem prometu izposodila več srbskohrvatskih knjig kakor ljubljanska. Splošno pa nazaduje povpraševanje po srbskohrvatski književnosti v obeh naših kulturnih središčih. V primeri z istim razdobjem lanskega leta je izposodila ljubljanska knjižnica v prvih štirih letošnjih mesecih 288, mariborska pa 74 srbskohrvatskih knjig manj, dasi imata obe knjižnici letos precej bogatejšo izbiro kakor lani.

Upanje, ki so ga gojili nekateri naši kulturni krogi, da bo redukcija nemščine v korist drugih modernih evropskih jezikov na naših srednjih šolah, skrčila konzum nemškega slovstva v prid francoski, češki, angleški in italijanski literaturi, se je po ugotovitvah te bilance izkazalo za jalovo. Starejša generacija sega še zmerom po nemških, mlajša se pa, kakor vse kaže, ne nauči toliko francoščine in drugih jezikov, da bi segala po francoskem in po drugih slovstvih. Ta rod bere skoraj samo slovenske knjige, ker drugih jezikov ne zna. Zanimivo je, da izposodi mariborska knjižnica relativno več knjig v teh jezikih kakor ljubljanska, čeprav je univerza v Ljubljani. To naj bi dalo misliti našim šolnikom, kar se tiče poučevanja tujih jezikov na naših srednjih šolah. Pri skromnem obsegu slovenske znanstvene literature bi moral vsak izobraženec znati vsaj enega izmed svetovnih jezikov v tolikšni meri, da bi lahko segal po njegovem slovstvu. Znanstvenih knjig je ljubljanska knjižnica izposodila 1865, mariborska pa samo 728.

O počitniški tarifi na železnicah

Ljubljana, 8. maja.

Na komercialnem oddelku direkcije državnih železnic so zaključili račune o uspehu, ki so ga državne železnice v Sloveniji dosegle v aprilu, prvem mesecu novega budžetnega leta, v katerem veljajo nove, zvišane potniške tarife. Izredno znižanje, ki so ga doživele cene železniških vozovnic 1. marca lanskega leta, je vzbudilo v množicah potujočega občinstva mnogo navdušene hvale, treznejši računarji pa so že takrat najavljali, da tako nesorazmerna pocenitev ne bo mogla imeti trajne veljave — saj je železniška uprava pod takratno Jevtićevo vlado znižala cene vozovnicam za nič manj kakor 28 odstotkov. Posledica takšne tarifne politike je bila, da so železnice samo na področju naše direkcije kasirale v preteklem letu za več ko 7,300.000 Din manj kakor v letu poprej, in samo uvedbi nedeljskih listkov, ki so v veliki meri oživili potniški promet, gre zasluga, da ni bil primanjkljaj še večji.

V novem proračunskem letu je železniška uprava zvišala cene vozovnicam tako, da so nasproti cenam, ki so bile v veljavi do predlanskim, vendarle še povprečno za 10% nižje. Medtem ko so državne železnice v Ljubljani v lanskem aprilu imele od potniškega prometa samo 5,669.000 Din dohodkov, so ti dohodki narasli na 6.878.000 Din, kar pomeni nad 1,200.000 Din prirastka ali okroglo 21%. Prav zanimivo je, da je vzporedno kljub zvišanim cenam narasla tudi potniška frekvenca. Medtem ko so imeli naši vlaki lani v aprilu samo 814.781 potnikov, so jih imeli letos 833.821, torej za več ko 19.000 ali za 2% več. Nedeljski listki so v novem proračunskem letu doživeli to regulacijo, da dopuščajo približno 40% popusta nasproti prejšnjim 50. Medtem ko se iz drugih železniških direkcij čujejo tožbe, da je frekvenca nedeljskih vlakov po 1. aprilu občutno padla, v Sloveniji takšnega nazadovanja ni opaziti, za kar gre zasluga pač našemu dobro organiziranemu tujskemu prometu.

Pomoč brezposelnim kočevskim rudarjem

Kočevje, 8. maja.

Hude razmere, ki so nastale v kočevskem premogovniku zaradi premajhnih dobav predvsem državnim železnicam, so prisilile kočevski občinski odbor, da je na zadnji seji ponovno razpravljal, kako bi bilo odpomoči hudi stiski, v kateri žive kočevski rudarji.

Mestni župan g. Lovšin Anton je poročal, da je šla prosit v Beograd za pomoč pod vodstvom župana posebna delegacija rudarjev. Obiskali so ministrstva za promet, za socialno politiko in za gradnje. V ministrstvu za socialno politiko so izposlovali kot podporo za prvo nujno silo dva vagona koruze in 10.000 Din. Na vseh pristojnih mestih so objasnili nevzdržen položaj zaradi velike brezposelnosti. Dobili so zagotovilo, da se bo vse storilo za povečanje dobav iz kočevskega premogovnika državnim železnicam. Povedali so nadalje, da je obstoj rudnika zavolj tako majhnih dobav v nevarnosti, da se sploh ukine, kar bi bilo katastrofalno za vse mesto.

Posamezni odborniki so bili mnenja, da bi prizadetim rudarjem morala priskočiti na pomoč tudi občina. Ugotovilo pa se je, da ima občina tako malo sredstev, da sama ne bo mogla toliko pomagati, kakor bi bilo res nujno potrebno. Splošno mnenje je, da brez večjih del v premogovniku ni rešitve iz hude krize.

Stavljen je bil predlog, naj se postavi za odpomoč brezposelnim v obrat mestna gramozarna. Toda se je ugotovilo, da bo v gramozarni mogoče delati samo kakšnih 10 dni, ker je že toliko gramoza pripravljenega, da je nemogoče vršiti neprekinjeni obrat. Teh 10 dni bi imelo posel dnevno le po 50 delavcev. Delali bi v dveh partijah po 25 delavcev. Vsaka partija bi delala po 5 ur. Na uro bi dobivali delavci po 3 Din. Več dela mestna gramozarna ne more nuditi, dokler ne odda doslej pripravljenega gramoza. Nazadnje se je odobrilo za posipanje občinskih cest 2800 m³ gramoza, ki se dobavi iz mestne gramozarne.

Pred veliko obrtno-industrijsko razstavo v Škofji Loki

Škofja Loka 7. maja.

Le še kratki tedni nas ločijo od velike gospodarske revije škofjeloškega območja, ki bo otvorjena v novi deški šoli. Priprave so v polnem razmahu in nam kažejo, da se pripravlja nekaj, česar še nismo doživeli. Razstavni prostori so čisto oddani in je to dejstvo najboljše izpričevalo za veliko zanimanje vsega okraja za »škofjeloški velesejem«, kakor se razstava pri nas splošno imenuje.

Brošura je v tisku, lepaki bodo še ta mesec razposlani po naši domovini, dramski odsek si je izvolil za predsednika g. Otona Burdycha, ki bo skupno s svojimi prijatelji pripravil pasijonske igre. Mimo tega pa ima tudi pripravljalni odbor ogromno dela, da bo pripravil vse potrebno.

Razstava bo obsegala nad 30 lokalitet šolske palače in bo porazdeljena v obeh nadstropjih in telovadnico, kjer bo razstavljeno, kar se v škofjeloškem območju in občini žireh producira, in bo iz vseh panog brti in industrije. Na razstavi bo upoštevan tudi tujski promet Škofje Loke. V zvezi z razstavo bo v Škofji Loki več prireditev, v radiu bodo predavanja, na Mestnem trgu pa velika tombola predvsem z namenom, da se omogoči socialno šibkejšim obrtnikom vnovčenje njih razstavljenih predmetov. Za razstavo vlada v vsej naši javnosti razumljiva pozornost.

Zakaj se zadovoljite s drugimi izdelki, ki so baje »ravno tako dobri«, ako možete vendar povsod dobiti pravi original MERIMA MILO

Poštni voz so izropali

Vače, 8. maja

V začetku septembra prejšnjega leta se je zgodil pri vasi Skrlje v bližini Sušaka zločin, ki spada po svoji izvedbi v čase romantike Črnega grabna. Neznani rokovnjači so napadli z orožjem poštni voz. Kočijaža so z udarci onesvestili, ostale potnike pa so z orožjem strahovali. Iz poštnega voza so pobrali vse vrednosti, med drugim tudi denarno vrečo v kateri je bilo 28.500 Din. Po zločinu so roparji izginili in za njimi je zmanjkala vsaka sled. Oblastva pa niso mirovala. Orožništvo in policija so osumili dejanja tolpo ciganov, ki je tedaj taborila v gozdičku poleg glavne ceste, takoj po roparskem napadu pa pobrala šila in kopita in se razkropila po svetu.

Nekaj mesecev po zločinu so aretirali dva udeleženca in sicer Josa Hudorovića in njegovega pomočnika Pavešića. Zdaj sta oba v sušačkih sodnih zaporih. Za tretjim udeležencem Jovom Hudorovićem pa je bila izdana tiralica. Tri četrt leta se je mož s kosmato vestjo potikal širom sveta, te dni pa se je klatil s svojo prijateljico Angelo Breščakovo po Moravški dolini. Držal se je le bolj samotnih naselij, kar je prišlo na uho orožnikom na Vačah. Da legitimirajo sumljivega tujca, je odšla tukajšnja orožniška patrulja na zasledovanje. Hudorovića in Breščakovo so aretirali, na orožniški stanici pa so prebrskali tiralice in policijske dnevnike ter so ugotovili, da imajo v rokah res precej težko ribo. Oba aretiranca bosta prepeljana na Sušak.

Neznanec je izvršil že pet vlomov

Ljutomer, 7. maja.

Tukajšnji trgovec z usnjem g. Ivo Martinušič je v torek zjutraj, ko je odpiral svojo trgovino, doživel neprijetno presenečenje. Ugotovil je, da mu je neznan vlomilec odnesel iz registrirne blagajne 5000 do 6000 dinarjev. Neljubi gost je prišel v hišo od dvoriščne strani, kjer je preskočil zid. Tam so se namreč poznali v razmočeni prsti odtiski njegovih čevljev. Potem je iz vrat, katerih gornji del je zaradi razsvetljave hodnika iz stekla, izrezal kos šipe, ga previdno odstranil, segel skozi odprtino in odprl vrata od znotraj, ker je tičal ključ v ključavnici. V trgovinski lokal pa je prišel s ponarejenim ključem. Ko je svoj posel opravil, je vrata spet zaklenil. Isto je storil pri durih na dvorišče.

Okradeni trgovec je samo po naključju pustil v blagajni večji znesek in usoda je hotela, da je vlomilec prav to noč obiskal njegovo trgovino. Blaga ni zmanjkalo nič. To dejstvo, potem sledovi na dvorišču in enaki način vloma pričajo, da je bil na delu isti zločinec, ki je v kratkih mesecih posetil trgovino g. Krainza, lekarno in dvakrat Bat'ovo trgovino. Založen je brez dvoma z lepo garnituro ponarejenih ključev. Za enkrat za njim ni sledu.

Emil Jannings, ki igra glavno vlogo v filmu »Traumulus« po istoimenski znameniti drami uglednega nemškega pisatelja Arna Holza. Film se to predvajal v Elitnem kinu Matici.

Danes premiera! Film, ki je žel ogromne triumfe doma in v tujini!

EPOPEJA NAŠIH NAJLEPŠIH KRAJEV!

Danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Bosanska rapsodija

Willy Eichberger - Brigita Horney
Attila Hörbiger

Kino Union, tel. 22-21

Slovenski koncert na Dunaju

Uspel je dobro, kritike so splošno ugodne

»Slovenski krožek« na Dunaju je priredil 22. aprila v manjši dvorani znanega dunajskega Musikvereina na Ringu sijajen koncert, ki je zopet utrdil dober sloves naše pesmi v tem »mestu pesmi —in der Stadt der Lieder«. Objavljen spored sam je vzpodbudil razne dunajske liste, da so že v naprej delali za koncert lepo reklamo, spomnivši se na svoječasne koncerte »Glasbene Matice« na Dunaju. V nekem listu smo videli celo sliko tenorista g. Antona Drmote, ki je z uspehom nastopal že v Bratislavi in Ljubljani.

Dvorana je bila dobro zasedena, tako da kljub velikim stroškom ne bo izgube, kakor se končuje zadnje čase večina dunajskih koncertov z večjimi ali manjšimi izgubami. —Naše poslaništvo je bilo prav dobro zastopano, na čelu osebja g. poslanik Nastasijević z gospo, zastopana so bila vsa poslaništva Male antante in Bolgarske, jugoslovensko - avstrijska trgovska zbornica, razna češka društva, Jugoslovanska plovidba, društvo jugoslovenskih žen, zastopniki časopisja, tudi jugoslovanskega itd. samo tistih slovenskih akademikov ni bilo, ki jih Slovenija izdatno podpira, da morejo študirati na Dunaju. Sploh jih ni nikdar v slovensko družbo teh bodočih manjšinskih delavcev.

O koncertu samem je obljubljeno strokovnjaško poročilo, zato se tu ne spuščam v podrobno oceno obsežnega programa. Omenjam le, da so bile vse točke naših pesmi objavljene v izvirniku in svobodnem nemškem prevodu v posebnih strojnih odtisih. Prevodi se mi zdijo jako posrečeni.

Naj samo naštejem točke bogatega sporeda: Pričel je tamburaški zbor 36 članov pod vodstvom prof. Klema Viškoviča in je sviral: Viškovičevi skladbi »Slovenska fantazija« in »Neretvin ples«, dalje Drag. Zehetnerjevo »U pečini« in Roko Simunacijevo »Venec hrvatskih narodnih pesmi«. Pevske vloge sta divno opravila gdč. Divna Radičeva in basist Ljubomir Pančev. Nemški list pravi o Radičevi, da je »der überaus wohllautende« in o Pančevu, da je »der quel lende Bass«. Gdč. Mira Gnusova bi imela zapeti tri pesmi, pa je bila prehlajena in ni nastopila. Čuli smo jo že ob drugi priliki, in žal nam je bilo, da ni pokazala tudi to pot kako daleč je že s svojim učenjem na Dunaju. Po dosedanjih uspehih ji obetamo častno bodočnost. Gdč. Leni Lapajnetova, ki smo jo tudi že slišali ob drugih prilikah (»Jutro« je o njenem nastopu že poročalo), je zapela dve Lajovčevi (»Cveti, sveti rožica« in »Tkalec«) in Pavčičevo »Padale so cvetne sanje«. Žela je ogromen aplavz. Nemška kritika pravi: »die über einen grossen, blühenden Mezzosopran verfügt, fand viel Beifall...«

Predsednik krožka, znani pianist in skladatelj prof. Anton Trost je sviral obsežno skladbo »Fantazijo slovenskih narodnih pesmi«. V nemškem listu je posebno naglašano, da je on postal interpret moderne slovenske klavirske literature, in njegova skladba je žela ta večer posebno priznanje. Razen tega je sviral tri plese Marka Tajčeviča. Bogdan Leskovic je sviral ob klavirnem spremstvu Trosta na violinčelo in klavir«, in sicer »Allegro moderato« in Thema con variationi«. Nemška kritika to delo laskavo hvali in omenja, da je skladatelj nekdanji učenec dunajskega profesorja Bubaumsa.

žela sijajne uspehe in se zdaj spet izpopolnjuje na Dunaju, je zapela Lajovčevi pesmi »Kaj bi le gledal«, dve Gotovčevi: arijo iz opere »Moranc« in »Nisam znala«, ter Milojevičevo »More če prodam«. V nemškem listu smo čitali oceno: »deren schöne, technisch glänzend durchgebildete Stimme im Verein mit einer von einem rassigen Temperament getragenen Musikalität besonders gefallen konnte«.

Naš dobri znanec g. Anton Drmota je zapel Flajšmanovega »Metuljčka«, Ravnikovega »Vasovalca«, arijo iz Försterjevega »Slavčka« in troje narodnih pesmi v prireditvi Ravnika in Pavčiča. Kritik v »Wiener Tag« hvali njegov lepi glasovni materijal, ki pa da ni tehnično dozorel, dočim meni kritik v »Volkszeitung«: »Sein freudig sich entfaltender Tenor und seine stark dramatische Akzentuierung erinnern vielversprechend an — Kiepura«.

V prvih dveh dneh smo čitali laskave ocene tega našega slovenskega koncerta v treh dunajskih listih. Ni dvoma, da se oglase še drugi na kar opozarjam, da bi tudi domovina znala ceniti krožkovo kulturno misijo na Dunaju, saj je bil tudi ta koncert v čast in ponos ne samo našemu Slovenskemu krožku, marveč vsej jugoslovenski koloniji in naši ožji domovini še posebe. Veliki uspeh koncerta je povzdignil našo slovensko zavest in naš ponos ter nas je podkrepil za nadaljnje delo na tem kulturnem poprišču.

Na tem mestu pa naj izrečemo zahvalo posebno g. prof. Trostu, ki je bil duševni voditelj vsega pripravljalnega dela; on je imel za koncert sam ogromnega dela, — in pa prof. Viškoviču za ogromen uspeh tamburaškega zbora 36 članov, ki je danes morda najboljši naš zbor doma in v tujini. Pripominjam, da ima ta tamburaški zbor na Dunaju že svojo lepo zgodovino in svoj prav poseben dober glas, da stoji na visoki umetniški lestvi.

Ta koncert Slovenskega krožka je bil v zadnjih dveh letih edina naša jugoslovenska prireditev na Dunaju v večjem obsegu.

—Č.

KINO SLOGA, tel. 27-30

NEVIDNI ČLOVEK

Premiera velesenzacijonalnega filma izredno napete vsebine!

DANES OB 16., 19.15 in 21.15 uri.

Po znamenitem romanu H. G. Wellsa

Krasen dopolnilni spored!

Samo za ljudi močnih živcev!

Domače vesti

Kraljica maja

Mesec maj je v cerkvi posvečen Marij, Kraljici maja. Večer za večerom se zbirajo verniki v neštetih cerkvah in cerkvicah širom slovenske zemlje, da častijo Marijo in se ji priporočajo. Ni čuda, da ji je posvetil pozornost tudi pobožni »Domoljub«. In tako imajo priliko videti njegovi čitatelji vzvišeni lik Brezmadežne na strani med inserati, kako stoji nad križaljko z naslovom »Kraljica maja«.

Treba pa je uganiti za rešitev te uganke med drugimi naslednje besede: 1. izpuščaj na koži, 2. stvar, s katero stolčejo prašičjo krmo, 3. drug izraz za »hudič«, 4 čistilno sredstvo, 5. opojna pijača kot dodatek k čaju i. t. d. Če tako pisanje ni greh po naukih vere, pa je vsaj greh po naukih okusa.

---

* **Obnova spomenika iz dobe junaških borb Črnogorcev proti Turkom.** Ban zetske banovine Sočica je izdal nalog za obnovo znamenite kule Baje Pivljanina, ki stoji kot ruševina na obali med Perastom in Orahovcem. Legendarni narodni junak Baje Pivljanin iz staroslavne črnogorske Pive je vodil herojske borbe proti Turkom in v svoji trdnjavi pri Orahovcu je črpal nove moči za osvobodilno borbo. Prebivalstvo Boke je Bajo častilo kot svojega zaščitnika in, ko so Turki njegovo trdnjavo razdejali, so ljudje iz Boke sami skrbeli, da razvaline niso popolnoma razpadle. Zdaj bodo zgodovinsko kulo temeljito popravili in dali tako Boki Kotorski novo privlačno zanimivost.

* **Kongres strojevodij iz vse države** zaseda danes v Splitu. To je 14. redni kongres strokovnega združenja strojevodij Jugoslavije. Poročila upravnega in nadzornega odbora združenja, ki so izšla že v strokovnem glasilu, so zelo obsežna. V prvi vrsti se poročila bavijo z delom centralne uprave in s položajem strojevodij. Najbolj važno je vprašanje ureditve službenega položaja strojevodij na ta način, da bi bili strojevodje razvrščeni na pet skupin ali razredov in ne, kakor doslej, na uradnike, zvaničnike in služitelje. Na dnevnem redu so še razna druga vprašanja stanu in strokovne organizacije. Kongres bo tudi sklepal o posmrtninskem fondu strojevodij, o urejevanju strokovnega glasila »Mašinovodja« in o sprejemu bolgarskih železničarjev, ki pridejo letos k nam na obisk. Gradivo za razprave na kongresu je razvrstila že posebna konferenca delegatov. Konference so se udeležili predstavniki organizacije strojevodij iz področja vseh železniških direkcij. Na kongresu bo organizacija strojevodij dobro zastopana, ker pride na 100 članov po 1 delegat.

* **IX. mednarodni kongres zdravnikov** bo v času od 2. do 8. avgusta na Dunaju. Z njim bo zvezana mednarodna dentalska razstava. Interesenti dobijo natančnejše informacije pri avstrijskem konzulatu, Ljubljana, Tyrševa cesta 31.

* **Novosadski tramvaj dela z dobičkom, odkar je cenejši.** Pri pogajanjih med novosadsko mestno upravo in električno centralo zaradi cen električnega toka je posebno zanimiva statistika električnega tramvaja, ki je bil doslej najdražji v vsej državi in je imel lani precej deficita. Nekaj mesecev sem, odkar je tramvaj cenejši, število potnikov stalno narašča in električna centrala bo imela od cenejšega tramvaja lep dobiček.

* **Odvetnik in ubožno pravo.** Odvetnik je po zakonu o odvetnikih dolžan, da prevzame tudi zastopstvo stranke, ki il je priznano ubožno pravo. Razlogi, zaradi katerih more odkloniti tako zastopstvo so izrecno navedeni v zakonu o odvetnikih. Zgodilo se je, da je odvetnik, ki je narodni poslanec, odklonil zastopstvo ubožne stranke z motivacijo, da je tako zaposlen z izvrševanjem svojih poslanskih dolžnosti, da ne bi mogel dovolj skrbno zastopati strankine koristi. Disciplinski svet odvetniške zbornice pa ni upošteval teh razlogov in je odvetnika-poslanca kaznoval s pismenim ukorom. Disciplinski svet se je postavil na stališče, da poslanski ali politični posli odvetnika ne opraščajo odvetniške dolžnosti, med katere spada po zakonu tudi zastopanje ubožnih strank. Odvetnik se je proti kazni pritožil in odvetniški disciplinski svet pri kasacijskem sodišču v Beogradu ga je oprostil kazni vseh plačil, češ da so bili njegovi razlogi za odklonitev zastopstva upravičeni. Odvetniški disciplinski svet pri kasacijskem sodišču je torej tudi mnenja, da odvetnik, ki je narodni poslanec, zaradi svoje politične zaposlitve ne bi mogel zastopstva ubožne stranke vršiti tako, kakor bi njeni interesi zahtevali.

* **Razveljavljena sodba v znani bosanski agrarni aferi.** V četrtek je kasacijsko sodišče rešilo priziv obsojencev v znani bosanski agrarni aferi. Pred okrožnim sodiščem v Sarajevu so bili, kakor znano, obtoženi šef mestne kontrole v Sarajevu Vladimir Stojič in 35 drugih oseb, zapletenih v afero. Med njimi je bil tudi bivši narodni poslanec Husein Kadič. Obsoleni so bili s Stojičem vred še štirje državni uslužbenci ter bivši poslanec Kadič in dva zasebnika. Vsi ostali obtoženci so bili izpuščeni. Obsojenci so vložili priziv, državni tožitelj pa je zahteval revizijo. Kasacijsko sodišče je sodbo okrožnega sodišča razveljavilo na ta način, da so bivši poslanec Kadič in dva zasebnika oproščeni, o krivdi ostalih obsojencev pa bo moralo okrožno sodišče v Sarajevu vnovič razpravljati.

* **Tovarna JOS REICH sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo.**

Vremenska poročila

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperaturo, 4. relativno vlago v odstotkih, 5. smer in brzino vetra, 6. oblačnost 0—10, 7. padavine v mm, 8. vrsto padavin. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

8. maja

Ljubljana 7, 758.2, 12.6, 93, N1 10, 17, dež;
Ljublj. 14, 758.8, 15.2, 68, SSW2 10, —, dež;
Maribor 7, 757.4, 13, 90, N1 10, 15, dež;
Zagreb 7, 758, 15, 80, SE2 8, —, —;
Beograd 7, 758.8, 14, 70, ESE4 7, —, —;
Sarajevo 761.5, 12, 90, O 10, 5, dež;
Skoplje 7, 758.4, 15, 90, O 10, 3, dež;
Kumbor 7, 757.1, 16, 90, O, 10, 3, dež;
Split 7, 757.2, 15, 90, O, 7, 1, dež;
Rab 7, 757.9, 16, 60, O, 6, —, —;
Rog. Slatina 7, —, 13, 95, W2, 10, 11, dež.

Temperatura: Ljubljana 21, 12.2; Maribor 17, 12; Zagreb 22, 12; Beograd 22, 13; Sarajevo 21, 9; Skoplje 17, 11; Kumbor —, 15; Split 17, 14; Rab —, 14; Rogaška Slatina 18, 13.

* **Potresni sunki v severni Dalmaciji.** V četrtek ob 4. zjutraj so v Šibeniku občutili potresni sunek, ki pa ni bil močan in je trajal 7 sekund. Lahke potresne sunke so občutili tudi v raznih drugih krajih severne Dalmacije, o kaki škodi pa niso javili od nikoder.

* **Letošnje lepake Südmarke smatra »Koroški Slovenec« za zelo značilne.** Prikazujejo namreč slovensko koroško ozemlje in na njem kot velike trdnjave od Südmarke vzdrževana ali zasnovana šolska poslopja v Beli, Ljubelju, Medvedjem dolu, Ledenicah in drugod. To pove, da hoče Südmarka tudi v bodoče z bolestno strastjo in za vsako ceno ponemčevati slovensko deco, da tako »zavaruje južno-nemške meje«. Na vsak način naj torej na južni meji države živijo narodni odpadniki namesto poštenjakov, ki ljubijo svoje in zato spoštujejo tuje. Namesto poštenjakov hočejo imeti sramotilce mater, domače slovenske besede in domačije.

* **Nevarna tihotapska pota.** Finančni organi so doznali, da nameravajo tihotapci v bližini Foče prenesti večjo količino tobaka čez Drino. Ponoči so tihotapci v resnici s čolnom prepluli reko. Bili so trije. Finančni pazniki so počakali, da so si vsi trije naložili vrečo s tobakom na rame, potem pa so skočili proti njim. Tihotapci v beg. Prvi je vrgel vrečo z rame in izginil v gozdu. Drugi je odnesel pete z vrečo vred, tretji pa je krenil v drugo stran proti reki. Z vrečo na rami je skočil v vodo in utonil.

* **Obsodba nepoštenega upravitelja zavetišča za starce v Beogradu.** Pred beograjskim sodiščem je bil upraviteli doma starcev in stark v Beogradu Vladimir Sterič obsojen na leto dni strogega zapora in na povrnitev 38.400 Din. Obsojeni Sterič je več let vodil zavetišče za starce ter zagrešil razne zlorabe v svoji službeni dolžnosti. Precej denarja je tudi zase porabil.

* **Pomiloščen morilec.** Na Pagu je bil pred meseci umorjen stari župnik Lovro Fabijanič in izkazalo se je, da sta ga umorila njegova nečakinja Fumica in njen mož Simo Komadina. Svojega sorodnika in dobrotnika sta umorila zaradi tega, ker je izpremenil oporoko v korist nekega nečaka. Okrožno sodišče na Sušaku je Komadino obsodilo na smrt, njegovo ženo Fumico pa na dosmrtno ječo. Kasacijsko sodišče je zdaj smrtno kazen Sime Komadina izpremenilo v dosmrtno ječo.

* **Stotisoč dinarjev, pa mogoče še mnogo več, so izgubili ljudje, ki še niso umeli ceniti veliko prihrano zaradi Palma gumijastih podpetnikov in Palma-Okma gumijastih podplatov.**

Iz Ljubljane

u— **Nekoliko pojasnila k članku dr. Černiča o ljubljanski bolnišnični akciji.** Prejeli smo: Pohvalna je vnema, s katero se zavzema primarij g. dr. Černič za zgradbo nove ljubljanske bolnišnice. V članku v »Zdravniškem vestniku« (ponatisk v »Jutru« št. 105 pa trdi nekaj, kar ni točno in kar se da razlagati le tako, da je moj članek v »Jutru« št. 47. ali površno čital ali pa se ga ne spominja več dobro. Pravi namreč, da sem nasvetoval zidanje dveh paviljonov niže ob Ljubljanici — čemur se je treba z vso silo upreti — kakor bi bil jaz protivnik zgradbe nove bolnišnice. Res je le, da sem se zavzel za zgradbo nove bolnišnice izven mesta; ona dva paviljona sem nasvetoval le kot trenutno pomoč za prvo silo proti prenapolnjenju in menil, da bi morala le z majhnimi adaptacijami biti porabna za stanovanjski hiši takoj po zgradbi bolnišnice. Obenem sem se protivil vsakemu krpanju, paviljonu v Leoništču in zlasti bolnišnici v šempetrski kasarni. Žal se prav stara kasarna pretvori v mesto bolnišnico. Mesto naj zgradi novo infekcijsko bolnišnico, kar je njegova dolžnost po zakonu. Ona začasna paviljona bi preprečila šempetrsko kasarniško bolnišnico. Torej se nikakor ne bi bilo treba upirati temu z vso silo! Toliko resnici na ljubo! **Dr. F. G.**

u— **Zagrebški akademski pevski zbor Mladost-Balkan** je združeni moški zbor zagrebške univerze, ki je nastal leta 1930. iz fuzije dveh zborov: Mladosti (1900) in Balkana (1904). Od postanka Mladosti pa do danes sta obe društvi posamič odnosno pozneje skupaj, izvedli okrog 1200 koncertov, izmed teh 100 izven naših meja. Zbor je koncertiral v predvojni Srbiji, Bolgariji Češkoslovaški, Nemčiji, Poljski, Franciji Španiji, Grčiji, Turčiji in v Afriki. Odkar sta Mladost in Balkan združena v enoten zbor, bosta koncertirala v petek 15. t. m. prvič v Ljubljani. Koncert bo v veliki dvorani Uniona ob 20. Prodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

u— **Občni zbor Jugoslovensko-češkoslovaške lige** bo 11. t. m. v II. nadstropju »Zvezde« ob 20. z naslednjim dnevnim redom: Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora, poročilo predsednika, tajnika, gospodarja, blagajnika, akademskega odseka in preglednikov računov ter sklepanje o podelitvi absolutorija volitve novega odbora in preglednikov ter slučajnosti. Nato bo občni zbor izvršilnega odbora lig dravske banovine. Odbor vabi vse člane in prijatelje društva, da se važnega občnega zbora v čim večjem številu udeleže.

u— **Filozofsko društvo v Ljubljani** bo imelo danes ob 18. v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi sedmo predavanje. Predaval bo prof. bog. g. dr. Janez Janžekovič o današnjih filozofskih strujah na Francoskem. Vabljeni člani in oni, ki se zanimajo. Vstop prost.

u— **JNAD Jadran, JNAK Edinstvo,** opozarjata vse člane juriste društva da bo ob 3. uri občni zbor DSJF. Odbor.

Film ZKD
ELITNI KINO MATICA
Danes ob 14.15 in jutri ob 11. uri
Richard Tauber
NE VERJAMEM NOBENI ŽENI VEČ...
Enotna vstopnina Din 3.50.
PRIDE
»BORBA Z ZMAJEM«
Lucie Englisch, Adele Sandrock

Tel. 2124 Elitni kino Matica Tel. 2124
Triumf filmske umetnosti!! DANES veličastna premiera!
Prvič v Jugoslaviji!!!
Velefilm, ki je žel v vseh centrih sveta ogromne uspehe!! Najnovejša mojstrovina dveh umetnikov svojega poklica!!
EMIL JANNINGS CARL FROEHLICH
„Traumulus“
(SANJAV PROFESOR)
HILDA WEISSNER HILDA von STOLZ GLASBA: MILDE MEISSNER
DOPOLNILO: nov »Paramountov tednik«!
Kljub ogromnim nabavnim stroškom tega filma običajne cene!! Preskrbite si vstopnice v predprodaji dnevno od 11. do 12.30 in od 14. ure dalje!
PREDSTAVE DANES ob 16., 19.15 in 21.15 uri.
Pride veleopereta „Pesem gauča“

u— **Dečji dom Franje Tavčarjeve v Kraljevici** se otvori 10. t. m. Prijave za letovanje v predsezoni od 10. t. m. do 30. junija je pošiljati direktno v Kraljevico, kjer se dobe tudi vse zadevne informacije.

u— **Sokol Štepanja vas** priredi v nedeljo 10. t. m. majniški izlet članstva, naraščaja in dece čez Golovec na Orle. Zbirališče na telovadišču. Odhod točno ob 13. uri. Vrnemo se proti večeru.

u— **Nesreče pri delu.** Na kirurškem oddelku so včeraj sprejeli večje število ranjencev, med katerimi je bil spet dobršen odstotek žrtev dela. Z Viča so pripeljali 20-letno delavko Ivanko Vokavškovo, ki ji je v tamošnji Weilgunyjevi tekstilni tvornici stroj porezal prste na desni roki. Z Bleda je moral v bolnišnico 38-letni delavec Leopold Ivanič, ki je delal v Zasipu v nekem kamnolomu, pa ga je plaz podsul in mu zlomil levo nogo. V Kranju se je precej nerodna nesreča pripetila 22-letnemu čevljarskemu pomočniku Francetu Jermanu. V delavnici mu je eksplodirala svetilka na špirit, pri čemer je dobil precej hude poškodbe po glavi in desni roki.

u— **Deževen maj.** V prvih štirih letošnjih mesecih je bil dosežen pravi rekord v pogledu padavin. Do 1. maja je padlo 636.4 mm dežja, največ januarja: 266.8 mm. Tudi april je bil precej deževen, marc pa nasprotno razmeroma suh. Aprila je bilo 142.7 mm dežja (lani 177.6, predlanskim pa 76.8 mm). Tudi leta 1933. je bil april suh, ko je bilo le 66 mm dežja. Kakor kaže, bo letošnji maj precej deževen. Po malem skoro zmerom dežuje in je do včeraj zjutraj padlo že 15.2 mm dežja. Lani je bil prvih deset dni maj izredno topel, sončen in lep. V 10 dneh je padlo le 2.9 mm dežja. Maj l. 1933. je bil zelo deževen; padlo je v maju takrat do 305 mm dežja, kar je imelo za posledico katastrofalno povodenj na Barju.

Zvočni kino IDEAL
Oglejte si premiero velefilma
„Ljubimec bogov“
v glavni vlogi
Don Jose Mojica
Predstave ob 4., 7. in 9.15 zvečer

u— **Sodba proti barjanskemu požigalcu potrjena.** Apelacijsko sodišče v Ljubljani je potrdilo sodbo okrožnega sodišča ljubljanskega z dne 17. marca, s katero je bil barjanski požigalec, krovski pomočnik Ivan Štrukelj z Ilovce obsojen zaradi zločina požiga na eno leto in šest mesecev strogega zapora. Tako obtoženi Ivan Štrukelj kakor tudi državni tožilec sta vložila proti prvi sodbi priziv. Štrukelj se je pritožil zaradi previsoke kazni, državni tožilec pa nasprotno zaradi prenizke. Apelacijsko sodišče je oba priziva zavrnilo, ker je prvo sodišče v zadostni meri upoštevalo vse olajševalne in obteževalne okolnosti. Sodišče je tudi ugotovilo, da je Ivan Štrukelj napravil vtisk čudaškega in nekoliko duševno zaostalega človeka.

u— **Bivši orožnik, ponarejevalec vložnih knjižic.** Policijska uprava v Ljubljani je bila te dni brzojavno naprošena od mariborske policije, naj aretira nekega upokojenega orožniškega podnarednika iz Podove pri Mariboru, češ da je ponaredil vložne knjižice. Agentje kriminalnega oddelka so ga poiskali v nekem prenočišču v mestu kjer se je bil nastanil s svojo ljubico in aretirali oba. Preiskava je ugotovila, da je v neko vložno knjižico vpisal več številk, dvignil denar pri nekem mariborskem zavodu in pobegnil. Policija je dekle, ki mu o sleparijі ni bilo ničesar znanega, izpustila, bivšega orožnika pa poslala v Maribor.

u— **Obsodba priložnostne tatice.** Pred malim kazenskim senatom se je včeraj zagovarjala 35-letna samska modistka Marija Gorjančeva z Ižanske ceste, obtožena, da je ukradla novembra lani pripravo za drobljenje orehov, letos pa je modistki Novoselovi Vidi damski klobuček in neki natakarici dežnik, za katerega je izpovedala, da ga je pomotno zamenjala. Dodatno je bila zdaj obtožena tudi prestopka prevare, ker si je nabavila, ne da bi bila imela s čim plačati, pri trgovcu Orehku raznega blaga v vrednosti 1503 Din, pri Bogataju pa za znesek 800 Din. Dobila je za tatvine 10 mesecev strogega zapora, glede prevare pa je bila oproščena.

u— **Kaznovana, ker sta samolastno hotela zavarovati svojo terjatev.** Pred malim kazenskim senatom se je zagovarjal Franc Trnovc iz Srednje vasi pri Polhovgradcu, obtožen, da je v odsotnosti vlomil v stanovanje svoje sestre Ivane Hafnerieve in ji odnesel perila in raznih drugih predmetov v skupni vrednosti 1400 Din. Istočasno z njim je sedela na zatožni klopi tudi njegova druga sestra Antonija, obtožena, da je brata nagovorila k temu dejaniu. Oba sta se zagovarjala, da ju je okradena sestra ovadila iz maščevanja radi niunih terjatev za dnino, ki sta jo Franc in Tončkin mož opravila pri njej. Franc je sicer priznal da je s podstrešja odnesel nekaj malenkosti, Tončka pa je zanikala vsako krivdo. Sodišče ju je obsodilo na 120 Din denarne kazni, a ne za vlom, temveč zato, ker sta kar na svojo roko odvzela predmete na račun svoje terjatve.

Iz Celja

c— *Francoska akademija v Celju.* V četrtek 14. t. m. ob 20. bodo priredili dijaki II. drž. realne gimnazije v Ljubljani v dvorani Narodnega doma v Celju francosko akademijo pod pokroviteljstvom celjskega Francoskega krožka. Opozarjamo vse, ki se zanimajo za francoščino, že danes na to prireditev, zlasti pa še starše našega dijaštva. Spored namreč je vzet predvsem iz del, ki jih morajo naši dijaki čitati v šoli. Tako bomo videli 3 scene iz »Smešnih precijoz« Molièrovih, podanih tako dobro, da se bodo tudi tisti, ki niso vešči francoščine, od srca smejali. Pevski zbor nam bo zapel dve francoski narodni pesmi, vmes bo sledila deklamacija ene najboljših pesmi francoske poezije, Lamartineovega »Jezera«. Spored bosta izpolnila v vsakem delu akademije po en solist oz. solistka, tako da bo ves večer potekel med petjem in smehom, da se skoraj ne bomo zavedali, da smo na francoski prireditvi. Za zaključek nam bodo dajaki in dijakinje zaigrali še velezabavno komedijo »Dva bojazljivca«. Pripominjamo, da so dijaki z istim sporedom nastopili že v Ljubljani in so želi največjo pohvalo tako za njihovo izpiljeno francoščino kakor tudi za igro samo. Zato toplo priporočamo obisk akademije. Čisti dobiček prireditve je namenjen podpornima društvoma celjske in ljubljanske II. drž. realne gimnazije.

c— *Češkoslovaški konzul obišče Celje.* Jutri ob 11.22 se pripelje iz Maribora v Celje ljubljanski konzul češkoslovaške republike g. Minovsky, da obišče predstavnike tukajšnjih uradov in oblasti. Ob 19.40 se bo odpeljal z vlakom v Ljubljano.

c— **Združenje obrtnikov lesnih, kovinarskih in sorodnih strok** je imelo pred dnevi redni občni zbor. Po običajnih poročilih je bil izvoljen za dobo treh let tale odbor: predsednik Novak Ivan, podpredsednik Šeln Ivan, člani uprave Toter Anton, Perovec Vinko, Majcen Rudolf, Goričnik Franc, Steblovnik Franc, Perovec Anton in Zupanc Rudolf, nadzorstvo Schmauz Rudolf, Irman Franc in Glažer Karl.

c— *Osebna vest.* G. Josip Šter, suplent na drž. realni gimnaziji v Celju je napravil profesorski izpit. Čestitamo!

c— **Protituberkulozni teden v Celju.** Letošnji protituberkulozni teden bo po vsej državi od 17. do 24. maja. Na ta teden se pripravlja tudi celjska protituberkulozna liga. Upravni odbor je sklenil, da v tem času organizira razne prireditve v prid jetičnim bolnikom in otrokom. Kakor izvemo, bodo celjska pevska društva v ta namen priredila v mestnem parku koncerte in železničarska godba promenadni koncert, sportni klubi pa brzoturnir na Glaziji, ki bo zelo zanimiv. Predavanje primarija zdravilišča na Golniku dr. Neubauerja v ljubljanskem radiu bo pred kolodvorom prenašal zvočnik. Dame in gdč. samaritanke bodo v protituberkuloznem tednu pobirale prispevke v prid jetičnim bolnikom in otrokom v nadi, da jih ne bo nikdo odklonil ali zavrnil. K sodelovanju vabljeni vsi! Točen spored teh prireditev bomo še objavili. Geslo letošnjega protituberkuloznega tedna je: »Lažje je jetiko preprečevati kakor zdraviti — zato ustanavljajte lige in podpirajte dispanzerje!

c— **Sokolska tombola** bo nepreklicno v nedeljo 10. t. m. ob 15. na Glaziji. Tombole: šivalni stroj, radio, moško in žensko kolo, žepna ura in drugo. Oglejte si dopoldne razstavo na Glaziji.

c— *Akademija pomladka Jadranske straže* ob 20. v veliki dvorani Narodnega doma. Že na celjski gimnaziji se bo pričela drevi Spored je zelo pester in zanimiv. Obiščite to zaključno šolsko prireditev. Telovadni nastop učencev in učenk celjske gimnazije, ki bi moral biti ob 10. na Glaziji, je zaradi neugodnega vremena preložen na poznejši čas.

c— *Prihodnje gostovanje ljubljanske drame v celjskem gledališču* bo v torek 12. t. m. ob 20. Gostje bodo uprizorili že za 5. t. m. določeno učinkovito komedijo »Gozd«, delo znanega ruskega dramatika Ostrovskega, ki je doživelo v Ljubljani velik uspeh. Neabonenti dobijo vstopnice v trafiki g. Frejleta na Dečkovem trgu.

c— **Planinski dom pod Tovstom.** Mestna občina celjska je lani začela graditi velik planinski dom poleg sedanje Celjske koče, ki ne zadošča več naraščajočim potrebam in zahtevam tujskega prometa in zimskega sporta. Lepa zgradba je v surovem stanju pod streho, delo pa počiva kljub dejstvu, da je bilo oddano gradbenemu podjetniku g. K. Golograncu, ki ima kot imenovan mestni svetnik v upravi mesta Celja gotovo važno besedo. V interesu tujskega prometa je, da se stavba čimprej dovrši in izroči svojemu namenu.

c— *Kino Union.* Danes ob 16.30 in 20.30 velefilm »Viktorija« in zvočni tednik.

Pri lenivosti črevesja
je naravna
FRANZ-JOSEFOVA
grenčica
prijetno, dobro delujoče domače sredstvo, ki zmanjšuje težave, ker često dobro delujejo že male količine
Ogl. reg. S. br. 30674/35.

c— *Mestna občina celjska* razpisuje oddajo voženj za navoz gramoza na občinske ceste. Točnejše navedbe so razglašene na uradnih deskah.

Iz Maribora

a— **Odlikovanje zaslužnega moža.** Na sreskem načelstvu je izročil te dni sreski načelnik g. Popovič mnogozaslužnemu županu občine Košaki g. Ivanu Cerinšku zasluženo odlikovanje zlate kolajne, s katero ga je Nj. Vel. kralj Peter II. odlikoval za državljanske zasluge.

a— **Ljubljanski češki konzul v Mariboru.** Danes s popoldanskim brzovlakom prispe v Maribor ljubljanski češkoslovaški konzul St. Minovsky, ki se udeleži današnjega slavnostnega zaključka čeških tečajev na srednjih šolah in ki bo ob tej priliki obdaril tečajnike s knjigami.

a— **Literarni večer** v proslavo materinskega dne v Ljudski univerzi, ki je bil napovedan za 11. t. m., se je zaradi nepredvidenih razlogov preložil na torek 12. tm. Cankarja, Zupančiča, Gradnika, Seliškarja, Klopčiča in I. Slokanovo recitirajo gdč. Godinova in Ivanuš ter gg. prof. Novak in Dolar. Uvodno besedo govori prof. Ostrouška.

a— **V proslavo P. Zrinjskega in K. Frankopana** priredijo dijaki državne trgovske akademije slavnostno akademijo 11. t. m. v Narodnem gledališču. Na sporedu so razne pevske in glasbene točke ter enodejanka »Vest«.

a— **Vsi v Mariboru bivajoči tudi državljani se pozivajo, da se zglasijo v mesecu maju pri predstojništvu mestne policije z dovoljenjem o zaposlitvi,** izdanim za nedoločen čas, oziroma z izkaznico o poklicu in 25 Din kolekom.

a— **Gledališke novice.** Drevi je premiera znane Škvarkinove komedije »Tuje dete«. Jutri popoldne »Sv. Anton«, zvečer prva repriza »Tujega deteta«. Obe predstavi v nedeljo gresta v prid igralskega penzijskega sklada.

a— **Vlom v študijsko knjižnico pred malim senatom.** Včeraj je mali kazenski senat obsodil na 16 mesecev strogega zapora 21 letnega bivšega litografa F. K. ker je v februarju letos kot sluga pri Študijski knjižnici vlomil v pisalno mizo ravnatelja Glaserja in odnesel 150 Din. Razen tega je ukradel mag. slugi Kolarju iz zaprte omare v stanovanju nad 4000 Din in nato, pobegnil ter se potem, ko je denar zapravil, zopet vrnil v Maribor, kjer je izvršil novo tatvino v Škodo trgovca Zupanca v Vilharjevi ulici.

a— **Na 177 let ječe je bilo skupno obsojenih 31 kaznencev, ki so bili včeraj pogojno odpuščeni, ker so se izkazali vredne pomilostitve. Skupno so presedeli 120 let.**

a— **Človek, ki je ustrelil zloglasnega Guzaja, umrl.** V Mariboru je umrl te dni 83 letni upokojeni orožniški narednik Marko Grizold. Grizold je leta 1880 ustrelil zloglasnega roparja Guzaja, ki je kakor znano dolgo vrsto let strahoval prebivalstvo ob štajersko-hrvatski meji.

Iz Kranja

r— **Akcija za raširitev ljubljanske bolnišnice.** Jugoslovensko akademsko društvo v Kranju je sklicalo v torek meddruštveni sestanek vseh kulturnih in strokovnih društev. Namen tega sestanka je bil, da zainteresira vsa javna društva in ustanove v območju Kranja za veliko javno akcijsko znorovanje za razširitev ljubljanske bolnišnice. V ta namen se je osnoval propagandni odsek, v katerem so nastopili Narodna čitalnica, gasilske župe, SDZ, JNS, Obrtniškega udruženja in Prosvetnega društva. Naloga tega odseka je, da izvede javno zborovanje akcijskega odbora za razširitev ljubljanske bolnice, ki se bo vršilo 7. junija na glavnem trgu. Na to zborovanje opozarjamo vsa društva, ustanove ter javne meščanske korporacije, da propagirajo to zborovanje in akcijo v vseh ozirih podpro.

r— *Pomladek Jadranske Straže na tekstilni šoli* je nedavno priredil lepo uspelo akademijo s plesom. Program je obsegal lepe izbrane točke. Moški zbor je zapel pod vodstvom g. Lašiča Jenkovo »Morje Adrijansko«. Delegat oblastnega odbora JS iz Ljubljane je podal nazorno sliko o pomenu JS. Moški zbor je potem zapel Zajčevo »Na Adrijo«. Sledila je recitacija Zupančičeve »S Primorja«. Gdč. Milena Zavrtanikova je zapela Heidrichovo »Sirota«. Nato je nastopil dijaški zbor z zborno recitacijo »Pesem iredentistov«. G. Polak je pel arijo iz opere »Marta« in Paljetkovo »Adijo, Mare!« Akademija se je zaključila s simbolično sliko »Večer na morju«, ki jo je na gosli spremljal g. Humer. Po akademiji se je razvila prijetna zabava.

r— **Sokolsko društvo Kranj** priredi ob zaključku jubilejnega leta v nedeljo 10. t. m. ob 3. popoldne telovadni nastop na letnem telovadišču. Nastopijo dijakinje in dijaki državne tekstilne šole in vsi sokolski oddelki. Sodeluje godba glasbenega društva.

r— **Kino Narodni dom** predvaja v nedeljo krasno filmsko delo **»Ulica greha«. Običajni dodatki.**

Gospodarstvo

Razvoj zadrug državnih uslužbencev

Glasilo Saveza nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev »Zadrugarstvo« objavlja za občni zbor, ki se bo vršil 23. maja v Zagrebu, obsežno poslovno poročilo upravnega odbora, ki kaže razvoj zadružništva državnih uslužbencev v preteklem letu.

Naglo naraščanje števila zadrug

V zadnjih letih je število v savezu včlanjenih zadrug naglo naraščalo. Leta 1928. je bilo včlanjenih 80 zadrug, v letu 1932. je naraslo število na 154, naslednje leto na 187, predlanskim na 206 in lani na 231. Slično gibanje opažamo tudi pri številu zadružnih članov, ki jih je bilo leta 1927. šele 36.000, predlanskim 127.000, sedaj jih je pa 128.000.

Znaten dvig števila včlanjenih zadrug je v zadnjih letih pripisati predvsem razvoju kreditnih zadrug državnih uslužbencev. **Od leta 1931. je število kreditnih zadrug državnih uslužbencev naraslo od 27 na 119.** Število nabavljalnih zadrug pa je prav tako napredovalo od 62 na 97.

Seveda so nabavljalne zadruge še mnogo močnejše nego kreditne. **Lastna sredstva nabavljalnih zadrug so lani narastla na 40.2 milijona Din** nasproti 33.2, 30.6 in 27.5 milijona Din v prejšnjih treh letih. Od tega je odpadlo lani na rezervne fonde 27.4 milijona Din, nasproti 22.3, 21.5 in 10.0 milijona Din v prejšnjih treh letih. **Lastna sredstva kreditnih zadrug državnih uslužbencev pa so narasla na 40.0 milijona Din** nasproti 30.3, 22.9 in 17.6 milijona Din v prejšnjih treh letih.

Za 206 milijonov Din prodanega blaga

Obseg poslov nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev se je zlasti lani znatno povečal. Zadruge so lani prodale svojim članom **za 206.4 milijona Din blaga, t. j. za 20 milijonov Din več nego v prejšnjem letu.** Vse nabavljalne zadruge dolgujejo Savezu skupaj 50.8 milijona Din (prejšnje leto 48.7); blaga so imeli ob koncu lanskega leta v zalogi za 41.0 milijona Din (36.2), zadružni člani pa so zadrugam dolgovali 41.2 milijona Din (39.6). Vse nabavljalne zadruge skupaj so izkazale lani 4.86 milijona Din čistega dobička pasivne zadruge pa 0.42 milijona Din izgube.

Zadruge v Sloveniji so prodale za 80 milijonov Din blaga

V mnogo večji meri nego v drugih banovinah se je nabavljalno zadružništvo državnih uslužbencev razmahnilo v dravski banovini, kajti od skupnega prometa vseh nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev v naši državi odpade skoro 40% na dravsko banovino, kjer je lani **13 zadrug državnih uslužbencev prodalo za 80.8 milijona Din blaga (prejšnje leto za 72.9 milijona).** Največji promet je imela železniška nabavljalna zadruga v Ljubljani, namreč 44.3 milijona Din, in mariborska nabavljalna zadruga, ki je prodala z 22.4 milijona Din blaga. Blagovne zadruge državnih uslužbencev v dravski banovini so imele lani ob koncu leta za 14.39 milijona Din blaga v zalogi, zadružniki pa so dolgovali zadrugam 11.3 milijona Din; lastna sredstva zadrug v dravski banovini so prav znatna. Deleži članov znašajo 3.2 milijona Din, garantne vloge 1.9 milijona Din, razni fondi pa 14.1 milijona Din. Največ lastnih sredstev ima železničarska nabavljalna zadruga v Ljubljani, namreč 9.3 milijona Din in mariborska nabavljalna zadruga, ki ima za 6 milijonov lastnih sredstev.

Kreditne zadruge

Bilančna vsota vseh kreditnih zadrug državnih uslužbencev je narasla lani od 90 na 107 milijonov Din, od tega v dravski banovini od 16.4 na 20.6 milijona Din. Zanimivo je, da so najbolj razvite kreditne zadruge državnih uslužbencev v drinski banovini, kjer zlasti prednjači železniška kreditna zadruga v Sarajevu, ki ima sama bilančno vsoto 34 milijonov Din. Po višini hranilnih vlog pa so najmočnejše kreditne zadruge državnih uslužbencev v dravski banovini, ki imajo 11.6 milijona Din hranilnih vlog, dočim imajo vse kreditne zadruge državnih uslužbencev v naši državi skupaj 29.3 milijona Din hranilnih vlog. Kreditne zadruge državnih uslužbencev dolgujejo skupaj savezu 27 milijonov, od tega zadruge v dravski banovini 2.9 milijonov Din. Lastna sredstva zadrug v dravski banovini so znašala lani 2.2 milijona Din.

Poleg nabavljalnih in kreditnih zadrug je bilo lani v savezu včlanjenih lani 10 stanovanjskih zadrug (prejšnje leto 12) in 5 produktivnih zadrug (pr. leto 5). Bilančna vsota vseh stanovanjskih zadrug je lani znašala 6.9 milijona, bilančna vsota produktivnih zadrug pa 0.2 milijona Din.

Bilanca samega saveza izkazuje za lansko leto 1.72 milijona Din čistega dobička (predlanskim 1.76). Obratna glavnica po čl. 70 točka 2., 3. in 4. zakona je narasla od 129.1 na 133.4 milijona Din, lastni fondi so se dvignili lani od 1.5 na 2.2 milijona Din, deleži zadrug pa od 0.69 na 0.75 milijona Din.

Rada se peni,
še bolj osvežuje,
izdatna pri uporabi.
Din. 6.-
NIVEA PASTA ZA ZOBE
Normalna tuba 6.— Din, velika dvojna tuba 10.— Din.

Znaten odtok zlata iz Francije

Pomirjenje, ki je nastopilo neposredno po povišanju diskonta Francoske banke, je trajalo le kratek čas. Zadnje dni se je na mednarodnih deviznih tržiščih znova pojavila nervoznost, zlasti glede francoskega in švicarskega franka. Tudi na pariški borzi je prišlo do novega padca tečajev ki je zadel tako rente kakor tudi bančne delnice. Pri tem je značilno, da prihajajo prodajni nalogi na pariški borzi predvsem iz širokih slojev publike. Novo vznemirjenje je poslednje dni povzročila objava finančnega programa komunistične stranke v Franciji. Za ta program se gotovo ne bo našla v francoski zbornici večina, vendar je v sedanji napeti situaciji še poostril zbeganost v širokih slojih prebivalstva.

Neugodno je na razpoloženje vplival tudi poslednji izkaz Francoske banke za čas od 24 aprila do 1. maja. Ta izkaz zaznamuje ponovni odtok zlata v višini 1169 milijonov frankov, tako da je znašal 1. maja zlati zaklad 60.768 milijonov frankov. Če upoštevamo, da se je položaj poostril šele v soboto 2. maja in da je v ponedeliek in torek Francoska banka izgubila dnevno po pol milijona frankov zlata, tedaj vidimo, da je tudi v poslednjem tednu pred 1. majem izgubila prav znatno količino zlata. V zadnjih petih tednih se je odtok zlata iz Francoske banke gibal takole:

od 27. marca do 3. aprila	1670 milj. frankov
od 3. aprila do 10. aprila	945 milj. frankov
od 10. aprila do 17. aprila	484 milj. frankov
od 17. aprila do 24. aprila	551 milj. frankov
od 24. aprila do 1. maja	1169 milj. frankov
skupaj	4819 milj. frankov

V poslednjih petih tednih je Francoska banka izgubila za 4819 milijonov frankov ali 14 in pol milijarde Din zlata. V prvem tednu aprila se ceni, da je znašal odtok nadaljnji 2 milijardi frankov, **tako da bo sedaj znašal francoski zlati zaklad nekaj manj nego 59 milijard frankov, dočim je znašal lani ob koncu marca skoraj 83 milijard.**

Dunajska vremenska napoved za soboto: Ponekod močno oblačno, sem in tja tudi padavine. Temperatura krajevno zelo različna.

Velika konferenca gospodarskih zbornic

Velika konferenca gospodarskih zbornic v Novem Sadu je včeraj nadaljevala svoje delo. V glavnem so bile razprave v komisijah, ki so obravnavale posamezne gospodarske probleme. V plenumu se je vršila obširna razprava o davku na poslovni promet, pri čemer so vsi govorniki zahtevali korenite reforme. Podrobna razprava se je vršila tudi glede trošarin na vino in žganje, ki ubijajo gostilničarski stan. Nekateri govorniki so zahtevali, naj se trošarine na vino in žganje sploh ukinejo, drugi pa so bili za to, da trošarine sicer ostanejo, izenačiti pa jih je treba za vse banovine, da ne bo tako ogromnih razlik pri obremenitvi, kakor so sedaj. Mnogo je bilo govora tudi o načrtu uredbe, o preskrbi industrije z domačimi sirovinami. Skoro vsi govorniki so zahtevali, naj se tozadevna uredba odloži, ker bi rodila le slabe posledice tako za industrijo, kakor za producente. Kongres se je odločno izjavil proti nameri, da bi se oddelek za zunanjo trgovino izločil iz trgovinskega ministrstva ter priključil zunanjemu ministrstvu, ker bi na ta način zopet zavladal dvotirni sistem, kar bi poslovanje še bolj otežkočilo. Končno je bilo sklenjeno, da se vsa vprašanja obrazložijo v obširni spomenici, ki naj bo priključena splošni resoluciji.

Gospodarske vesti

= **Znatno povečanje uvoza japonskega blaga.** Kakor znano, smo pred tedni uvedli uvozno kontrolo glede uvoza blaga iz Japonske in se odslej sme uvažati japonsko blago le s posebnim uvoznim dovoljenjem. Da je bil ta ukrep potreben, nam priča naglo naraščanje uvoza japonskega blaga, ki mu ne stoji nasproti skoro nikak izvoz našega blaga v Japonsko. V prvem četrtletju letošnjega leta smo uvozili iz Japonske že za preko 10 milijonov Din blaga, to je še enkrat več nego lani ob istem času. Naša trgovinska bilanca z Japonsko pa se je v prvem četrtletju zadnjih let gibala takole (v milijonih Din):

	izvoz	uvoz
1. četrtl. 1933.	0.7	1.5
1. četrtl. 1934.	—	1.8
I. četrtl. 1935.	—	5.0
1. četrtl. 1936.	0.1	10.1

Kakor vidimo, Japonska iz Jugoslavije prav nič ne uvaža, dočim se naš uvoz japonskega blaga naglo dviga. Zato so bili obrambni ukrepi proti nadaljnjemu naraščanju uvoza iz Japonske v resnici potrebni.

= **Izvoz polžev.** V vrbaski banovini so pričeli zbirati polže za izvoz v inozemstvo, kjer jih cenijo kot delikateso. V prvih štirih mesecih tekočega leta so iz vrbaske banovine izvozili v inozemstvo že 15 vagonov polžev. Kmetje pridno zbirajo polže v gozdovih in na travnikih in jim trgovci plačujejo 1 Din za 1 kg.

= **Naknadna zamenjava bankovcev po 1000 in 10 Din na državnih blagajnah.** Počenši od 20. t. m. bodo glavne državne blagajna in vse davčne uprave zamenjavale bankovce, ki jim je rok za zamenjavo pri Narodni banki potekel 4. maja. To so bankovci po 1000 Din »z dotiskano rozeto« izdaje 30. novembra 1920, nadalje 10 dinarski bankovci »rdečkaste« izdaje od 26. maja 1926. in 10 dinarski rdečkasti bankovci od 1. decembra 1929. Pravica do zamenjave teh bankovcev ne zastari. Za zamenjavo je potrebno, da lastnik bankovcev sestavi seznam bankovcev po vrsti, seriji in številki, da seznam podpiše s svojim polnim imenom in priimkom in napiše svoj točni naslov. Zamenjava teh bankovcev ni podvržena taksi.

Borze

8. maja

Na ljubljanski borzi so se danes oficielni tečaji v splošnem nekoliko okrepili, ker je švicarski frank intervalutarno slab. V privatnem kliringu so se trgovali avstrijski šilingi po 9.20 in angleški funti po 250. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 9.18 v grških bonih po 30.50 in v španskih pezetah po 6.85. Nemški klirinški čeki so danes nadalje **popuščali** in so se trgovali v Ljubljani po **13.35, v Beogradu po 13.2975 in v Zagrebu po 13.26, odnosno za konec maja po 13.19** in za konec junija po 13.25.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je vojna škoda pri mirni tendenci trgovala po 357 — 357.25 (v Beogradu po 358). Promet je bil še v 7% invest. posojilu po 80.50 (v Beogradu po 82.50).

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2965.30 — 2979.90, Berlin 1756.08 — 1769.95, Bruseli 744.90 — 749.96, Curih 1424.22 — 1431.29, London 217.48 — 219.54, Newyork 4351.07 — 4387.38 Pariz 288.75 — 290.19, Praga 181.48 — 182.58.

Curih. Beograd 7, Pariz 20.31, London 15.36, Newyork 308.375, Bruseli 52.45, Milan 24.30, Madrid 42, Amsterdam 208.25, Berlin 124.60, Dunaj 56.10, Stockholm 79.20, Oslo 77.15, Kobenhavn 68.55 Praga 12.77, Atene 2.90, Bukarešta 2.50.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote. **Vojna škoda** 357.25, 4% agrarne 48 den. 6% begluške 62.75, 6% dalm agrarne 62 — 63.50, 7% invest. 80.50 — 81.50, 7% Blair 72.25 den., 7% Drž. hip. banka 82.25 — 83, 8% Blair 82 den.; delnice: Narodna banka 6500 bl., PAB 217 den., Šećerana Osijek 145 bl.

Beograd Vojna škoda 357.75 — 358.50 (358), 4% agrarne 48 — 48.50 (48 — 48.25) 6% begluške 66.50 — 67, 7% invest. 82.25 — 82.50 (82.50), 7% Blair 72.75 — 73, 8% Blair 82.25 den. Narodna banka 6325 — 6350 (6350), PAB 216 — 217.

Blagovna tržišča

ŽITO

+ Chicago, 8. maja. **Začetni tečaji: Pšenica:** za maj 94, za sept. 85; **koruza:** za maj 63, za sept. 59.375.

+ Winnipeg, 8. maja. **Začetni tečaji: Pšenica:** za maj 77, za sept. 79.

+ **Novosadska blagovna borza** (8. t. m.) Tendenca stalna — **Pšenica:** baška in sremska 132—134, okolica Sombor in banatska k31—133; baška ladja Tisa 139—141; ladja Begej 138—140; slavonska 136—138. **Oves:** baški, sremski in slavonski 123—125. **Ječmen:** baški in sremski, 64 kg 127.50—130. **Koruza:** baška, sremska in banatska 99—100. **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 220—230; »2« 200—210; »5« 180—190; »6« 160—170; »7« 132.50—142.50; »8« 102.50—105. **Otrobi:** baški, sremski in banatski 98—102. **Fižol:** baški in sremski beli 165—170.

+ **Budimpeštanska terminska borza.** (8. t. m.) Tendenca nespremenjena. **Pšenica:** za maj 15.43 — 15.44; **koruza:** za maj 11.82 — 11.83, za julij 12.26 — 12.27, za avg. 12.35 — 12.38.

BOMBAŽ

+ **Liverpool,** 7. maja. Tendenca stalna, zaklj. tečaji: za maj 6.16 (prejšnji dan 6.16), za dec. 5.56 (5.56).

+ **Newyork,** 7. maja. Tendenca vztrajna. Zaklj. tečaji: za maj 11.55 (11.53), za dec. 10.37 (10.27).

Iz Julijske Krajine

Silicij v Istri

Poleg premoga in bavksita so pričeli v zadnjem času v Istri kopati tudi silicij, ki ga je v velikih količinah zlasti v Zatroniču, kjer je neko podjetje zgradilo tudi že vse potrebne tehnične naprave, dalje v Tinjanu, okoli Pazina in drugod. Strokovnjaki so se že pred 6 leti pričeli zanimati za to rudnino in so dognali tudi njeno kakovost. Sedaj zalagajo z istrskim silicijem že vse italijanske steklarne, ki so ga doslej uvažale predvsem iz Francije. Istrski silicij krije 85% potreb vsega italijanskega steklarstva, ostalo količino rudnine dobivajo tovarne z drugih krajev v Italiji. Znatno so pripomogle k razvoju te panoge istrske industrije tudi sankcije in je v deželi sedaj zaposlenih že okrog 1000 delavcev pri kopanju silicija.

Drobne novice

Iz duhovniške službe. Za vikarja v Sentviški gori je bil imenovan g. Vladimir Komac.

V Idriji je napovedal stečaj znani sodavičar in gostilničar Josip Kos. G. Kos je bil zadnja leta baje iz političnih razlogov stalno pod nadzorstvom policije.

V Trstu je bilo te dni zaradi prekršitev uradnega cenika in drugih odredb oblasti glede prodaje življenjskih potrebščin na drobno kaznovanih spet več trgovcev. Svoje lokale so morali zapreti za nekaj dni Olga Bratoš pri Sv. Jakobu, Anton Colja v Gvardijeli in Anton Ščuka v Barkovljah. Takih prekrškov je bilo v zadnjem času še mnogo več in tudi v večjem obsegu, vendar je bil od italijanskih trgovcev kaznovan samo eden.

ŠAH

Bilanca dr. Aljehinove turneje po Jugoslaviji

Bivši svetovni prvak dr. Aljehin je te dni zaključil svojo turnejo po Jugoslaviji. Tekom enega meseca je odigral 16 simultank v naših mestih, poleg tega še eno v Sofiji. Skupno je igral na produkcijah v naši državi 619 partij, od katerih je 433 dobil, 76 izgubil in 110 remeziral. Rezultat je znatno slabši za dr. Aljehina nego oni s prve njegove turneje po Jugoslaviji v zimi 1930/31. Takrat je dr. Aljehin izmed 535 partij dobil 436, izgubil samo 30 in remiziral samo 69. Po procentih je dosegel sedaj približno 79, l. 1930/31 pa 88.

Poleg tega so produkcije sedaj trajale skoro povsod mnogo dalj časa nego pri prvem gostovanju. Dr. Aljehin je sam ob vsaki priliki poudarjal, da je šahovsko življenje v Jugoslaviji med obema njegovima obiskoma izredno napredovalo, moč igralcev da je zelo narasla. Še poseben napredek so pokazala nekatera večja mesta, ki so dosegla še mnogo večjo razliko napram l. 1930/31 kakor pa je razvidna iz skupnega rezultata turneje. V tem oziru je treba omeniti zlasti Sarajevo, Split, Ljubljano Zagreb in Maribor. Kot najmočnejša šahovska centra v državi sta se izkazala Zagreb in Ljubljana. Dr. Aljehin je mnenja, da ima Zagreb izkušenejše šahiste, Ljubljana pa več mladih talentov.— Število igralcev na produkcijah je bilo omejeno s 40. Za naval interesentov je bilo to skoro povsod mnogo premalo. Sploh je bilo zanimanje javnosti za produkcije izredno, povsod tudi rekordno število gledalcev. V tem oziru je dr. Aljehin omenjal zlasti Celje, ki je tokrat prvič priredilo njegovo simultanko in doseglo časten rezultat. Tudi splošno zanimanje za šah se je torej pri nas v zadnjih letih očividno zelo dvignilo.

Stražnik.....
je vedno na svojem mesta, ponoči in v megli, burji in dežju. Prehlada in utrujenosti ga varujejo
PALMA
GUMI-PODPETNIKI
JUGOSL. IZDELEK.
PALMA-OKMA GUMI PODPLATI
Dobe se pri vsakem čevljarskem mojstru!

Sokol

Vesti iz Saveza SKJ. Pričenja doba pomladanskih zasedanj najvišjih jugoslovenskih sokolskih zborov. Predvsem bo že to nedeljo, 10. maja seja celotne savezne uprave, kjer bodo podali svoja poročila vsi savezni odseki o delu v letu 1935. Potem bodo sledila poročila vseh župnih starešin, nakar bo uprava razpravljala o predlogih, ki naj pridejo na bodoči glavni skupščini Saveza, dne 7. junija na dnevni red. Po seji uprave bodo zborovali 16. in 17. maja vsi župni prosvetarji, kjer bodo sestavili in odobrili delovni načrt za bodoča tri leta. Teden kasneje bo sledil zbor načelnikov in načelnic in nato, kakor smo že omenili, zvezna glavna skupščina, ki bo tudi to pot v Beogradu, že v novem sokolskem domu društva Beograd-matica.

Opozarjamo na sokolska radiopredavanja! Ta mesec bodo v okvirju nacionalne ure pri vseh treh radiofonskih postajah sledeča sokolska predavanja: 14. maja br. Macanovića o temi: Jugoslovenski Sokoli bodo nosili olimpijski ogenj skozi Jugoslavijo, dne 21. maja bo predaval br. Hasan Ljubunčić iz Sarajeva o jugoslovenski misli in Sokolstvu, teden kasneje, 28. maja pa br. prof. Krejčik iz Beograda o temi »Prezident E. Beneš.

Glavna skupščine Zveze Slovanskega Sokolstva bo letos v Pragi 10. maja popoldne v Tyrševem domu. Na dnevnem redu je poleg poročil vseh zveznih funkcionarjev volitev novega starešinstva. Vsaka izmed zvez, ki so včlanjene v SSS, odpošlje na glavno skupščino svojega starosto, njegovega namestnika ter po dva delegata. Kolikor nam je znano, bo jugoslovensko Sokolstvo zastopano po I. in II. zameniku starešine, br. Ganglu in Paunkoviću ter po načelniku br. Pihlerju in načelnici s. Skalarjevi.

Družabni večer Sokola I preteklo soboto je bil po članstvu ljubljanskih sok. društev srednje dobro obiskan; pač pa so ga posetili skoraj vsi udeleženci župnega načelniškega delovnega tečaja, ki so prebili po napornem delu celega dne nekaj prijetnih uric med brati in sestrami. Potrebno je, da se slične prireditve med članstvom bolj udomačijo, zato smo prepričani, da bo Sokol I. v doglednem času priredil zopet kaj sličnega. — Koncertni del večera je otvoril veliki orkester Sokola I, ki šteje 30 godbenikov in je zaigral prav efektno celo vrsto koncertnih skladb. Vodil ga je njegov dirigent br. Svajgar. Poleg orkesterskih točk smo slišali tudi dve skladbi za same gosli ob spremljevanju glasovirja, ki jih je izvajal prav posrečeno br. Sirnik in dvoje skladb za ksilofon, kar je vzpored napravilo prav pester. Po koncertnem delu se je nadaljevala zabava ob zvokih društvenega jazzorkestra, ki je odlično razveselil vse one, ki ljubijo ples. Ostali bratje pa so posedeli v prijateljski družbi še dolgo časa in oglasila se je med odmori večno lepa naša pesem, izvajana po prisotnih bratih pevcih. Prireditelji so se potrudili, da so izpolnili vse ono, kar so v svojih vabilih obetali. Društvo namerava prirediti v poletnih mesecih vsaj enkrat na mesec na svojem telovadišču prijateljski sestanek članstva ob sodelovanju društvene godbe, jeseni pa drugi družabni večer, kjer bo sodeloval zopet orkester, razni solisti iz vrst društvenega članstva ter bratje pevci.

Iz življenja na deželi

Iz Litije

i— *Osebne vesti.* Na pravni fakulteti v Subotici je bil diplomiran naš domačin g. Brezan Jože iz Gradca pri Litiji. — Višji železniški uradnik g. Šegula Rudolf, nameščen pri ljubljanski železniški direkciji, stanujoč pa v Litiji, je bil odlikovan z redom sv. Save. — Sreski podnačelnik g. Vidmar Vinko, marljiv društveni delavec pri Jadranski Straži in strelski družini, je premeščen za sreskega podnačelnika v Novo mesto.

i— *Jutri popoldne* ob pol 16. v Sokolskem domu mladinska igra »Gašperček-junak«.

i— *Sokolsko kegljanje.* trajoče tri dni na novo otvorjenem modernem kegljišču pri Urški je prineslo našemu Sokolu 4000 Din čistega dohodka. Kegljači so prejeli lepo število krasnih dobitkov.

Iz Šoštanja

š— Nevaren tat pobegnil iz zapora. Ko je v sredo hotelo sodišče zaslišati 23-letnega Ivana Končnika, je paznik našel prazno celico. Končnik je, kakor kaže, z roko segel skozi okence vrat, zrahlal zapah in ušel. Orožniki so ga aretirali v torek zvečer v neki gostilni, kjer je zahteval pijačo. Ker se je gostilničarju zdel sumljiv, je obvestil orožnike. Ob aretaciji se je dognalo, da je Končnik v noči na torek vlomil v pisarno tukajšnje železniške postaje in odnesel okrog 300 Din, dva zavoja voznih kart in nekaj manjših predmetov v skupni vrednosti 5000 Din. Pobeglega vlomilca šteje kriminalna kronika med nevarne pustolovce.

Iz Tržiča

č— **Kino** predvaja danes in jutri v nedeljo ruski veljefilm »Petrograjske bele noči« in Paramuontov tednik.

*

RIBNICA. Sokolski zvočni kino predvaja danes ob 8. uri zvečer in jutri v nedeljo ob 3.15 popoldne in 8. zvečer zvočni film »Krila v temi«. Kot dodatek se predvaja kratek zabavni film in nov Paramountov tednik.

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 9. maja: Gozd. Red C.
Nedelja, 10. maja: Prva legija. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 11. maja: zaprto.

20. maja zvečer bo v ljubljanski drami premiera drame »Tirana«. S premiero je združena proslava 25letnice umetniškega delovanja igralca in režiserja Milana Skrbinška.

Mariborsko gledališče

Sobota, 9. maja ob 20. uri: »Tuje dete«. Red C. Premiera.
Nedelja, 10. maja ob 15. uri: »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron«. Znižane cene. V korist »Združenja gled. igralcev«.
Ob 20. uri: »Tuje dete«. Za penzijski sklad gled. igralcev.

RADIO

Sobota, 9. maja

Ljubljana 12: Plošče. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored. obvestila. — 13.15: Plošče. — 14: Vremenska napoved. 18: Za delopust igra radio orkester. — 18.40: Pogovor s poslušalci. — 19: Čas, vreme, poročila, spored. obvestila. —19.30: Nac. ura. — 19.50: Zunanjepolitični pregled (dr. A. Kuhar). — 20.20: Gleite, taki se ljudje danes še pri nas dobe. Pester večer s sodelovanjem članov rad. dram. družine, radio orkestra in plošč. Besedilo napisal g. Ivan Rob. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Pesmi in šlagerje poje g. Mirko Jelačin.

Beograd 16.20: Orkestralen koncert. — 18.10: Violinske in klavirske skladbe. — 19.50: Narodne pesmi. — 20.20: Simfoničen koncert. — 23: Narodne melodije. — **Zagreb** 17.15: Koncert orkestra. — 20: Violinske skladbe. — 20.30: Orkester. — 21: Meša nprogram. — 23: Plesna glasba. — **Praga** 19.45: Vojaška godba. — 20.15: Razgled po Perziji. — 22.30: Lahka glasba. — **Varšava** 20: Mešan glasbeni program. — 21.30: Veseloigra. — 22: Simfoničen koncert. — 23.05: Ples. — **Dunaj** 12: Plošče. — 14: Piccaver poje. — 15.35: Zborovsko petje. — 17: Plošče po željah. — 18: Pesmi. — 19.25: Prenos Sidney Jonesove opere »Geiša«. — 22.10: Operne arije. —23.05: Plesna muzika. — **Berlin** 20.10: Večer prešernega smeha. — 22.30: Lahka in plesna muzika. — **München** 18: Godba na pihala. — 20.10: Münchenski večer. — 22.40: Lahka glasba. — **Stuttgart** 19: Operetni zvoki na ploščah. — 20.10: Majski večer. —21.15: Mešan program. — 22.30: Prenos iz Berlina. — 24: Prijetna noč v bavarskem slogu. — **Rim** 20.35: Operni večer.

Zakaj
samo biološka
kura lepote od Schröder-Schenke?
Zato ker so to najstarejše, naravne in zajamčeno zares uspešne metode negovanja lepote.
ČISTO POLT brez priščev, ogrcev, madežev, gubic, mastnega bleska, ovenele kože in znakov staranja dosezate samo z biološko kuro za čiščenje obraza. Garnitura Din 120.—.
ZA PREHRANO KOŽE samo Pasta Regis! Dovršeno negovane dame jo dobro poznajo, no mi izdamo tudi Vam njihovo »tajno lepote«. Din 18.—, 40.— in 60.—.
RAZŠIRJENE PORE, maščobo in ogrce odstranjuje mandljevo mleko »Asiami«. Odstrani obenem tudi šminko. Izdatna steklenica Din 50.—.
SUH OBRAZ oživlja in pomlaja črte obraza vodica iz kumaric. Odlično odstrani tudi šminko. Steklenica Din 30.
ANTI-HEL emulzija odbija ultravijoletne žarke in varuje kožo, da se ne pojavijo sončne pege. — Steklenica Din 50.—.
NEPRIJETNE DLAČICE na obrazu odpravi s korenino »Rapidenth«. Garnitura Din 50.—.
Dobiva se pri parfumeriji in kozmetiki »OMNIA«, oddelek J/2
Zagreb, Gundulićeva ulica št. 8/I. nadstr.
Pošiljamo tudi po pošti proti nakazani poštnini.
Zahtevajte brezplačno ilustrovani katalog!

Tuja poslaništva v dnevih abesinske anarhije

Na levi: Senegalci iz Džibutija, ki so stražili francosko poslaništvo v Addis Abebi — **Na desni:** Bengalska straža pred britskim poslaništvom, ki leži izven mesta. Na stopnjišču: sir Sidney Barton

Svet leti narazen

Spiralna meglenica, ki potuje skozi vesoljstvo z brzino 150 km na uro

Sloviti ameriški astronom prof. dr. Milton L. Humason je odkril spiralno meglenico, ki drvi s tolikšno hitrostjo skozi vesoljstvo, da bi mogla v eni sami sekundi obkrožiti zemljo. To svetovje hiti skozi neskončnost z brzino 150 milijonov km na uro, torej nekako sedemkrat počasneje od svetlobnih žarkov. Doslej niso vedeli, da more takšno telo sploh razvijati takšno brzino. To odkritje potrjuje znano domnevo, da leti vesoljstvo narazen kakor eksplodirajoča granata.

Dr. Humason je našel meglenico daleč, daleč v prostorju, že ob meji dosega ogromnega stocolskega daljnogleda Carnegijeve zvezdarne, njena oddaljenost od nas znaša 2246 sekstilijonov km, to se pravi, toliko je znašala, ko je prof. Humason meglenico odkril, od tedaj pa se je že tudi pomaknila za tisoče in tisoče milijonov km od nas. Ta oddaljenost je tako ogromna, da rabi svetlobni žarek 234.000 milijonov let, preden dospe do nas. Meglenica je v zvezdnem kupu št. 2. Velikega medveda, kjer je najmanj 200 podobnih meglenic, ki so si med seboj oddaljene za deset milijard kilometrov.

Humasonovo odkritje bi, kakor rečeno, potrjevalo domnevo, da leti svet narazen in mnogi astronomi menijo, da bi dobili končni vpogled v zgradbo vesoljnosti, če bi mogli dognati, zakaj se oddaljujejo vsi ti svetovni sestavi s takšnimi brzinami od nas in kam. Opozoriti pa je treba, da je tudi mnogo zvezdoslovcev, ki trdijo, da so tolikšne brzine in beg svetovij od nas le navidezne.

KDO JE PRVI DEJAL?

Izrek »prizor za bogove« dobimo najprvo pri Goetheju, in sicer v njegovi spevoigri »Ervin in Elmira«.

Da »ena sama lastovka še ne stori pomladi« je ugotovil kot prvi stari Aristotel.

Tudi besede o »roki, ki roko umiva«, izvira od starega Grka, in sicer od pesnika Epiharma, ki je živel v 5. stoletju pred našim štetjem.

O človeku, ki »od samih dreves ne vidi gozda«, govori Wieland v svojem »Musarionu«.

Z vprašanjem, kje nekoga »čevelj žuli«, se je bavil prvi sloviti zgodovinar Plutarh.

»Temno točko« je Napoleon I. uvedel v besedni zaklad vsega človeštva.

Tibet se modernizira

Pomembni tehnični načrti velikega lame

Američan Gordon B. Enders, ki je že štiri leta inostranski svetovalec velikega lame v Tibetu in se mudi ta čas v New Yorku, da bi uredil neke tibetske zadeve, je vedel časnikarjem povedati mnogo zanimivega o stremljenju vrhovnega posvetnega in cerkvenega poglavarja te dežele, da bi se modernizirala.

Med drugim je povedal da se v kratkem otvori prva tibetska letalska proga, in sicer bo ta proga vezala Lhaso, »prepovedano mesto«, s Šanghajem. Sledila bo nato letalska zveza z Indijo. Ti progi bosta rabili posebno za prevoz blaga in zlatega prahu iz zakladnic samostanov v okrožju Kohonor.

V ostalem je veliki lama, ki se je šele pred časom vrnil iz dolgega prostovoljnega pregnanstva s Kitajske, izdelal podroben načrt, kako naj bi se ozemlja pod njegovo vlado postopoma modernizirala. Ta ozemlja so bila doslej zaprta za tujce in celo za znanstveno raziskavanje. Načrt velikega lame obsega gradnjo električnih vodnih central, oddajne postaje in majhnega prometnega omrežja. Vse to bodo Tibetanci izvršili brez pomoči tujega kapitala, vse, kar bodo za ta dela potrebovali pa bodo takoj plačali z zlatim prahom, ki ga imajo ogromno.

Enders je dejal tudi to, da veliki lama namerava odkloniti nadaljnja dovoljenja za ekspedicije na Mount Everest, če bi Rutledgeva ekspedicija ki ima ta čas namen doseči najvišji vrh sveta, ponesrečila. Lama ni naklonjen takšnim ekspedicijam v visoko gorovje in jih smatra za izgubo časa, denarja in človeških življenj.

Vzgojite črno vrtnico!

Potem lahko prejmete deset tisoč dolarjev nagrade

Iz Šlezvika je te dni prišla vest, da je nekemu vrtnarju po dolgih poskusih uspelo vzgojiti popolnoma črno vrtnico.

Črna vrtnica je bila problem, ki je že mnogim gojiteljem povzročala sive lase. Na stotine in stotine jih je bilo, ki so jo poskušali vzgojiti, a če je kdo menil, da je dosegel ta cilj, se je vedno izkazalo, da je dosegel je tako temno rdeče cvete, da so se površenemu gledalcu videli črni. Tako bo morda tudi s tem poročilom iz Šlezvika. Potem bi bilo senzacije seveda konec, kajti že pred 45 leti je neki Dunajčan vzgojil vrtnico, ki ji je dal ime »Princ Camille Rohan« in ki se je svojim občudovalcem predstavljala s čudovitim vonjem in najlepšo črno barvo. Samo če si poedin list gledal proti soncu, si opazil, da je ta barva globoko purpurna. Vrtnica pa je svojemu vzreditelju prinesla tedaj vendarle celo imetje, kajti mnogi imoviti ljubitelji cvetic so hoteli imeti to »črno« cvetočo rastlino v svojih vrtovih. Toda njih veselje ni trajalo dolgo. Po osmih letih je rastlina degenerirala, a vse, kar se je po enem desetletju imenovalo z njenim imenom, ni bilo niti senca nekdanje krasote.

Tisoč in tisočvrstne so vrtnice po svojih oblikah in barvah. A naj jih bo, kolikor hoče, vendar so njih temeljne barve vedno rdeče, bele ali rumene. Vzgojili so jih v mnogih, premnogih pavrstah, toda popolnoma črnih vrtnic iz njih ni mogoče dobiti. Vrtnice so bitja, ki na vplive in posežke od zunaj v to smer sploh ne reagirajo ali pa se tako vedejo, da umrejo. Morda bo nekoč narava sama imela domislek, da bo spravila na dan vrtnico z novo temeljno barvo. Na tej podlagi bi bilo mogoče dalje eksperimentirati. A dotlej nam ostanejo črne vrtnice nedosežne prav tako kakor modre.

Modro vrtnico je celo še težje vzgojiti nego črno. Na vsem svetu ni niti ene teh cvetlic, ki bi vsaj od daleč spominjala na modro vrtnico. Pred mnogimi leti je neki ameriški ljubitelj vrtnic, Francis Bennet, določil nagrado 10.000 dolarjev za tistega ki bi mu kot prvemu uspelo, vzrediti modro vrtnico. Ta nagrada je še danes na razpolago vsem, ki bi se jim takšna vrtnica posrečila.

Morda bo to nagrado dobila nekoč čudodelnica — narava sama. V svoji nepreračunljivosti je namreč pred nekim časom ustvarila čudno vrtnico povsem nove barve. Viridiflora so jo imenovali učenjaki, in to je izrazito zelena vrtnica, ki je nastala z mutacijo Nihče ne more povedati, kateri zunanji vzrok je rastlino do tega pripravil, da je začela cveteti nepričakovano z zelenimi cveti.

Ladja, ki je odpeljala neguša iz Džibutija v Haifo

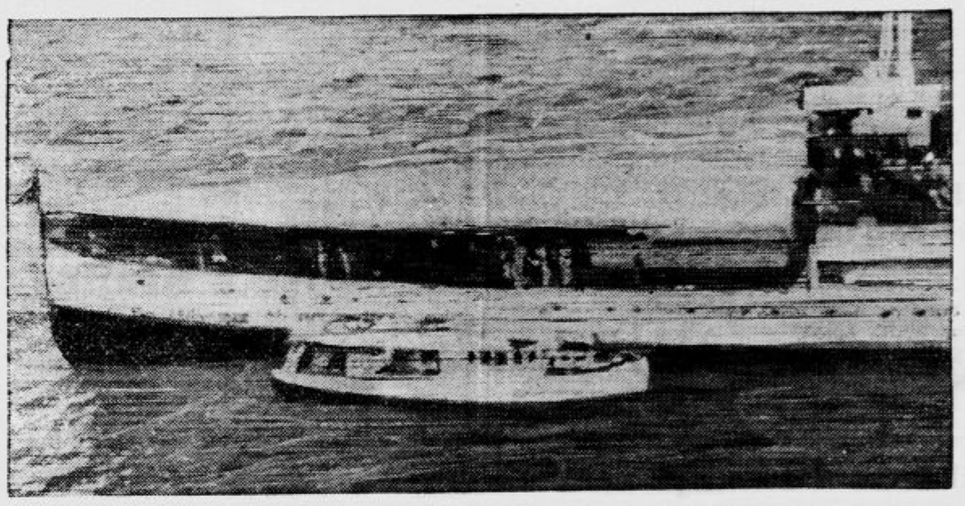

Angleška ladja »Entreprise«, na katero se je vkrcal Haile Selassie v Džibutiju z namenom, da ga odpelje v Haifo. V Port Saidu se je »Entreprise« srečala z italijansko ladjo »Cesareo«, ki pelje iz Afrike domov soprogo prestolonaslednika Umberta. Ko je Haile Selassie videl italijanske zastave na »Cesarei«, je dal povelje, da se mora na »Entreprisi« razobesiti zastava »leva iz plemena Jude«, sam pa se je umaknil v notranjost ladje

Povpraševanje po vozovnicah za v stratosfero

Prof. Piccard ima že 22 ponudb, 19 moških in 3 ženske

Prof. Piccard, znani letalec skozi stratosfero, je kakor znano, pred nedavnim objavil oglas, da je pripravljen na svoj bodoči polet v najvišje ozračne plasti vzeti s seboj enega potnika, ki bi pa moral za to plačati nekaj žez 2 milijona dinarjev naše veljave. Ta oglas je imel naravnost nepričakovan uspeh.

Za mesto tega sopotnika se poteguje sedaj kar 22 bogatašev, med njimi 19 moških in 3 ženske. Dva japonska milijonarja ponujata celo znatno višjo vsoto za primer, da bi se učenjak odločil izvršiti svoj polet na Japonskem. Finančne težave, s katerimi se je moral prof. Piccard vedno znova boriti, bi bile s tem končane.

Veliki balon, s katerim namerava izvršiti svoj polet, gradijo, kakor znano, v neki poljski vojaški delavnici za balone, in je že toliko dogotovljen da ga bo mogoče v bližnjih tednih pripraviti za polet. Dotlej se mora profesor odločiti za enega izmed interesentov za svojo ekspedicijo. Odločitev bržkone ne bo posebno težka, ker gre v vseh primerih za res bogate ljudi.

Zanimivo je, s čim utemeljujejo vse tri ženske konkurentke svoje ponudbe. Tu je pred vsem žena nekega južnoameriškega milijonarja, ki prosi prof. Piccarda, da bi jo vzel s seboj, da bo mogla doživeti vsaj en zanimiv dan v svojem drugače dolgočasnem življenju. Druga interesentka je 55-letna vdova, se baje resno bavi s proučevanjem stratosfere in ki postavlja samo ta pogoj, da ji v primeru nesreče postavijo spomenik. Tretja ženska je neka švedska pilotka in lastnica velike tovarne koles v Ameriki. V svojem prostem času se udejstvuje kot skladateljica in meni med poletom v stratosfero dobiti navdih za »stratosferno simfonijo«. Prof. Piccard pa je baje kategorično izjavil, da ne bo pod nobenim pogojem vzel kakšne ženske s seboj.

Graditelj neguševe palače

S tem, da so tolpe plenilcev v Adis Abebi zažgale neguševo palačo, je uničena najodličnejša moderna zgradba v abesinski prestolnici. To palačo je zgradil Čehoslovak, in sicer arhitekt Ernest Kanetz iz Češkega Tešina.

Neguš se je zelo zanimal za njegove načrte in je osebno nadzoroval delo. Prvotno je nameraval zgraditi stavbo ogromnih dimenzij, pozneje pa je iz finančnih razlogov ta načrt omejil. Palačo so zgradili v osmih mesecih, delali so noč in dan. Najvažnejši gradbeni material je prišel iz Evrope. Palačo so opremili z najmodernejšimi tehničnimi prireditvami in je imela med drugim električno kuhinjo, napeljavo za toplo vodo, zvočni kino, električne signalne naprave. Kristalni lestenci v palači so prišli iz Genove.

Kenguruj nadomestuje psa

Kakor poročajo iz Sydneya, pričenjajo tam kenguruji polagoma zavzemati mesto, ki so ga imeli doslej psi. Ljudje vodijo te živali kakor pse na vrvici, ponoči pa jih zavoljo njih izvrstnega posluha uporabljajo za čuvanje. V tej funkciji so kenguruji nemara nevarnejši od psov, kajti s svojimi mišičastimi nogami so sposobni deliti strašne udarce. Edini nedostatek kengurujev je ta, da stane en sam vrečar toliko, kolikor 50 navadnih psov.

Pot za cesarjem

Ras Nasibu (zgoraj), eden najsposobnejših abesinskih vojskovodij in njegov šef generalnega štaba, turški general Vehib paša, ki sta sledila Halleju Selassiju v Džibuti in od tam v Palestino

Žrtev zmede

Ameriška adventistična misijonarka A. R. Stadinova je padla v Addis Abebi kot žrtev krogle iz puške plenilcev in razbojnikov

Živina na padalih

Kakor smo že poročali, so italijanski letalci, ki jim je bila dana naloga oskrbovati napredujočo armado z živežem, prenašali s svojimi aparati tudi živo živino, ker zavoljo vročine in velike vlage v tamkajšnjih krajih sedaj ni misliti na prevoz zaklane živine. Tako so letalci najprvo za čete v Ausi spustili s padali na tla dve živi govedi in 70 koz. Bil je to prvi poskus te vrste in ker se je dobro obnesel, so ga uporabili takoj tudi drugod.

Bivši guverner Godžama

Ras Hailu, ki je skušal pred prihodom Italijanov v Addis Abebo napraviti red s 150 vojaki, je po nekaterih poročilih padel v teh spopadih

Žalovanje egiptske kraljice

Žena pokojnega egiptskega kralja Fuada, kraljica Nazli, je zadnje dni prebila s svojimi štirimi hčerkami v žalosti. Odklonila je vse obiskovalce, ki so prihajali, da ji izrečejo sožalje.

Kraljica-vdova Nazli, ki šteje danes 41 let, je hči Sabri-paše, turškega plemenitaša. Poročila se je s kraljem Fuadom l. 1919. Kot kraljica je živela vedno samotno, rada pa je nosila živobarvne obleke in je te vedno naročala iz Pariza. Tudi kot kraljica-mati ne bo odložila pajčolana. Nosila bo pet let žalno oblačilo in tudi po tem dolgem dvornem žalovanju ji etiketa ne bo dovoljevala, da bi nosila barvaste obleke.

Najmirnejša delovna soba

Profesor matematike v Parizu Fronard si je omislil delavnico, v kateri lahko v resnici mirno dela. Noben zvok in šum od zunaj ne prodre do njega. Soba ima stene, ki ne propuščajo nobenega glasu, obdaja jo soba, ki je zase isto tako nepristopna za šume in okrog te sobe je dvorana, ki je spet v akustičnem pogledu hermetično zaprta. Prava delovnica nima oken, temveč umetno razsvetljavo. Tla in strop sta iz izredno debelih plošč iz plutovine, ilovice in slame.

ANEKDOTA

Matematik Karl Friedrich Gauss je moral svoje nove nauke braniti proti mnogim nasprotnikom in je to tudi znal.

Že kot deček je bil pogumna osebica, ki se ni dala tako lahko ugnati v kozjirog. Nekoč je na sprehodu srečal svojega vladarja vojvodo Wilhelma Ferdinanda Brunsviškega. Vojvoda se je rad pošalil z otroki, pa je deal malemu Karlu: »Vidiš, tam na vrhu zvonika glavne cerkve sedi muha. Ali jo vidiš tako razločno kakor jaz?«

Gauss ga je pogledal z bleščečim se pogledom, potem je dejal: »Muhe, gospod, sicer ne vidim, čujem pa razločno, kako po vrhu zvonika škrablja.«

VSAK DAN ENA

»Nu, jaz sem bila že pred pol ure oblečena, ti pa še vedno sediš pred zrcalom...«
(»Politiken«)

Kulturni pregled

Epos materinstva

Pearl S. Buck, »Mati«. Roman. Poslovenil Vladimir Levstik. Tiskovna zadruga 1936. Cena: broš. Din 48.— vez. v platno Din 48.—

Pearl Buck je ženska. Američanka je. Ko bereš to ime — po naše bi rekli: Bisera Kozlova, tako nekako — te nehote obide predstava dolgonogega holywoodsko — prerijskega bitja in po možganih ti zavijijo vse tozadevne strahote, kar jih veš. »Mati« ... Saj ni mogoče, da bi imela tako sufražetka dosti prida povedati o tem predmetu. Kaj dobrega more priti iz Galileje!

In sploh: ženski romani ... Vkljub Undsetovi, Lagerlöfovi in še komu. Izjema so konec koncev samo potrdila, zvito skleneš sam pri sebi, in malo manjka, pa bi z občutkom zmagoslavnega odrešenja položil knjigo v kraj, češ: nisi me speljala na led! Potem pa...

Potem pa vendar odpreš — če te namreč Bog ni popolnoma pozabil — tako, za poskušnjo. In osupneš že nad prvim odstavkom. Saj ni mogoče. Nič Holywooda, nič prerije, nič sufražetstva, nobene ženskoromanske romantike. Sama preprostost, skromna, kakor življenje uboge kitajske kmetice, ki gre mimo tebe, gola kakor vsi veliki, večni umotvori. In že začutiš onkraj besed in stavkov tisto, kar je edina osebna črta knjige: pisateljično vročo, svetniško strastno vero v predmet, v prvobitno moč resničnosti, ki jo pripoveduje vero v to, da »Mati« za svojo zmago nad teboj ne potrebuje siromašnih peresnih umetnij. Od tega trenutka si izgubljen. Bereš, bereš in z vsako vrstico te jemlje knjiga neizprosneje v svojo oblast. Prizornica dejanja oživlja, ljudje na njej drhtijo in dihajo okoli tebe, kakor da bi se te dotikali s toplimi znojnimi telesi. Okoli tebe? Saj so že v tebi: njih življenje je tvoje življenje, in ta mati, ta močna nagonska, jedi in rodnje lakotna Kitajka v hlačah in koteninasti suknji, ta tuja žena s svojo pranaturno prepirljivostjo, ki je zmerom dobrota in svojo usodno nujno dobroto, ki je zmirom borbena in prepirljiva, ta junakinja Pearle Buckove, »Mati«, zakaj drugega imena ji ne zveš, ki je kakor rodna mati, sestra in hči...

Ko prideš do konca, težko da bi se bil utegnil zavedeti močne, brezčasne umetnosti tega nenališpanega pripovedovanja. Šele polagoma, čez dni in tedne jo spoznaš, po čudežu, ki ga je storila nad teboj, s tem, da ti je ob ponižnem kosu življenja na drugem koncu sveta odkrila najglobljo smisel in najnotranjo resničnost korenin, iz katerih raste tvoje lastno, evropsko življenje.

To je tisti čudež, ki ga je R. Kipling pridržal moškemu pogledu iz oči v oči.

»... there is neither east nor west, border nor breed nor birth...«

In to je tista čisto velika najvišja umetnost, ki sega čez vsa morja in brati vse celine.

★

Heinrich Mann — če me spomin ne vara? — je nadnje zapisal, da je tisti roman najboljši, ki obsega kar največ reči v kar najpopolnejšem redu. Heinrich Mann ni rojen pod zvezdo Pearle Buckove: njegove misi so zamotane evropske misli, in da jih prav razumeš, si jih moraš pravilno razložiti. Površen bralec »Matere« na primer ne dobi vtisa, da bi obsegal ta roman kdove kako mnogo snovi. V štirih, petih urah ga preletiš, če si hiter. Kaj se pa zgodi?

Mati, njen mož, stara tašča, trije majhni otroci. Mož je lahkomiseln in sebičen, nekaj ga vleče v široki svet. Vsa skrb je na materi, zato se mnogokrat prička z možem. Nekega dne odide mož brez slovesa in se ne vrne več. Mati čaka, obupa, vara sosede z naročenimi pismi, v katerih ji mož sporoča, da ima službo in da se mu dobro godi. Sama pri sebi ve, da ga ne bo nazaj, in kar je hujše: ve, da ne more živeti brez moža. Njena kri vpije po spočetju. Iz te nepremagljive nujnosti se vda gospodarjevemu oskrbniku, in da bi šlo vse tako, kakor mora biti, si da pisati, da je mož umrl. Toda ošabni oskrbnik jo je hotel samo za tisti trenutek; zdaj jo zaničljivo pahne od sebe. Da se ogne sramote, mora mati v temni noči, v zavetju obcestne kapelice odpraviti plod izpozabe. Ko ozdravi od težkih posledic, je njene mladosti in njenega ženskega hlepenja konec. Zdaj živi samo delu in otrokom. Najstarejši fant dorašča v skrbnega gospodarja, deklica oslepi, najmlajši deček je podoben očetu in pogosto uhaja v mesto. Ko mati oženi starejšega, jame snaha izpodrivati slepo hčerko in res jo nazadnje omožijo nekam v hribe, k ljudem, ki jih nihče ne pozna. Tej materini žalosti se pridruži razočaranje: snaha ji ne rodi vnuka. Ko se čez leto in dan napoti obiskat slepo hčerko, jo najde mrtvo. Tako se stara in odmira življenju: še malo, pa bo ugašala, nadložna in slaboumna, kakor nekdaj mati njenega moža. Tedaj jo poživi vesela novica: snaha je zanosila. A kmalu za veseljem pride nova žalost: najmlajši sin, ki se ga je izmed vseh najbolj vroče oklepala, se je v mestu pridružil komunistom. Prijeli so ga in ga s tovariši vred obsodili na smrt. Ni ga moči rešiti. Stara, oslabela mati se vleče v mesto, da ga še enkrat vidi na njegovi poslednji poti. Ko se vrne domov, prosi starejšega, da jo odvede na polje na tuj pozabljen grob neznanega človeka. Tam joče za vse svoje življenje, ona, ki se ni prej nikoli utegnila najokati. In tja prihiti starejši po njo: sin se mu je rodil! Ta mah je vse pozabljeno, vsa bol nad krvavim koncem najmlajšega sina in vse gorje vsega njenega življenja. Starka hiti domov in kakor zamaknjena vzdigne novorojenčka na rokah: »Strina, glej mojega vnuka!« — S tem je romana konec.

Torej malo snovi? Ali gospa Undsetova bi nam povedala te dogodke na tisoč straneh, prikazala bi nam sto tisoč vnanjih podrobnosti in prekrila z njimi vse ono, kar mora bralec običajnih romanov v potu svojega obličja odkopavati izpod nevažnega drobiža: vodilni napev junakove usode z njenimi večnimi občeveljavnimi vzroki, viški in padci. Če je v tem smislu res, da je monumentalnost visoka odlika umetnosti, in če je dopustno označiti pripovest, ki je v svojem bistvu z besedo ponazorjeno gibanje, s svojstvom negibnega likovnega dela, tedaj smemo reči, da je prikaz materinstva v romanu Pearle Buckove monumentalen — z monumentalnostjo, ki ji med kipi starih in novih časov zlepa ne najdeš enake.

Ni prav, da iztikamo za poslednjimi skrivnostmi velikih del. Vendar — morda je v tem skrivnost »Matere«: v tej monumentalni občeveljavnosti in tej skrajni, pretresljivi preprostosti gledanja in sloga (moj vrli korektor je nad njo obupaval, misleč da se zanemarjam!), ki delata, da bereš o kitajski kmetici, vidiš in čutiš pa našo ženo, našo mater. Ženo sploh in mater sploh.

Pearle Buck bi bila smela dati svoji knjigi vsak naslov, ki je v civiliziranem svetu običajen za ta predmet. Mater Dolorosa. Eva. In celo. Samica. Vsak bi bil upravičen, toda vsakega bi mnogi nápak razumeli. In tako ji je ostal samo tisti, ki je — na Kitajskem kakor v Ameriki, v Avstraliji, kakor pri nas — edini dovolj vseobsežen in dovolj veličastno enozmiseln: »Mati«...

★

Mislim, da je morala Pearle Buck, ko je končala to knjigo in s stvarniškim očesom premerila storjeno delo, doživeti trenutek sreče in čistega ponosa, trenutek zadovoljstva s seboj, kakršnega ni v vsakem človeškem življenju. Vendar: če že ne moremo vsi ustvarjati takih del, jih vsaj berimo.

Berite »Mater«! To knjigo, ki grabi predmetu in bralcu do najgloblijih globin.

V. Levstik.

Cankarjeva „Lepa Vida" v Zagrebu

Zagreb, 6. maja.

Snoči je bila po več kakor desetih letih ponovno uprizorjena v Malen gledališču »Lepa Vida« v Nučičevem prevodu. Tokrat je prišla na oder kot javna produkcija učencev igralske šole M. D. Janeček v počastitev 60 letnice rojstva Ivana Cankarja. Tudi prvič so jo uprizorili učenci tedanje Državne igralske šole. Obakrat je Cankarjevo »pesem hrepenenja« režiral naš reprezentativni igralec, režiser in pedagog Hinko Nučič, ki je še na ljubljanski premieri l. 1912 igral Dolinarja. Sploh je velika zasluga Nučiča, da je zagrebški gledališki publiki Cankar precej znan, saj so v teku zadnjih let tukaj predvajali »Jakoba Rudo«, »Kralja na Betajnovi«, »Za narodov blagor« in »Pohujšanje v dolini šentflorianski.« Nučič se je potrudil, da bi tolmačil »Lepo Vido« po pisateljevih intencijah, zato je podrobno zanaliziral samo delo, vse pisatelieve zapiske o njem ter mnenje naših cankarologov. Na temelju vsega tega jo je Nučič poskusil interpretirati kot delo globoke in močne dramatske akcije, nasprotno onim, ki vidio v njem predvsem lirsko pesem.

Šolo telesne kulture je ustanovila gospa Mirjana Dragana Janeček še l. 1926 v Pragi. Pred petimi leti jo je preselila v Zagreb, kjer je pred dvema letoma otvorila tudi oddelek za igralsko izobrazbo. Ta svojevrstna šola je tudi v Zagrebu ohranila svoj praški sloves. Gospa Janečkova poteka iz ugledne zagrebške rodbine, vzgojena je pa bila večidel v Pragi. Njen ded dr. Gustav je bil priznan kemik in predsednik Jugoslovenske akademije znanosti in umetnosti, oče dr. Dragan je bil nacionalni delavec in tajnik Hrvatske sokolske zveze, mati pa izredno glasbena žena in odlična pianistka. Vse te lastnosti so zapustile sledove tudi pri gospej hčerki. V svoji stroki se je zelo izobrazila: dovršila je kar štiri svetovno znane šole: Za ritmiko švicarsko šolo Dalcrose, za plastiko ameriško—francosko šolo Duncan, za gimnastiko nemško šolo Medau—Bode ter za ortopedijo Visoko šolo telesne kulture prof. dr. Klappa v Berlinu. Šola ge. Janečkove se vzdržuje iz lastnih sredstev, brez kakršnekoli javne podpore. Oddelek za telesno kulturo stoji pod neposrednim vodstvom gospe ter se deli na zdravstveno gimnastiko, sabljanje, ritmiko, plastiko in balet. V oddelku za igralsko izobrazbo, ki ga vodi naš Nučič se podučuje igralstvo, dihanje in retorika srbsko—hrvatski jezik, zgodovina umetnosti in telesna kultura. V igralski šoli je bilo lansko leto osem, letos pa že 16 učencev, medtem ko jih je v šoli telesne kulture vedno okrog 300. Šola ima seveda svojo lastno komorno sceno, na kateri lahko učenci pokažejo svoje znanje pred izbranim občinstvom.

Vsekakor je treba samo pozdraviti, da je edina hrvatska igralska šola priredila proslavo slovenskega književnika. O »Lepi Vidi« nam je gospa M. D. Janečkova izjavila, da so v nji mnoge izredne stvari, da je pa za oder preveč razvlečena ter bi jo bilo treba skrajšati; je pa odlična za produkcijo igralske šole, ker nudi celo vrsto karakterjev.

Uvodno besedo o Ivanu Cankarju in o »Lepi Vidi« je imel pred predstavo prof. dr. Ivan Esih, tajnik Jugoslovenske akademije znanosti in umetnosti, med Hrvati gotovo najboljši poznavalec slovenske književnosti. Naglašal je, da je Cankarju kot redko kateremu umetniku uspelo vnesti jasno luč v globino duše umetnika in intelektualca. Cankarjeva umetniška slava je dosegla kmalu tudi Hrvate; pisateli ie tu znan po svojih originalnih delih, dalje po lani izišlem prevodu »Martina Kačurja« v Zabavni biblioteki, po monografijah Nike Bartuloviča v »Književnem jugu« (1919), Božidarja Borka v »Savremeniku« (1927) itd., nadalje po antologijah oziroma hrestomatijah Matice Hrvatske, po univerzitetskih kolegijah ter predavanjih na Ljudski univerzi prof. dr. Frana Ilešiča, po gledaliških predstavah itd. Vse Cankarjevo dramatsko delo je prežeto z nasprotji med dušami ki hrepene ter dušami materialistične grobosti, ki se pogosto zakrinkavajo v plašč socialne in moralne zavesti. Hrepenenje za boljšim, višjim, popolnejšim in čistejšim življenjem, hrepenenje, da se osvobode zemeljskega blata, neumnosti in surovosti, je osnova njegovih romantičnih duš, ki prihajajo v konflikt z okoljem na katerem so odrasli. To hrepenenje se naposled vteleša v liku »Lepe Vide«, ki veže več takih duš. V »Lepi Vidi« se je Cankar vrnil k duševnemu romantizmu. Subtilnost problema pa ni bila v škodo dramatski obliki. Vojnovičeva »Imperatrix« je sestra »Lepe Vide«. Iz simbolike in novoromantizma je Cankar zrasel v ekspresionizem ter zastrmel kot pravi vizionar v bodočnost. Slovenstvo, ki se ponaša s številnimi duhovnimi vrednotami in med drugim tudi z relativno najmočnejšo knjižno produkcijo med kulturnimi narodi, je s spisi Cankarja dokazalo, da vsak narod toliko pomeni za človeštvo, kolikor ustvarja nove vrednote. V »Lepi Vidi« je Cankar poveličal umetnost, življenje in smrt samega sebe in svojih tovarišev ter je podal duhovni obračun s svojo umetniško vestjo in z najgloljim bistvom svojega duha. V tem delu se izživlja vsa Cankarjeva humana univerzalnost in vse njegove bogate duhovne sile ter je zato tudi najbolj dostojno, da Zagreb ravno s tem delom proslavi obletnico rojstva velikega slovenskega umetnika.

Predstava je bila v splošnem dobro obiskana, posebno, če upoštevamo, da je bila izven abonmaja. Častno so bili zastopani tudi zagrebški Slovenci; naj omenimo le predsednika »Narodnega doma« univ. prof. dr. Borisa Zarnika te. prof. Friderika Juvančiča, bivšega upravnika ljubljanskega gledališča. Režiser Nučič se je resno trudil, da iz te knjižne drame ustvari kolikor mogoče odrsko delo. Kar se pa tiče splošno nastopa učencev igralske šole je treba Nučiču kot pedagogu še posebno čestitati. Ni treba posebej povdarjati, kaj pomeni to izredno težko delo za mlade igralce. In vendar so svojo nalogo kar najbolje rešili, tako da več res ne moremo zahtevati. Pri vsej skupini si čutil voljo, ljubezen disciplino, poznalo se ji je, da so z vso dušo pri stvari, da je vsak posamezen igralec vdani služabnik Talije. Po hudožestveni maniri so igrali brez suflerja ter se priklonili komaj po koncu predstave. Najboljši v ansamblu je bil Nikola Čuk (Damjan), ki je kakor ustvarjen za karakterne vloge; v njem slutimo bodočega komika. Njegov stari delavec je bil res izreden. Odlični sta bile tudi obe ženski glavni vlogi. Blanka Beganič (Lepa Vida) je zelo talentirana ter se je izkazala že kot majka Jugoviča. Tudi ona bo dobra za karakterne in heroične vloge. Že od otroških let igra Djurdjica Devič (Milena), hčerka popularnega igralca, ki je kot teaterski otrok zelo verzirana. Dobra bo za naivne in mladostno—ljubavne vloge. Beganičeva se je popolnoma vživela v svojo duhovno in simbolično vlogo. Devičeva je bila živahna in razposajena zaročenka. Zelo talentiran je tudi Milan Mikič (Poljanec). Pravi entuzijast, sposoben za mladostno—klasične in tudi karakterne vloge. Kreacija Branka Orliča (Mrva) spominja na igro hudožestvenikov v »Dnu« Gorkega. Orlič dovršuje tudi glasbeno akademijo ter bo sposoben za režiserja v drami in operi. Kot igralec je kandidat za patološke tipe. Prepričevalen je bil Ljudevit Hernaut (Dioniz) temperamenten mladenič, ustvarjen za mladeniške vloge. Marjanu Lovriču (Dolinar) gotovo ni najbolj ustrezala njegova vloga čeprav je določen za bodočega mladostnega junaka. Inteligenten igralec, ki se zelo naravno obnaša, je tudi Josip Vukelič (zdravnik). Mater je diskretno igrala Anica Hutinec. Občinstvo je toplo in navdušeno pozdravilo mlade igralce. Na koncu igre so bili neštetokrat poklicani na oder. Vsi so dobili obilo cvetja, mojster Nučič pa lavoriev venec.

Dr. Oton Ambrož

Zapiski

»Življenje in svet« prinese v prihodnji številki, ki izide kot priloga ponedeljskega »Jutra« med drugim tole vsebino: O Kochovem bacilu in še kaj (dr. Mirko Karlin); Na Durmitor (Josip Lapajne); 500 letnica prve tiskane biblije; Za ruševcem (Josip Lapajne); Trije mušketirji (Dumas, z ilustracijami Nörrentrandersa); O ostankih suženjstva v Južni Srbiji (Anton Kappus); Iz literarnega sveta: Francisco Villaespesa (A. D.); Milan Kajč, Odmevi ob Muri (A. Debeljak); Zdravniški vestnik. Praktične novote. Šah. Za bistre glave. Vmes so številne ilustracije med njimi na uvodni strani radiranka Pavle Henneberg »Pomlad v gorah«, motivi z Durmitorja, slike iz južne Srbije i. dr.

SPORT

Nastopijo tri moštva „Ljubljane"

Jutri ob 17. na igrišču Primorja prvenstvena Ljubljana : Hermes — Ob 14. Ljubljana rez. : Hermes rez. — Ob 15.30 Ljubljana : Korotan

Poleg tega igrajo subjuniorji že danes popoldne nekak trening s Slovanovim pomladkom ,pravi juniorji pa igrajo jutri zjutraj na Hermesu prvenstveno tekmo s Korotanovim pomladkom. Novi ljubljanski klub se v širino prav pridno udejstvuje, iz toliikega materiala se bo gotovo že v najkrajšem času izbralo potrebno število igralcev za moštvo vrhunske kakovosti.

Hermežani so za Čakovčani drug partner moštva »Ljubljane«. Z vztrajno žilavostjo so se prerili v ospredje in se čedalje bolj uveljavljajo. Bolehajo še za nestalnostjo. V stanju so eno nedeljo zaigrati v prav velikem stilu — spomnimo se še presenetljivega uspeha 7:0 v Celju — že takoj drugo nedeljo pa utegnejo povsem pasti. Iz tega sledi le ponoven pouk, da se veliko moštvo ne da zgraditi od danes na jutri, šele z mnogoletno prakso, ki ustvarja tradicijo, nudi potrebno rutino, predvsem pa stalno ogrodje moštva, ki se le od časa do časa spopolnjuje in na način, da imajo nove moči vedno v prejšnjih oporo, se ustvari veliko moštvo, ki je v stanju trajno držati gotovo višino v formi. Hermežani so sedaj v tej fazi razvoja ker pa imajo vse pogoje za siguren in trajen obstanek, poleg tega vedno bolj spopolnjujejo svoje igrišče in udobnosti na njem, gotovo ne bodo ostali v sedanjem razvoju, temveč bodo šli svojo pot strumno naprej.

Moštvo Ljubljane ima torej povoda dovolj, da svojega nasprotnika ne podcenjuje. Če zadene ob njegov dan, bo moralo napeti že vse sile, da izbije dober rezultat. V tekmi proti Čakovčanom se ni obnesla obramba. Zato je ta del moštva za jutri utrpel znatno korekturo. Rožič je gotovo ekvivalent za Logarja, vstopil pa bo Hassi, ki je še vedno trdna opora moštvu. V halfih gre Boncelj na svoje mesto, desnega krilca pa bo igral Luce, ki je menda že določen za to, da bo kot najboljši alrund nogometaš Ljubljane vedno tam pri roki, kjer bo trenotna zadrega največja. Napad bo igral v postavi iz drugega polčasa, ko se je prav dobro obnesel.

V dveh predtekmah bosta igrali rezerva in druga garnitura prvega moštva. Rezerva, ki je seveda v novih razmerah primerno ojačena, igra s drugo garnituro Hermesa, drugo moštvo pa s Korotanom iz Kranja. Ta se hoče vedno bolj uveljaviti, zbira svoje moči in jih vsak čas spopolnjuje, da bo za jesensko sezono pripravljen. Utegne biti prav koristen partner drugemu moštvu Ljubljane.

Reka : Korotan

Na igrišču Reke se odigra več prvenstvenih tekem. Ob 14.15 Slavija jun.—Mladika jun., ob 15.15 Mars jun—Jadran jun. in ob 16.30 Reka—Korotan.

Glavna tekma bo med Korotanom in Reko. Korotan bo trd oreh za Reko, — ki bo morala prav dobro zaigrati, če hoče spraviti obe točki pod streho. Korotan je prošlo nedeljo krasno zaigral proti Slovanu in je s tem pokazal, da je enakovreden naspotnik klubom na prvih mestih tabele.

Med drugim so zelo važne tudi prvenstvene tekme juniorjev, ki ne zaostajo mnogo za glavnimi. Vsi juniorji igrajo lep nogomet. Posebno velja to za juniorje Marsa ki je na prvi poti, da doseže prvo mesto.

Službene objave LNP

Čitajo se s tem, da bo sledila verifikacija po odpravi raznih nedostatkov: za Jadran Uršič Franc; za Kamnik Drečnik Ivan, Rihar Mirko, Močnik Marko; za Slavijo Žargi Silvo, za Svobodo Lj. Rihtar Oskar Babnik Filip, za Jugoslavijo: Steblovnik Ludvik, Kolenc Franc, Ograjšek Viljem, Goričan Anatol, Dečman Viljem.

Črtajo se iz seznama verificiranih igralcev Vidmar Drago, Benkovič Albin, Kamnik, Knezar Ivan, Berlek Anton, Maribor, Kolar Josip, Železničar, Jerič Ksaver Celje.

V roku treh dni imajo dostaviti savezne izkaznice z odjavami: Korotan-Lj za Uršiča Franca, Ilirija za Žargi Silva, Bergant Zvonimira, Varška Milana, Primožiča Ludvika, Sloga-Lj. za Rihtarja Oskarja, Babnika Filipa, Peterlina Franca, Brajnika Ivana, Radomlje za Anžiča Franca, Korotan-Kr. za Milenkoviča Iva, Vukoviča Ratomira, Grafika za Jerška Danila, Marjetiča Antona, Ljubljana, za Crnoboni Draga, Jugoslavija za Brunška Viktorja.

K. o. se predajo na podlagi sodniških poročil: Grosmajer Anton, Bratstvo, Langus Vinko, Gorenjec, Primožič Anton, Olimp, Gobec Janko, Celje Jarc Drago, Korotan-Lj., Planinc Emil, Svoboda Lj. —

U. o. se preda Hermes, ker ni postavil rediteljev na juniorski tekmi 3. t. m. — Slavija-Pobrežje je odigrala obe poskusni tekmi in se predloži u. o. v sprejem v začasno članstvo. — Prijava mednarodne tekme KAC-Disk 28. in 29. junija se odstopi MZFVN. — Suspendira se Starman Adolf, Svoboda-Lj. dokler ne vrne Hermesu opreme. — Protest Hermesa proti verifikaciji juniorske tekme Hermes-Korotan se zavrne, ker ni taksiran. — Dovoli se predčasni nastop Gašperiču Zvonimiru za Slovana, ker mu dovoljuje nastop prejšnji klub. — Prijava Diska proti igralcu Bizjaku Emilu je prepozno dostavljena in se da ad. — Odobri se sklep predsedstva glede predčasnega nastopa Markiča za Reko. — U. o. se odstopi zadeva odškodnine Celju zaradi izostale povratne tekme z Ilirijo. — Uvede se postopek na osnovi protesta ČSK proti verifikaciji tekme Ljubljana-ČSK. — Suspendira se Jerše Josip, Grafika, do poravnave članarine prejšnjemu klubu. — K. o. se predajo igralci Celja: Pfeifer Fric, Pressinger, Zupanc, Čoh, ker se niso odzvali pozivu o. o., da nastopijo v reprezentančnem moštvu 3. t. m. — O. o. Trbovlje se naproša, da dostavi LNP odslej originalen zapisnik, ne kopijo. Rezervira se 17. maj Olimpu za njegovo proslavo. Določi se prv. tekma Ptuj-Gradjanski na 1. junija t. l.

Opozarjajo se vsi funkcionarji LNP, da jim brez izkaznic ne bo dovoljen prosti vstop k tekmam. Oni funkcionarji, ki so oddali slike ali so jim bile odvzete izkaznice, prejmejo nove izkaznice v soboto popoldne v pisarni LNP.

Po prijavi Drašlerja se preda k. o. Šenica Josip, Korotan-Kr.,

(24. seja k. o. dne 5. V. 1936.)

Kaznujeta se: Vidmar Drago, Kamnik, in Pirc Nande, Disk, po §§ 18 in 31 k. p. s 14-dnevno zabrano igranja od dneva objave. — Zabeleži se izključitev igralcema Dolničarju Maksu, Mladika, in Mlinarju Marjanu, Korotan-Lj. — V zadevi Klemenca Rudolfa, Reka, se počaka na izid postopanja pri s. o. — Uvede se kazensko postopanje zoper Smolnika Maksa, Slavija, Ambroža Adolfa in Završnika Vinka, oba Zalog. — Dvigne se suspenz igralcema Stupici Leonu in Stupici Milanu, oba Grafika. Slednji se zasliši preko kluba. — Suspendirata se po § 55 k. p. Ambrož Adolf in Završnik Vinko, oba Zalog.

Službene objave ljubljanskega hazena podsaveza. Razpored pomladnih prvenstvenih tekem za ljubljansko okrožje je: l. VI. Ilirija: Gorenjc, 7. VI. Jadran: Ilirija, 11. VI. Jadran: Gorenjc. Tekme so v režiji prvoimenovanih klubov. Prizadetim klubom se priporoča, da se po možnosti sporazumejo, da odigrajo tekme pred določenimi termini, da se s tem pospeši zaključek tega tekmovanja. Klubi, ki niso še poravnali letošnje članarine, naj uredijo to nujno! Opozarjajo se vsi klubi na spremembo igralnih pravil, ki se glasi :Vratarjev prostor tvori odslej prostor, katerega omejuje golova črta in polkrog s polumerom 5 m. Polkrog se potegne z golove črte v sredini gola. Dosedanji pravokotnik odpade.' Črta za kazenski met ostane neizpremenjena. Pri metu outa stoji vratarica na točki, kjer križa črta polkroga golčrto, vselej seveda na tisti strani, na kateri je žoga zapustila igrišče. Ta sprememba pravil stopi takoj v veljavo in se mora upoštevati pri vseh bodočih tekmah.

Slalom klub »34« sklicuje 2. redni občni zbor v belo dvorano hotela Uniona 15. maja ob 20. Opozarjamo vse člane, da poravnajo do občnega zbora članarino, sicer ne bodo imeli dostopa in se ne bodo več smatrali za člane kluba. Dnevni red občnega zbora: pozdrav in poročilo predsednika ter overovateljev zapisnika, poročila tajnika, blagajnika, gospodarja, tehničnega referenta, konzorcija za gradbe, ostalih referatov, revizorjev, volitve nove uprave, samostojni predlogi, slučajnosti. Samostojni predlogi morajo biti vloženi na naslov dr. Peršin, Dalmatinova 3 najkasneje do 12. maja. Enako morajo predložiti tudi vsi odborniki svoja poročila najkasneje do 12. maja na gornji naslov

Slovan—Mars. V četrtem kolu drugo razrednega prvenstvenega tekmovanja se jutri dopoldne srečata na igrišču Slovana Slovan in Mars. Obe mostvi bosta nastopila v najmočnejših postavah in Slovan bo celo ojačen z nekaterimi bivšimi Ilirijani. Zavedajoč se važnosti te tekme sta kluba poverilo tekmo. Sodniku Čamerniku. Ker ima Grafika to nedeljo prost termin, nastopi v predtekmi z I. B. timom Slovana. Sodi g. Joksić. Pričetek predtekme ob 8.30; pričetek glavne tekme ob 10. Cene običajne.

Zbor lahkoatletskih sodnikov — Ljubljana. Poziva se sodniški zbor, ki je bil delegiran na tekmovanje Primorja v nedeljo, da se udeleži nadaljevanja tekmovanja, v nedeljo ob 9.30 na igrišču Primorja. — Ob 9. morajo biti na igrišču: Kermavner, Sancin S., Cerar, Gorjanc, Polajnar, Cimperman, Windisch, Dr. Alujevič, Potokar.

SK Mars. V nedeljo ob 9.30 naj se javi prvo moštvo na igrišču Slovana. Dolinar, Novak in Zupanc sigurno! Juniorji pa ob 14.45 na igrišču Reke. Opremo naj dvignejo juniorji v soboto.

SK Zalog. V nedeljo popoldne prvenstvena tekma z Brodom na našem igrišču. I. moštvo naj bo na igrišču ob 15. — Mihelčič Korošec, Lorbek, Gustelj sigurno. Rezerva naj se javi na igrišču ob 13.30.

Olimpijski odbor v Celju bo imel sejo v ponedeljek 11. t. m. ob 18. v telovadnici v mestni narodni šoli.

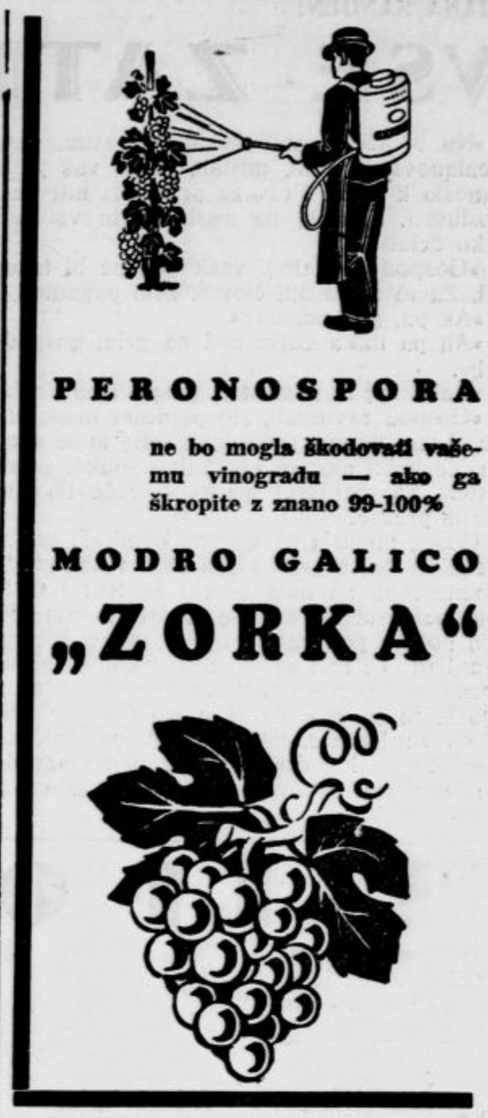

PERONOSPORA

ne bo mogla škodovati vašemu vinogradu — ako ga škropite z znano 99-100%

MODRO GALICO

„ZORKA"

Pri vretju v črevesju in zagatenju

zanesljivo učinkuje že ena čaša naravne

FRANZ-JOSEFOVE

grenčice.

Ogl. reg. S. br. 1946/35

Binkoštni izlet Jadranske straže

Ljubljana, 8. maja.

Poročali smo že, da priredi krajevni odbor JS tudi letos za binkoštne praznike izlet na morje. Interesenti za izlet izven Ljubljane dobe natančnejša navodila pri krajevnem odboru JS v Ljubljani ali pa s posredovanjem podružnice JS v domačem kraju. Izvenljubljanskim udeležencem se računa na voznino odpadajoči del izletniške cene po faktično prevoženi poti in vrsti uporabljenega vlaka. Odbor bo skušal po potrebi izposlovati od železniške uprave posebne vagone. Izletniki s proge Bistrica—Boh. jezero, Kranjska gora — Tržič — Ljubljana morajo prispeti v Ljubljano z vlakom ob 12.17. Izletniki s proge Maribor glavni kolodvor—Zidani most in vseh stranskih prog se morajo odpeljati iz Maribora ob 13.58. Za udeležence ob progi Grosuplje — Karlovac bo najugodnejša zveza s priključkom v Karlovcu na skupine izletnikov JS. V tem primeru se morajo odpeljati z vlakom ki odhaja iz Grosuplja ob 15.04 in prispe v Karlovac ob 19.10. Kolikor bi pa udeleženci postaj Novomesto—Ljubljana želeli potovati preko Ljubljane, se morajo odpeljati iz Novega mesta ob 6.24, da prispo v Ljubljano ob 8.51. Izletniki s proge Ljubljana—Zidani most—Zagreb vstopajo neposredno v vlak, s katerim se odpeljejo izletniki iz Ljubljane ob 13.36 do Zidanega mosta, od tam pa z brzovlakom, ki odhaja z Zidanega mosta ob 15.56.

Odhod iz Ljubljane bo 30. maja ob 13.36. Pot bo vodila izletnike v Šibenik in dalje v Biograd na moru. Binkoštni izleti JS so znani kot sijajno organizirani in zelo prijetni, tako da bodo gotovo tudi letošnji vzbudili splošno zanimanje ter privabili mnogo udeležencev. Člani plačajo 420, nečlani pa 440 Din.

LIANA SANDEN: 8

VSE ZATE!

»Nu, v nečem ste vsekako izvrstni, gospodična Fehlauova. V tem, mislim, kako vas je mahoma zaneslo k meni. Prav za prav vas niti ne bi smel poslušati. Kam bi pa prišli, če bi vsi uslužbenci tako delali?«

»Gospod ravnatelj, vsak tudi ne bi tako napravil. Za to mora biti človek zelo pogumen, ali pa.«

»Ali pa, gospodična?«

»Ali pa mora čutiti nož na grlu, gospod ravnatelj«.

»Kako naj to razumem, gospodična Fehlauova?«

»Gospod ravnatelj, sto petdeset mark imam plače. S tem moram preživljati sebe in še enega svojca. Zaslužiti moram več kakor toliko, gospod ravnatelj. Sto petdeset mark« — reče tiho in se zagleda predse.

Georg pogleda za njenimi očmi. Ti ponošeni čeveljčki! Malce praška jim daje videz elegantnosti, obenem jih pa dela skoraj še tem bolj žalostne. Sto petdeset mark! Vse to je bilo zanj doslej samo pojem, pod katerim si ni mogel ničesar predstavljati. Te reči se mu niso nikoli približale. A ta trenutek je zapopadel resničnost. Sto petdeset mark, to je zanj naročba smotk, dve, tri malenkosti za Renato, par rokavic, parfumček, pisana verižica ali kaj drugega, kar ji mimogrede prinese iz mesta. In tu je pomenil isti denar življenje dveh ljudi!

»Nu, premislil bom, kaj morem storiti. Seveda šele, ko vse natanko poizvem«.

»Hvala vam, gospod ravnatelj«, tiho reče Lora Fehlauova in vzdigne pogled od tal, in Georg vidi v njenih očeh toliko zaupanja, kakor da bi bil sam ljubi Bog.

»Le pojdite, gospodična Fehlauova«. Georg se trudi, da bi govoril suho. »Obljubim vam, da bom vašo stvar dobrohotno premislil«.

Drobna postavica izgine za vrtnim drevjem, in Georg čez nekaj časa sliši, kako je zaprla vrata za seboj. Izza listja senčnice, ki zaslanja zemljišče proti cesti, se še ta trenutek pokaže. Zdaj jo spremlja druga postava. Očividno je dekletce nekdo pričakoval.

Zunaj po ulici stopa Lora Fehlauova z zalim človekom.

»Nu«, pravi ta, »in kdo se je upiral in ni hotel k levu v brlog? Zdaj si pa le dosegla. Komu si dolžnica za to?«

Lora ne more ničesar reči. Niti veseliti se ne more. V obrazu njenega po poli brata je prazna. obenem pa sirova črta, ki jo tolikokrat pahne iz gotovosti v strah.

— — — — —

Med tem stopa Georg počasi proti hiši. Svet ni samo tedaj drugačen, kadar stojiš na glavi. Najbrže je sploh zmerom drugačen, kot se zavedamo v vsakdanjem življenju. Samo za to gre, kje človek stoji.

Če si na primer Renata, ki zdajle maha s terase in si z golim rjavim komolcem zaslanja oči, tedaj je videti življenje neprimerno lažje. Povsod imaš dobre prijatelje, vsi te vabijo. Tudi Gragerta imaš, ki te drži z njim novo, a resnično prijateljstvo.

In zdaj steče Georg kar po trati, in airdalska psica Senta mu z divjim, radostnim lajanjem plane naproti.

»Ali, Georg!« Renatin obraz je ves prestrašen. »Ti dirjaš še v telovadni obleki, notri pa sedijo prvi gostje. Mar si me zato naročil, naj ti gospodinjim na popoldanski čajanki, da me osmešiš s tem trikojem?«

»Ne zmerjaj, Renata, prejle je bil Pumke tu in sva se boksala; imenitno je bilo, da veš« — Georg se še ob spominu smeje — »in potem je prišlo majhno dekletce, ki hoče, da jo vzamem za tajnico. Ne, tako smešnega poslovnega pomenka pa še ne pomnim«.

»Tebi je sploh vse smešno, Georg; če se ne podvizaš, boš moral pozdraviti goste takšen, kakršen si«.

»Nu, mar nisem čisto prijazen?«

»Seveda si«, dé ona.

Renata gleda za njim, ko dirja proti hiši. Morda bi bilo res najbolje, da bi ga vzela, tega ljubega, velikega, neumnega Georga. A to pot je prvič v svojem življenju sklenila, da noče doseči več, nego ji dado rade volje. Oh, ti krasni dnevi z Georgom! Čeprav ga vidi vsak dan le po nekaj ur, in čeprav postaja vrvež dela in ljudi okoli njega vsak dan hujši.

S terase se Georg še enkrat ozre. Lepa je Renata. Zametna rjavina njenega obraza ga spominja Indijank, ki jih je videl v Kordiljerah. Njeni lasje so prav gladki in se prav tako prelivajo na vijoličasto. Ta dolgi, plemeniti nos, ta kipnost vsega obličja! Vzlic vsej živi oduhovljenosti je v njenem obrazu nekaj nedotaknjenega in sanjavega. Menda je to tisto, kar moškim okoli Renate toli čudno jemlje pamet: ta skrivnostno neizpremenljivi izraz v njenih očeh . . .

»Sladka Renata«, še pomisli, ko teče po stopnicah v kopalnico.

— — — — —

Pri Georgu je družabnost zmerom popolnoma neprisiljena. Tudi danes Renata z zadovoljstvom opaža, da ste se celo lord Relnagh in Blackwell nekam otajala.

V neskrbni, malce nasilni angleščini pripoveduje Georg divjo zgodbo, ki se mu je pripetila v londonskih dokih. Obči razgovor za mizo počasi utihne; Georg igra sebe in londonskega prometnega redarja hkratu in jame v lordovo vzhičenje govoriti prelepi irski slang moža postave. —

»Dobro gre«, tiho reče svétnik Kremer, pravni svetovalec Gragertovega podjetja, obrnjen k Renati, ki sedi s svojim rjavim indijanskim obrazkom kakor poganska boginjica. Zelena ogrlica ji visi izza drobnega otroškega tilnika globoko dol v izrezek obleke. Zelena čipkasta jopica ji riše čudaški vzorec na zlatorjavo polt.

»Ta Georgova misel je bila imenitna!« si dé Renata. »Račja pojedina je dober uvod. Ljudje so zadovoljni in ne utegnejo kar precej štrbunkniti v kupčije. Pri rakih je treba molčati.«

Z ozkimi rokami, na katerih se ji iskri en sam zelen kamen, razkosava svojega lupinarja.

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Viničarja

ki se razume na vinograd, sadje, živino in nekaj vrtnarstva, sprejme Novak, Maksimirska cesta 64. Zagreb. Žensko dete ni ovira. Mesto stalno. 11129-1

Prodajalko

sprejmem za podeželsko mešano trgovino, katera bi tudi po potrebi pomagala pri gospodinjstvu. Le dela voljne in poštene naj pošljejo ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Popolna oskrba v hiši«. 11187-1

Zanesljiva oseba

srednjih let, dobi mesto bolniške strežnice k starejši gospej, za takoj. Poštojnska ulica 8. 11202-1

Trgovskega pomočnika

mlajšega, dobro moč, izurjenega v špeceriji ter manufakturi ,sprejme Milan Cimperšek, trgovec, Sevnica ob Savi. 11181-1

Nagradim

ali vzamem kot družabnika osebo, ki bi mi dala idejo za ustanovitev rentabilnega podjetja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Brez rizika«. 11215-1

Pridno šiviljo

za obleke, iščem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11249-1

Pletiljo

izvežbano na »linka« stroje, z večletno prakso, sprejme v stalno službo takoj tovarna pletenin Janko Novak, Radovljica. 11237-1

Šiviljo

zmožno tudi v krznarski stroki, sprejmem takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 11286-1

Krojaškega pomočnika

za malo delo, sprejmem, oziroma dam delo na dom. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11722-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; davek 3 Din za dajanje naslova 5 Din, najmanjši znesek 12 Din.

Brivski pomočnik

prvovrsten, z znanjem nemščine, išče stalno mesto. Naslov v vseh posl. Jutra. 11261-2

Gospodična

strokovno izobražena, išče v najem pension ali hotel, oziroma sprejme vodilno mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zelo sposobna«. 11279-2

Pošteno dekle

želi premeniti službo v bufet, pekarno, slaščičarno ali za blagajničarko. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zmožna 1936«. 11236-2

Pisarniška moč

absolventinja trgovske šole z znanjem nemščine, boljših staršev, zelo nadarjena, pridna in poštena ter popolnoma zanesljiva, želi primerno službo. Gre tudi na poskušnjo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11273-2

Vajenci(ke)

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vajenca

za trgovino z mešanim blagom, s primerno šolsko predizobrazbo, sprejme — Norb. Zanier &sin, Sv. Peter v Savinjski dolini. 11180-44

Vajenca

sprejmem v športno trgovino. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Pošten vajenec«. 11281-44

Prodam

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Otroške oblekce

v vseh velikostih, štajerske hlačke in suknjiči v naj večji izbiri pri F. I. GORICAR, Sv. Petra cesta 29. 9650-6

Stroji

Ekscenterprešo

rabljeno, pritisk okoli 60 tisoč kg in norec Ajaks, kupim. Ponudbe na: Josip Mattersdorfer, Karlovac. 11245-29

Avto, moto

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

3-tonski avto

dobro ohranjen, renomirane znamke, kupim proti mesečnemu odplačilu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Zanesljiv plačnik«. 11239-10

Kolesa

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kolesa

malo rabljena, vseh vrst, poceni naprodaj pri »PROMET« (nasproti križanske cerkve). 11271-11

Kolesa

kromirana in poniklјana od 750 Din. — Stara kolesa jemljemo v račun. Nova trgovina, Tyrševa 36. 11275-11

5 novih koles

in motorno kolo, ugodno proda Kopač Ivan, avtogaraža, Ljubljana, Frankopanska ulica 21. 11285-11

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din.

Denar na hranilne vloge

vseh denarnih zavodov, pre skrbi takoj. Strogo solidno poslovanje.

Bančno komis. pisarna **Rudolf Zore**

Ljubljana, gledališka 12. Telefon 38-10. Priložite znamke! 110-16

Delež

dobičkanosnega podjetja, ki se dobro obrestuje — prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobre obresti«. 11191-16

Tvrdka

A. & E. Skaberne

LJUBLJANA — javlja, da jemlje do preklica v račun zopet HRANILNE KNJIŽICE Mestne hranilnice in Ljudske posojilnice. 11056-16

Hranilno vlogo

Mestne hranilnice ljubljanske 100.000 zamenjam za hranilno knjižico Jugobanke d. d. ali za knjižico Mestne hranilnice Kranj. Pojasnila: Alojzij Planinšek, trg. ag. bančnih poslov, Ljubljana, Beethovnova 14/I. — Telefon 35-10. 11276-16

Bančno kom. zavod

Maribor Aleksandrova 40 izvršuje najbolje nakup in prodajo hranilnih knjižic vseh denarnih zavodov Za odgovor Din 3.— znamk. 10750-16

Hranilne knjižice

Kmetske posojilnice v Ljubljani, do 100.000 Din, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »100.000 z navedbo cene«. 11259-16

Hranilne vloge

vseh denarnih zavodov vnovčuje po najvišji ceni takoj v gotovini Trg. ag. za bančne in kreditne posle **Alojzij Planinšek**

Ljubljana, Beethovnova ul. 14/II, telefon 35-10, ki Vam jamči za pravilnost in strogo solidnost v vseh poslih. 11277-16

Naslove

kupcev ali prodajalcev hranilnih knjižic dobite na izbiro. Direktna najboljša kupčija. Agencija Ljubljana, Wolfova 3, I. nadstr. Za odgovor znamke. 10888-16

Posojilo Din 200.000

iščem za kratko dobo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »D 200.000«. 11258-16

V najem

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Lokal

staroznano mešano trgovino z lepim inventarjem in trafiko, tik cerkve štajerskega mesta, dam v najem s 1. julijem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prima Posten«. 11240-17

Lokali

Beseda 1 Din, davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lokal na prometnem kraju

iščem za 1. avgust. V poštev pride: Prešernova, Tyrševa, Šelenburgova, — Wolfova ulica. K lokalu ročno skladišče in event. dvoriščno skladišče. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stara tvrdka«. 11110-19

Brivnico

po možnosti tudi za dame, kupim v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljana«. 11235-19

Trgovski lokal

s stanovanjem ev. skladiščem, oddam v najem na Sv. Petra cesti. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11257-19

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Parcela

439 kv. m v Dravljah pri Št. Vid - Ljubljana, naprodaj za 20.000 Din samo za gotovino. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Th. K. 20.000 Din«. 11078-20

Enonadstropna vila

solidna, na prijaznem griču v kopališču »Dobrna«, pod najugodnejšimi pogoji naprodaj. Interesenti naj se javijo na ogl. odd. Jutra pod »Krasen razgled«. 11253-20

Dve hiši

ob tramvajski postaji: prva z moderno mehanično pekarno in 15 malimi stanovanji; druga nova, davka prosta, s tremi udobnimi stanovanji — zaradi družinskih razmer ugodno naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11:98-20

Stanovanje odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vilo

oddam v najem, komfortno, v najlepši legi na Prulah, obstoječo iz 6 sob, s pritiklinami, garažo in vrtom. — Informacije daje Tribuč, Glince, Tržaška 6, telefon 26-05. 11063-21

Dvosob. stanovanje

popolnoma zase, z vsemi pritiklinami, parket in elektrika ter pralnica, oddam s 1. junijem. Levčeva 11, pred Rožno dolino. 11247-21

Stanovanje 5 sob

in pritiklin oddam v Šelenburgovi ulici št. 4/II, s 1. avgustom t. l. Pogoje pove »Croatia« med 9. in 10. ali 12. in 14. uro. 11266-21

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Opremljeno sobo

z dvema posteljama, oddam s 15. majem ali 1. junijem. Mihelčič, Borštnikov trg 1. 11244-

Čisto sobo

s hrano in vso oskrbo oddam takoj za Din 500 mesečno. Sprejmem tudi sostanovalca na hrano in vso oskrbo za Din 400 mesečno. Vidmar, Sv. Jakoba trg št. 5. 10535-23

Opremljeno sobo

solnčno in zračno, s posebnim vhodom, oddam v novi vili poleg tivol. gozda. — Cesta na Rožnik 47. 11234-23

Opremljeno sobo

s posebnim vhodom, v centrumu mesta, oddam boljšemu gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11297-23

Čudež! Tako poceni A VENDAR KVALITETA ROTBART!

Glavno skladišče za Jugosl.: Hinko Mayer in drug, parf. odio, Zagreb

Mesečno sobo

s posebnim vhodom, oddam stalnemu gospodu. Ogledati Knafljeva 13/II. 11067-23

Prazno sobo

event. sobo in kuhinjo, oddam dvema mirnima osebama. Novi trg 5/II. 11251-23

Izgubljeno

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dežnik

se je našel pred opero. Lastnik ga dobi pri blagajni v operi. 11293-28

Filatelija

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Poštne znamke

vseh dežel kupujem in zamenjujem. — Ponuditi: J. Soller, 22, Batorego Lwow, (Pologne). 11264-39

Med mestom in deželo

posreduje Jutrov mali oglasnik

V novo stanovanje le nov štedilnik!

ŠTEDILNIKI SO IZDELANI PO ZAHTEVAH MODERNE KULTURE STANOVANJA.

POSEBNE PREDNOSTI TEH ŠTEDILNIKOV:

KURIŠČE JE IZ LITEGA ŽELEZA, PEČNJAK SE VEN JEMLJE, RADI TEGA LAHKO SNAŽENJE.

S ŠAMOTOM OBZIDANO NAD IN POD PEČNJAKOM.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK!

ZALOGA IN PRODAJA:

LJUBLJANA: VENC. BREZNIK, Stritarjeva ul. 7.
JOS. ŽALTA & CO., Tyrševa c.
B. ŽILIČ Tyrševa c.
CELJE: D. RAKUSCH
MARIBOR: ŽELEZNINA LOTZ

COTY

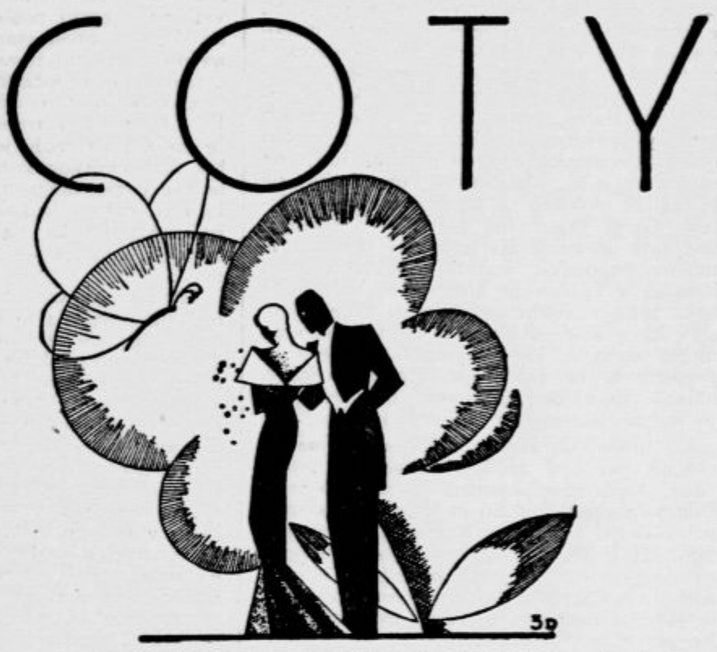

DAH POMLADI

Izbrati nežen ton, ki je primeren Vaši lepoti in podčrtava njene čare, ni več problem. Ustvarivši svojih 12 čudežnih nijans pudra, je COTY zadovoljil želje ženâ vsega sveta. Puder COTY je profinjena zmes izbranih in po dolgih laboratorijskih postopkih požlahtnjenih preparatov za negovanje lepote. To je zares oni puder visoke kakovosti, ki ga tudi Vi želite. Pojdite še danes k svojemu parfumerju in izberite puder COTY, čigar proizvodnja, splošno znana, vedno znamenita, nespremenjena, nudi jamstvo za sam proizvod.

Mala škatlica Din 19.—
Velika škatlica Din 34.—
(Plus mestna trošarina.)

G. Th. Rotman:

Miha Klapouh in njegovi prijatelji

29

Tresk! Miha se je zaletel z zadnjico v vrata, vrata so se vdrla, in Miha je z njimi vred zaropotaj v prodajalno, tako da sta videla tovariša samo še njegove podplate. Tom je zdaj hitro skočil v prodajalno, in Menelik, ki je stal ves čas za vogalom, na preži, je storil takisto.

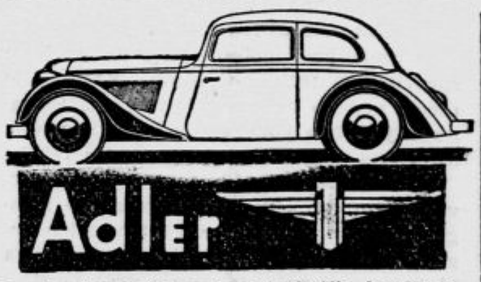

brezkonkurenčni v konstrukciji, kvaliteti, eleganci. Udobnosti velikega voza!

Nihalne osi!
Poraba 7½ lt na 100 km!
Cene od Din 43.900.— naprej.
Oglejte si najnovejše modele na zagrebškem sejmu!

ZASTOPSTVO:
O. Žužek — Ljubljana
TAVČARJEVA 11.

Ženitve

Vsaka beseda 2 Din; davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din najmanjši znesek 20 Din

Starši!

Nudi se Vam lepa prilika, da izročite svojo hčerko v dobrosrčne roke, v katerih se bo počutila srečno in veselo, v Vaše, njeno in moje zadovoljstvo. Sem star 35 let, popolnoma sam. Imam veliko manufakturno trgovino v lastni hiši, sploh finančno neodvisen, kljub temu dota dobrodošla, vendar ni pogoj. — Vi, ki imate dostojno vzgojeno hčerko, ki ji brez dvoma želite srečno bodočnost, Vas prosim, da se brez oklevanja zglasite pod šifro »Diskrecija častna zadeva« na ogl. odd. Jutra. 11125-25

Razno

Trenchkoate ter vsa OBLAČILA v ogromni izberi, odlično izdelana si nabavite najugodneje pri Preskerju Sv. Petra c. 14 Telefon 38-83

Kupujte domače blago!

Kdor oglašuje ta napreduje!

†

Za vedno nas je zapustil naš dobri soprog, oče, sin, brat, svak in tast, gospod

EGIDIJ ČEH

profesor v pokoju in rezervni pešadijski kapetan I. kl., odlikovan z redom Sv. Save IV. kl.

Na zadnji poti ga spremimo v soboto, dne 9. maja 1936, ob 5. uri popoldne, iz hiše žalosti Hranilniška ul. štev. 14, na pokopališče k Sv. Križu.

Prosi se tihega sožalja!

Ljubljana, Derventa, dne 8. maja 1936.

ŽALUJOČI:

DUŠAN, žandarm. poručnik, sin; ZORKA ČEH, roj. ĐUROVIĆ, sinaha; JOSIPINA ČEH, mati; Družine: DR. ČEH, KYOVSKY, DR. VOLAVŠEK, DR. KYOVSKÝ in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Vsem, ki so nam v bolezni in ob smrti našega nepozabnega brata, strica, svaka, zaročenca

JOŠKOTA BLANČA

URADNIKA DIREKCIJE DRŽ. ŽEL. V LJUBLJANI,

stali s tolažbo ob strani in ga na zadnji poti spremili k večnemu počitku, naša prisrčna zahvala. Imenoma se zahvaljujemo gg. zdravnikom, dr. G. Debeljaku, dr. V. Arkotu, dr. I. Tavčarju ter dr. I. Kačarju za požrtvovalni trud in napore ob pokojnikovi bolniški postelji, prečastiti duhovščini, posebno preč. g. p. Otonu za poslednjo tolažbo, ge. Tavzesovi za velikodušno bolniško nego, vsem pokojnikovim tovarišem in prijateljem za častno spremstvo, vence, sočutne izraze, sožalje. Končno se zahvaljujemo »Nar. žel. glasb. društvu »Sloga« tako godbi, kakor tudi pevskemu zboru za ganljive žalostinke.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v torek, dne 12. maja ob pol 7. uri v cerkvi Sv. Cirila in Metoda.

Vsem in vsakomur — Bog povrni!

LJUBLJANA, dne 8. maja 1936.

ŽALUJOČI OSTALI.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani